

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leńiewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leltgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 442

Poznań, czwartek dnia 25 września 1930

Rok XXV

Zakres działalności gospodarczej państwa

Polska tem się różni od krajów zachodnich, że u nas, w przeciwieństwie do nich, gospodarstwo publiczne jest silne, a prywatne słabe. Był czas, kiedy cudzoziemcy mówili o Polsce, że w niej państwo jest bogate, a jego obywatele ubodzy. Jednakże ten pogląd traci swoje podstawy, gdyż, jeżeli społeczeństwo ubożeje, to i w skarbie państwa będzie bieda. Nie można, bez złych skutków dla państwa, dopuszczać do przerostu jego funkcji, do ich rozrostu kosztem sił twórczych gospodarstwa narodowego. A w Polsce do tego dopuszczono z wielką lekkomyślnością.

Oto fakty, dostępne oku każdego, kto je ma otwarte:

1. Majątek państwa i samorządów w Polsce stanowi około jednej czwartej całego majątku narodowego. Ideał t. zw. socjalizacji jest w bardzo znacznym stopniu urzeczywistniony. W niektórych bardzo ważnych dziedzinach życia gospodarczego, jak np. w bankowości, państwo ma tak dominujące znaczenie, jak nigdzie na świecie, z wyjątkiem Rosji sowieckiej. Ale ten ostatni przykład nie jest szczególnie zachęcający.

2. Majątek ten i wogóle różne przedsiębiorstwa państwowe ciąży na budżecie państwa, bo albo nie przynoszą dostatecznych dochodów, albo w rzeczywistości prowadzone są ze stratą. Przez rozrost publicznej gospodarki zacieśniają się źródła podatkowe. Przytem wiele z tych przedsiębiorstw korzysta z różnych podatkowych przywilejów.

3. Państwowe przedsiębiorstwa niejednokrotnie współzawodniczą z wytwórczością, która niemal wszędzie na świecie pozostawiona jest indywidualnej przedsiębiorczości, nie ponosząc równocześnie ciężarów takich, jakie ponosi prywatna produkcja.

4. Administracja gospodarcza państwa ma niezwykle rozległy zakres działania, przejawia wciąż tendencje, by rozszerzyć swoje ramy, by uzależnić od siebie prywatną produkcję. Zdarza się nie raz, że państwo w swej gospodarczej działalności, jak np. w polityce kredytowej, kieruje się względami partyjno-politycznymi, co podkopuje zaufanie do niego i odbija się ujemnie na dochodach skarbu.

Możemy te wszystkie objawy nazywać tak lub inaczej. Ale twierdzić, że w Polsce niema etatyzmu, to do tego trzeba wielkiej śmiałości. W ostatnich czasach przycichli nasi etatysty z powodu opozycji, na którą natrafia ich polityka, a zarazem niepomysłny stan finansów państwa hamuje ich zapędy. Niemniej jednak, mimo oficjalnych zaprzeczeń, etatyzm usiłuje robić dalsze podboje. Wystarczy wskazać tendencje do rozszerzenia gospodarki lasów państwowych na dziedzinę przemysłowo-handlową, na produkowanie przez zakłady przemysłu wojennego artykułów, nie mających z

Dalsze „popisy“ nowoczesnych Hunnów

Bojówka „Stahlhelmu“ niszczy drugą szkołę polską w powiecie bytowskim — Napad zezwierzconego hakatysty na dzieci polskie — Zmasakrowanie robotników polskich w Niborku

Berlin, 25. 9. (Tel. wł.) Jeszcze nie przebrzmiały echa barbarzyńskiego napadu bojówki „Stahlhelmu“ na zabawę polskich dzieci szkolnych w Oslawie - Dąbrowie (pow. bytowski w Pomeranii) oraz masakry Polaków, urządzonych przez hitlerowców w Niezabyszewie — a już z powiatu bytowskiego dochodzą wiadomości o dalszych barbarzyńskich występach bojówek niemieckich.

Wczoraj nadeszła tu wiadomość, że bojówka „Stahlhelmu“, przyjechawszy z sąsiednich miejscowości na samochodach ciężarowych, urządziła napad na prywatną szkołę polską we wsi Rabacin (Groebenztin). Napastnicy wybili wszystkie szyby, poczem wtargnęli do wnętrza zniszczyli ściany i cały skromny inwentarz szkolny, ufundowany z groszowych ofiar ubogich włościan kaszubskich. Zniszczenie drugiej już z rzędu polskiej szkółki prywatnej w pow. bytowskim (szkółek tych jest tam ogółem 4) jest niewątpliwie dalszym etapem w akcji terrorystycznej wobec Polaków, zapowiedzianej w znanym okólniku komendanta „Stahlhelmu“, majora Wolffa.

Na tem się wszakże gwałty nie kończą. Jak donoszą z Oslawy - Dąbrowy (Oslawdamerow), tamtejszy leśniczy państwowy Zimmermann napadł wraz z drugim Niemcem na gospodarza-Polaka Jana Cysewskiego i bez najmniejszego powodu, powaliwszy go na ziemię, począł go bić i dusić. Przedstawiciel policji niemieckiej, starszy posterunkowy Scherwart odmówił spisania protokołu o tym bestjałskim napadzie.

W Rabacinie Niemiec Paul Gutzmer napadł na polskie dzieci szkolne, śpiewające po polsku pieśń „Dalej dziaćki, dalej — rażno do pracy się bierzcie“. Gutzmer zaczął krzyczeć pod adresem dzieci, by zaprzestaly śpiewu, oświadczył: „in Deutschland ist polnisch Singen verboten“. Gdy dzieci śpiewały dalej, Gutzmer chwycił za kij i zaczął nim okładać ucznia P. w ten sposób, że biedny chłopiec upadł prawie bezprzytomnie na ziemię. Inne dzieci, trzy dziewczynki, uciekły z placem do domu. Dopiero wówczas zezwierzcony napastnik odszedł.

We wszystkich wspomnianych wypadkach przedstawiciele władzy odmówili jakiegokolwiek interwencji na rzecz maltretowanych Polaków.

Królewiec, 25. 9. (Tel. wł.) Do Niborku (Neidenburg) w Pruszech Wschodnich przybyło 30 robotników polskich, zakontraktowanych do kopania kartofli. Bojówka niemiecka nanaadła na robotników polskich i obrzuciła ich kamieniami, żądając, aby wrócili do Polski. Policja nie reagowała.

Od redakcji: Oto obraz położenia mniejszości polskiej w Niemczech, w chwili gdy p. Curtius deklamuje w Genewie na temat ochrony praw mniejszości narodowych! Oto zarazem wymowna ilustracja do „wielkodusznego“ rozporządzenia rządu pruskiego z dn. 31 grudnia 1928 r., mocą którego „pozwolono“ łaskawie zakładać w Niemczech prywatne szkoły mniejszościowe. Kiedy wśród ustawicznych szykan i utrudnień ze strony władz niemieckich wysiłkiem ubogiego ludu polskiego, uruchomiono pewną ilość tych szkółek — handy zezwierzconych stahlhelmowców i hitlerowców urządzają formalne najazdy na wieś polskie, niszcząc urządzenia szkółek polskich, katując polskie dzieci szkolne i masakrując miejscową ludność. Władze niemieckie ze swej strony zachowują się zupełnie biernie, czego dowodzi choćby stanowisko landrata bytowskiego Wolffa i prezesa regencji koszałińskiej Cronaua, tolerujących od kilku tygodni ustawiczne pogromy ludności polskiej w powiecie bytowskim.

Również barbarzyńsko znęcają się Niemcy nad polskimi robotnikami sezonowymi. Po krwawej masakrze w Gross-Schoritz na Rugji, po podobnych wypadkach w miejscowości Burg na wyspie Fehmern — nadchodzi teraz wiadomość o napadzie na robotników polskich w Niborku.

Barbarzyńcy niemieccy powinni jednak pamiętać, że każdy kij ma dwa końce — i że istnieje nie tylko mniejszość polska w Niemczech, ale także mniejszość niemiecka w Polsce. Ciężkość społeczeństwa polskiego kończy się.

Z obrad Ligi Narodów

Gra niemiecka w sprawie rozbrojenia

Genewa, 25. 9. (PAT) Szwej. Ag. Tel. donosi: Jak slychać, niemiecki delegat hr. Berstorff w komisji rozbrojeniowej Zgromadzenia Ligi ma rozpocząć energiczny atak w kierunku jak największego przyspieszenia prac przygotowawczych i jest zdecydowany

zażądać aby zbierająca się w listopadzie w Genewie przygotowawcza komisja konferencji rozbrojeniowej ostatecznie zakończyła swe prace tak, aby już w następnym roku bezwarunkowo mogła się odbyć międzynarodowa konferencja rozbrojeniowa.

Konflikt o Klajpedę

Genewa, 25. 9. (PAT) Wczoraj popołudniu miało miejsce poufne posiedzenie Rady, które rozpatrywało sprawę wniesienia na porządek dzienny przyszłego posiedzenia skargi o pogwałcenie praw autonomicznych Klajpedy. Na posiedzeniu tem był obecny litewski minister spraw zagranicznych Zaunius, który z całą stanowczością sprzeciwił się rozpatrywaniu skargi przez Radę, zapowiadając przytem odwołanie się do Hagi na podstawie § 17 statutu klajpedzkiego.

Min. Curtius energicznie domagał się wniesienia sprawy na porządek dzienny Rady. Wobec niemożności uzgodnienia poglądów Zauniusa i Curtiusa, Rada powołała komitet prawników, który ma się wypowiedzieć czy kwestja może być wniesiona na porządek dzienny Rady w formie żądanej przez rząd niemiecki. Do komitetu weszli delegaci Irlandji, Wenezueli i Włoch. W obradach będą brał również udział Zaunius i Gaus.

Obecny system rządzenia z natury swojej sprzyja etatyzmowi, gdyż opiera się na tem, by wszystkich od siebie uzależ-

nić i przez nacisk gospodarczy utrzymać swoje stanowisko polityczne.

nie i przez nacisk gospodarczy utrzymać swoje stanowisko polityczne.

Nie jest rzeczą dostateczną, by zbudować tamy, zabezpieczające przed dalším zalewem etatyzmu. W interesie rozwoju gospodarczego kraju, w interesie skarbu państwa, należy zerwać bezwzględnie z tym etatyzmem. W szczególności:

1. Państwo i samorzady winny się wyzbyć tych przedsiębiorstw, których prowadzenia nie wymaga bezwzględna konieczność państwowa.

2. Przedsiębiorstwa, pozostałe w rękach państwa, muszą być prowadzone w sposób, któryby zabezpieczał ich opłacalność, bez specjalnych przywilejów podatkowych i wszelkich innych. Pieniądze podatkowe nie mogą służyć na pokrycie deficytów publicznej gospodarki.

3. Państwo nie może swemi etatystycznymi zapędami krępować rozwoju gospodarstwa narodowego. Reglamentacja życia gospodarczego przez państwo musi być ograniczona do minimum, a każdy wytwórca musi korzystać z pełnego bezpieczeństwa swojej wytwórczości.

Mimo tych ograniczeń, rola gospodarcza państwa będzie dostatecznie rozległa. Ale państwo nie może zastępować funkcji, do których powołana jest prywatna inicjatywa. Nie może w drodze nakładania podatkowych ciężarów zdobywać kapitałów, potrzebnych mu na jego przedsiębiorstwa, bo w ten sposób wywołuje się drożyznę kredytu i brak kapitałów obrotowych. Zadaniem państwa jest ogólne kierownictwo polityki gospodarczej i finansowej, by uruchomić twórcze siły gospodarstwa narodowego, by zabezpieczyć produkcji stałość i bezpieczeństwo. Prywatna wytwórczość nie jest wrogiem ani współzawodnikiem państwa, lecz źródłem siły jego skarbu. Bez zerwania z etatyzmem w najrozmaitszych postaciach nie przeprowadzimy reformy skarbowej, nie zyskamy zaufania w świecie zachodnim, który patrzy bardzo krytycznie na dążności etatystyczne. I bez tego nie będzie taniego kredytu w Polsce.

R. Rybarski.

Konflikt w rządzie austriackim

Wiedeń, 25. 9. (PAT) Wczoraj panowało w kołach parlamentarnych przekonanie, że rada ministrów uchwali dymisję całego gabinetu. — „Volkszeitung“ ogłasza oświadczenie kanclerza Schobera, w którym powiedziane jest, że wicekanclerz Vaugoin bezpośrednio po procesie dra Strafelli przeciw „Arbeiterzeitung“ wystosował do Schobera pismo, w którym oświadczył, że jego stanowisko co do kwalifikacji dra Strafelli na kierownika koleji austriackiej nie zmieniło się i że ob staje przy natychmiastowym zamiowaniu dr. Strafelli. — „Wobec tego, że sprawa należy do resortu ministra handlu — pisze kanclerz — odstąpiłem to pismo ministrowi handlu, który oświadczył, że nie może uczynić zadość żądaniu wicekanclerza i następnie zaoferował kanclerzowi swą dymisję“. Kanclerz oświadczył, że tak on, jak i większość gabinetu podzieliła stanowisko ministra handlu, ponieważ nominacja dra Strafelli oznaczałaby wmięszanie się administracji do sądownictwa. Od tego stanowiska kanclerz nie odstąpi.

Nowa sytuacja w Europie w opinii włoskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 24 września.
Uwaga kół politycznych włoskich skierowana była w ostatnich dniach nietylko na Genewę, ale więcej na Berlin. Co do Genewy i dyskusji nad Paneuropą, to przemówienie Hendersona, przeciwstawiające się wywodom Brianda i spławiające jego projekt, spotkało się tu z ogólną aprobatą. Punkty widzenia angielski i włoski w sprawie Paneuropy, a także w sprawie tezy rozbrojenia, zbiegają się.

Nagle wyjazd ministra Grandiego z Genewy prasa włoska oczywiście nie komentowała ani słowem. Należy jednak uważać za nieuzasadnione pogłoski dzienników niemieckich, które w tym fakcie chętnie chciały wietrzyć dowód nowego pogorszenia się stosunków włosko-francuskich. Tymczasem rozmowy włosko-francuskie, zmierzające do usunięcia różnicy zapatrywań między obu rządami, w szczególności w sprawie rozbrojenia na morzu, trwają i mają zapewniony dalszy przebieg.

Zainteresowanie wyborami w Niemczech wybiło się na pierwszy plan — i to jest zrozumiałe. Prasa włoska przepełniona była artykułami i korespondencjami z Berlina o stronnicztwach i przywódcach niemieckich, o programach i sytuacji wyborczej w ogóle. Jeszcze na kilka dni przed wyborami, reasumując wszystkie dążności, hasła i programy dzisiejszych Niemiec „La Tribuna“ rzymska wyraziła się następująco: „Należy stwierdzić, że różne stronictwa niemieckie, które walczą między sobą, mimo, iż wyznają odmienne i sprzeczne zasady, zgadzają się wszystkie w kilku punktach. Punktami tymi są: „anschluss“, walka przeciw planowi Younga, rewizja Traktatu Wersalskiego, zmiana granicy wschodniej. Polityka, jaką będzie prowadził nowy parlament niemiecki, nie może więc być bardziej jasna i pewna. Z konieczności będzie ona musiała zwrócić się przeciw wszelkiej możliwości zbliżenia francusko-niemieckiego i wywołać nową sytuację w Europie“. Wynik wyborów niemieckich tę świadomość nowej sytuacji pogłębił tylko na całej linii, ale niezmiernie charakterystyczne są wnioski, jakie z tego doniosłego faktu wyciągają niektóre dzienniki włoskie.

Prasa narodowa w Polsce już od dłuższego czasu wskazywała na dokonywającą się zmianę w położeniu międzynarodowym, ściśle związaną z opróżnieniem Nadrenji i na powrotną falę pangermanizmu najczystszej marki. Wypadki, które nadchodzą nie zjawiają się więc dla nas nieoczekiwane, — ale jakże bardzo nie dorasta do nich stan wewnętrzny Polski. W znacznej części zostały one przyspieszone, a nawet wręcz wywołane przez politykę kół politycznych francuskich

z Briandem na czele, które dziś budzą się z dobrowolnej, a upartej kolytanki o pacyfizm niemieckim.

W kółkach włoskich wynik wyborów niemieckich uważają za klęskę lokarnizmu, za koniec polityki współpracy między Paryżem a Berlinem i za definitywne zdemolowanie Paneuropy. Zdawałoby się, że logicznym następstwem tego stanu rzeczy powinno być zbliżenie francusko-włoskie. Ale postuchajmy jak dziwnie jednostronna i tylko ze stanowiska antyfrancuskiej „Schadenfreude“ jest ocena wyborów niemieckich, jaką daje „Corriere della Sera“ z dnia 16 b. m. Stwierdziwszy z wielkim zadowoleniem, że „olbrzym z nad Renu budzi się ze swej drzemki“ — zaznacza wielki organ przemysłu włoskiego — iż nie należy brać dosłownie alarmów francuskich, „które starają się grać na zwyczajnie niebezpieczeństwa niemieckiego, aby w ten sposób Francja mogła raz jeszcze uchodzić za jedyne obrońcę pokoju i aby opinia publiczna na wewnątrz i na zewnątrz przyjmowała z mniejszym zgorzzeniem olbrzymie cyfry budżetów wojskowych i rosnących narzędzi wojennych Francji i jej satelitów wschodnich“. I dalej tak pisze: „My Włosi powinniśmy patrzeć z sympatią na wysiłki, które naród niemiecki robi pośród olbrzymich trudności, aby odnaleźć siebie i aby nadać sobie ustroj polityczny, godny życia a nie śmierci, autorytetu a nie słabości, ruchu, a nie zastoju. Zdecydowani przeciwnicy w przeszłości hegemonji niemieckiej, która była z nas zrobiła wasali, jesteśmy w pełni i świadomie przychylni odrodzeniu Niemiec, aby zajęły z powrotem funkcję równowagi, do której są powołane i przyczyniły się do uniemocnienia innych ustrojów hegemonicznych, które zaczęłyby na dziesiątki lat nad postępem lepszej cywilizacji europejskiej“.

Autor artykułu nie dodaje co rozumie pod ową „lepszą cywilizacją“, ale idąc za tokiem jego myśli możnaby przypuścić, że wytworzy ją sojusz czarnej kszulki z hitlerowskim „hakenkreuzem“.

W tym samym numerze „Corriere della Sera“ i na tej samej stronicy ogłoszony jest wywiad z namiestnikiem Hitlera posłem H. Goeringiem, który upewnił korespondenta medjołańskiego organu, że tylko Francja ma korzyść z utrzymania obecnego stanu w Europie, ale nie Anglia ani też Italia. Naturalnie, przy tej sposobności, nie wypadło Goeringowi wspomnieć, że „przebudzony olbrzym“ wyciąga ręce nie tylko na wschód i na zachód, ale i na południe ku Brennerowi i że „anschluss“, który przedewszystkiem obchodzi Italię, jest jeśli nie pierwszym, to i nie ostatnim punktem programu postawionych na nogi przez „przewidującą“ politykę byłej Ententy Niemiec. S. M.

biera i kwituje, albo z których zrezygnuje. Te dadzą się obliczyć co do grosza.

„Potem idą sprawy jak Piekieliszki, które usiłował wyjaśnić rzeczowo p. minister reform rolnych.“

„O tych to grupach pieniędzy opinia publiczna wyrobi sobie jasne pojęcia po dokładnym zapoznaniu się z cyframi i z przepisami prawnymi“.

Sprawa Piekieliszek

Na oświadczenie min. Staniewicza w sprawie Piekieliszek, przedstawiające transakcję na rzecz p. Piłsudskiego jako nie połączoną ze stratą skarbu państwa, a nie zajmujące wcale stanowiska w sprawie drugiej transakcji, a mianowicie na rzecz pani Piłsudskiej, odpowiada katowicka „Polonia“, co następuje:

1. Znika twierdzenie poprzednie pism rządowych, jakoby to była osada wojskowa, gdy w rzeczywistości osady wojskowe mogą mieć i to w wyjątkowych wypadkach, najwyżej 45 ha, a na tamtym obszarze koło Wilna wogóle ustawa o osadach wojskowych nie istniała.

2. Przyznane jest, że skarb państwa, chcąc wejść w posiadanie majątku Piekieliszki, mającego 619 ha obszaru, zapłacił p. R. Wojewódzkiemu za jego prawo do 1/2 tego majątku sumę 250 tys. zł., dodane jest nawet, że wedle taksatorów Urzędu Ziem. i Banku Roln. wartość sprzedażna całego majątku wynosiła co najmniej 558 tys. 241 zł.

3. Przyznane jest, że p. Józef Piłsudski otrzymał w zamian za swą własność w Świątnikach, która została w celu dokonania tej zamiany oszacowana przez fachowców Banku Rolnego na 105 tys. zł., działkę majątku Piekieliszki obszaru 135 ha, w czem 34 ha gruntów ornych, 26 ha łąk, 74 ha wód, jak dokładnie wymienia p. min. Staniewicz, pomijając jednak ważny dodatek, bardzo dokładny, wiadomości poprzednich, że na tej właśnie działce znalazły się osrodek majątku z domem mieszkalnym, 7-oma budynkami gospodarczymi w dobrym stanie, ogrodem, oraz, że owe wody, jak mówi, są w całości pięknym jeziorem rybnym, co oczywiście wartość tych 135 ha w całości 619 ha zupełnie odrębnie podnosi.

4. Przyznane jest, że działka p. Piłsudskiego w majątku Świątniki oszacowana została na 105 tys. zł., ale pominięte jest, że tamta działka miała tylko 73 ha, w czem około 20 ha jeziora, czyli że obszar w Piekieliszkach jest prawie dwa razy większy, jakoteż pominięte jest dokładne stwierdzenie w poprzednich wiadomościach na podstawie księgi hipotecznej nr. 1956, że ową działkę w Świątnikach nabył p. Piłsudski dnia 28 kwietnia 1922 za sumę 2.421.086 marek, co w przeliczeniu wedle rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 26. 3. 1925 (Dz. Ust. Nr. 30, poz. 213 wynosi 4.035 złotych 15 groszy.

5. Całkowicie pominięte milczeniem jest to, co poprzednie wiadomości najdokładniej podały, mianowicie, że równocześnie drugą działkę majątku Piekieliszki otrzymała p. Aleksandra Piłsudska, mianowicie 58 ha w zamian za 38 ha działek z maj. Bystrzyce gminy Ludwipol na Wołyniu, oszacowane na 41.058 zł., tak jakby p. minister Staniewicz tego szczegółu wogóle nie zauważał.“

Dalsze nadużycie nazwiska

Dziekan i radca duchowny, ks. prob. Kaźmierski z Szamotuł ogłasza, że nazwisko jego na odezwie wyborczej B. B. zamieszczone zostało bez jego wiedzy i woli, i że ks. dziekan do B. B. nie należy.

Z ruchu wyborczego Stronictwa Narodowego

Koźmin. Za staraniem p. mec. dr. Szelba i kilku tutejszych obywateli założono dnia 19 bm. w Koźminie Koło Stronictwa Narodowego. Zebranie zagał p. mec. dr. Szeib, pod którego przewodnictwem dokonano wyboru zarządu kół koźmińskiego. W skład zarządu weszli: pp. dr. Czesław Stęszewski — prezes, Wojciech Jarczyński — wiceprezes, Sylwester Podlęwski — sekretarz, Sylwester Ambroszkiewicz — zastępca, Franciszek Figaszewski — skarbnik, Witold Wiczajski, Jan Ambroszkiewicz i Antoni Sempicki — lawnicy.

Prezes dr. Stęszewski podziękował za obdarzenie go zaufaniem — poczem zabrał głos p. mec. dr. Szeib, który w wymownych słowach zobrazował warunki, w jakich idziemy do walki wyborczej, jak również omówił znaczenie

tych wyborów. Mówca zdał też relację z zebrania Zarządu Okręgowego w Ostrowie. Zawiązał się następnie Narodowy Komitet Wyborczy na miasto Koźmin, na czele którego stoi p. dr. Stęszewski. Komitet Powiatowy powołany zostanie do życia w najbliższych dniach.

Jarocin. Przy bardzo licznym udziale odbyło się w lokalu p. Hildebranda zebranie celem zorganizowania akcji wyborczej w powiecie jarocińskim.

Wilno. W dniu 21 bm. odbyło się bardzo liczne zebranie przedwyborcze Str. Nar., na którym przemawiali prof. W. Komarnicki, red. St. Kodz i red. Aleksander Zwierzyński.

„Gazeta Narodowa“

W Pleszewie ukazał się pierwszy numer „Gazety Narodowej“ — pisma, przeznaczonego dla powiatów ostrowskiego, pleszewskiego i jarocińskiego.

W słowie wstępnym od redakcji czytamy:

„Pismo nasze, o charakterze czysto narodowym i katolickim, będzie informowało czytelników jasno i niedwuznacznie o życiu politycznym, będzie jasno stało na straży ideałów katolickich i narodowych, nie szukając kompromisów z ludźmi z innych obozów.“

Pierwszy numer „Gazety Narodowej“ przedstawia się nader interesująco. Pismo ukazuje się narazie raz na tydzień. Wydawcą jest p. K. Świerkowski (Wielkopolska Fabryka Wyrobów Papierowych) w Pleszewie.

Nowemu wydawnictwu „Szczęść Boże“!

Ile przegrywają Polacy w Sopocie

Zarząd kasyna gry w Sopocie wykazał w roku 1928 zysk w sumie około 32 milionów guldów gdańskich, t. j. 55 mil. zł. Wobec tego, że przeszło 50 proc. ogólnej liczby cudzoziemców, przebywających w Sopocie i uczęszczających do kasyna gry, stanowią Polacy, należy przypuszczać, że co najmniej połowa zysków, osiągniętych przez kasyno sopockie w roku 1928, czyli około 28 mil. zł., pochodzi od Polaków.

Coby należało wobec tego począć? Przypominamy, iż zalecano, jako mniejsze z dwójga złego, utworzenie kasyna gry w Gdyni. A możeby tak odwiedzającym jaskini sopocką obywatelom polskim podwyższyć podatki. Kto ma na przegrywanie na rzecz obcych, niechaj plać!

Kowalski jeszcze „działa“

(KAP) W szeregu ostatnich numerów organu marjawickiego pojawiły się artykuły Kowalskiego, dowodzące, że „związki małżeńskie, zawierane według regulujących je obecnie praw państwowych i kościelnych, nie odpowiadają swemu zadaniu i zamiast pożytku wiele szkody przynoszą dla społeczeństwa“.

Według Kowalskiego idealnym związkiem małżeńskim jest poligamia, czyli wielożeństwo. „Druga rana — pisze Kowalski — na którą choruje dziś społeczeństwo ludzkie: to istniejące zakazy kościelne i państwowe zapobiegania ciąży oraz różne ograniczenia swobody w pożyciu małżeńskim“.

Niewątpliwie powyższe teorie Kowalskiego stoją w ścisłym związku z jego działalnością, za którą został skazany przez wszystkie instancje sądowe na kilka lat więzienia. Dowodzi to również, jak daleko w swym cynizmie i wyzbyciu się wszelkiego wstydu posunął się naczelnik marjawitów.

Tajemnicza afera dynamitowa

Berlin, 25. 9. (PAT) „Berliner Tageblatt“ donosi, że poszukiwania policji za sprawcami kradzieży zapasu dynamitu z magazynów przedsiębiorstwa budowlanego w Iserlohn (Nadrenja) dotyczących pozostały bez skutku. Policja kryminalna twierdzi, że chodzi tu o przygotowania do zbrodni politycznej i że skradziony dynamit jest w posiadaniu jednej z organizacji politycznych. W Iserlohn krążą na ten temat najrozmaitsze pogłoski m. in., że skradziony dynamit ma być użyty do zamachu na gmach Reichstagu w Berlinie.

Katastrofa motocyklowa

Warszawa, 25. 9. (Tel. wł.) — Wczoraj na tutejszym torze motocyklowym podczas treningu zderzyły się dwa motocykle. Obydwaj cykliści ranni, jeden z nich bardzo ciężko. (W)

Dochody p. Piłsudskiego

Sprawa 300 dolarów miesięcznie

W sprawie 300 dolarów, jakie Piłsudski odbierał miesięcznie od polskich robotników socjalistycznych w Ameryce twierdził p. Hołowko z B. B. S. że wszystko to było przez p. Piłsudskiego poświęcane na cele publiczne. Tymczasem urzędowa Polska Agencja Telegraficzna ogłosiła, jako dokument, list p. Piłsudskiego z dnia 4 września r. 1923 z Sulejówka do prezesa komitetu jego imienia w Nowym Jorku, a zasadniczy ustęp tego listu odbiega w poważnej mierze od twierdzenia p. Hołowki. A mianowicie:

„Proszę więc zgodzić się na moją propozycję, ta zaś brzmi tak: pieniądze tych będą używał, t. j.: na wydatki podróży, nieraz dość kosztowne, których dokonać muszę, i na pomoc wydawnictwom, które nie są dochodowymi, a które wydanemi być musiały, na nieprzewidziane wydatki, złączone z pomocą dla mnie w tych czy innych wypadkach, jednem słowem na wydatki wykraczające poza normalne życie moje z rodziną, które to wydatki opędzić sam potrafię“.

List ten stawia we właściwym świetle oświadczenie p. Hołowki, że p. Piłsudski „nie chciał brać dla siebie z krwawicy robotniczej grosza żadnego, oddając pieniądze te w całości na prace społeczne“.

B. towarzysze socjalistyczni p. Piłsudskiego o jego dochodach

Warszawski „Robotnik“ taką formuluje opinię P. P. S.:

„W obozie socjalistycznym, a pewnie także w obozach chłopskich, nikt nie bierze Piłsudskiemu za złe, że brał pensję od P. P. S. przez długie lata;“

„nikt mu nie wypomina, że eksproprjował pieniądze w pociągach i monopalach rządu rosyjskiego;“

„nikt mu nie bierze za niewłaściwe, że wraz z innymi zwracał się do towarzyszy niemieckich o pomoc pieniężną;“

„nikt nie gorszy się, że dom w Sulejówku powstał z darów i składek pieniężnych ludzi, którzy obecnie nie dąbiły na ten cel ani grosza, najczęściej, bo go nie mają...“

„nikt nie poczytuje za ujmę, że polscy robotnicy w Stanach Zjednoczonych posyłał Piłsudskiemu dolary.“

„Pieniądze te dawano Piłsudskiemu jako socjaliście, jako pracownikowi bojówki, Związku Walki Czynnej, „Strzelca“, Legjonów, jako wodzowi zwycięskiemu. Dawano, aby mu umożliwić pracę.“

„To jedna „transza“.

„Ale jest i druga.“

„Do niej należą najpierw pieniądze zbierane w biurach przez przełożonych, lub pod okiem przełożonych, wśród oficerów lub podoficerów. Te — należy sądzić — są zliczone wyraźnie.“

„Potem idą pensja, albo ta, które od-

25-lecie kapłaństwa Ks. Prymasa Hlonda Składajcie ofiary na akcję wyborczą!

Uroczystości w Krakowie

Kraków, 25. 9. (Tel. wł.) Wczoraj w kościele OO. Salezjanów, w którym przed 25 laty ks. kardynał Hlond otrzymał święcenia kapłańskie, odbyło się uroczyste nabożeństwo, odprawione przez jubilata. Po nabożeństwie ks. kardynał Hlond zwiedził klasztor

Karmelitów Bosych, poczem wziął udział w uroczystości jubileuszowej, urządzonej przez Salezjanów na Dębnikach z okazji 25-lecia pracy kapłańskiej ks. Prymasa. Po obiedzie u metropolity krakowskiego ks. Sapiehy ks. kardynał Hlond odjechał do Poznania.

Nienormalne stosunki

Charakterystyczny wypadek w Żoliborzu pod Warszawą

Warszawa, 25. 9. (Tel. wł.) — Wczoraj na stacji Żoliborz kolejki Warszawa — Młociny wydarzył się następujący charakterystyczny wypadek. Do zawiadowcy zgłosił się jakiś mężczyzna z teczką. Oświadczył, że jest wywiadowcą policji i że ma nakaz natychmiastowego aresztowania kasjera. Przeprowadził rewizję kasy, zabrał 3 tysiące gotówki, rewolwer — a kasjera wsadził do oczekującej taksówki i zawiózł do komisariatu policji. Tam oddał go dyżurnemu przodownikowi, oświadczając, że za chwilę zgłosi się

w sprawie aresztowanego wyższy urzędnik administracyjny. Po tem wszystkim razem z pieniędzmi i rewolwerem znikł.

Jak się niebawem okazało, wszystko było dziełem oszustwa. Wypadek ten charakteryzuje, jak nienormalne są stosunki, skoro ludzie bez żądania okazania legitymacji dają się rewidować i aresztować, a policja przyjmuje aresztowanego bez żadnego dokumentu, jakby to był codzienny wypadek. (w)

Hitler przeciw traktatom pokojowym

Zeznania przywódcy narodowych socjalistów w procesie lipskim

Lipsk, 25. 9. (Tel. wł.) W toczącym się procesie przeciw oficerom hitlerowskim, przewodniczący trybunału przystąpił do przesłuchania Hitlera, pytając go czy partja jego dążyła lub dąży do gwałtownego przewrotu w państwie. Przewodniczący zwrócił Hitlerowi uwagę, że może on zeznać odmówić, gdyby miał się narazić na ściganie go przez prokuraturę.

Hitler w swem zeznaniu nadmienił, że urodził się w r. 1889 w Braunau. Od jesieni 1914 r. do jesieni 1918 r. walczył na froncie zachodnim tracąc przez swą służbę wojskową obywatelstwo niemieckie (?).

Dziś nie posiada obywatelstwa żadnego państwa. „Zalamanie się Rzeszy w 1918 r. odczułem do głębi — jak wszyscy prawdziwi Niemcy, oświadcza Hitler — gdy zatruty gazami leżałem ciężko ranny w szpitalu”. W dłuższych wywodach podaje następnie Hitler genezę swej partji, protestując energicznie przeciw posądzeniu go o zamary dokonania gwałtownego przewrotu. Rozsądzanie armji niemieckiej uważa Hitler za największą zbrodnię

nie tylko przeciw państwu lecz i przeciw narodowi niemieckiemu — i dlatego sam osobiście zwalczałby próby rozbicia Reichswehry, pociągając winnych do surowej odpowiedzialności.

Narodowi socjaliści dążą do przewrotu w dzisiejszej republice — mówi dalej Hitler — środkami legalnymi, zaszczepianiem obywatelstwu wartości duchowych. System ten przyniósł spodziewane owoce — o czem świadczą ostatnie wybory, które dały hitlerowcom 6 i pół miliona głosów. W chwili zupełnego zwycięstwa narodowych socjalistów, listopad 1918 r. zostanie wymazany z pamięci narodu niemieckiego.

„Moja partja — oświadcza Hitler — nie uznaje traktatów pokojowych — które dla niej prawnie nie istnieją i których jako ustawy narodowi socjaliści uznać nie mogą. Zwrócimy się przeciw traktatom pokojowym wszystkimi naszymi siłami, nie tylko na drodze dyplomatycznej lecz także — przynajmniej to uroczyste — przez obchodzenie wszystkich postanowień traktatowych“.

Przeciw filmom niemieckim

Praga, 25. 9. (PAT). Demonstracje przeciw wyświetlaniu dźwiękowych filmów niemieckich, powtórzyły się wczoraj wieczorem w gwałtowniejszej jeszcze formie. Tłum złożony z młodych ludzi, wtargnął do kinoteatrów, wyświetlających wzmiankowane filmy, i zmusił dyrektorów do przerwania

przedstawień. W dwóch kinach zniszczono częściowo aparaturę dźwiękową.

W teatrze niemieckim wybito wiele szyb, potłuczono również szyby wystawowe magazynów, które uważano za należące do firm niemieckich.

Organ przemysłu franc. o znaczeniu Pomorza dla Polski

Paryż, 25. 9. (PAT). Dziennik „La Journ. Industr.” ogłasza dłuższy artykuł o znaczeniu korytarza Gdańskiego dla Polski i dla Niemiec.

Dla Polski — pisze autor artykułu — dostęp do morza jest zagadnieniem życia. Według danych statystycznych z ostatnich lat więcej niż 46 proc. handlu polskiego odbywa się drogą morską. Zaznaczyć przy tem należy, że Polska używa przeważnie korytarza nie do ruchu tranzytowego lecz do ruchu handlowego z południa na północ i z północy na południe. Świadczy o tem cyfry stwierdzające wymownie, że wywóz z Polski przez Gdańsk i Gdynię dochodzi do 10 000 000 tonn rocznie.

Jeżeli porównamy teraz te dane z ruchem handlowym Niemiec w kierunku Prus Wschodnich i z powrotem przez ten sam korytarz, to okaże się, że obrót towarowy jest co najmniej o 7 razy mniejszy. Dodać do tego należy, że ruch tranzytowy z Niemiec przez Pomorze, obejmuje towary, przeznaczone dla Litwy, Łotwy i Rosji oraz wywóz z tych krajów do Niemiec, czyli obejmuje on cały handel niemiecki w kierunku wschodnim i ze wschodu na zachód, podczas gdy towary, przybywające przez Gdynię i Gdańsk, są obecnie całkowicie absorbowane przez ziemię polską.

Wobec tego należy całkowicie zgodzić się z opinią ekonomistów polskich, którzy uważają, że korytarz Gdański nie gra praktycznie żadnej roli w handlu zagranicznym Niemiec, gdy tymczasem dla Polski jest on niezbędny.

Odruch młodzieży akadem. przeciw zgniliznie na scenie

Lwów, 25. 9. (PAT). Wczoraj zespół teatru łódzkiego odegrał w sali Teatru Nowości sztukę „Cjankali”. W czasie 2-go aktu kilku korporantów głośnymi okrzykami wyraziło swe niezadowolenie z powodu tendencji sztuki. Demonstrantów wyprowadzono z sali. W czasie ostatniej odsłony rzucano na widownię próbkę jakiegoś gryzającym płynem. Przedstawienie musiano na chwilę przerwać, poczem po wywietrzeniu sali dokończono go bez przeszkód.

Bandytyzm niemieckich marynarzy

Gdynia, 25. 9. (Tel. wł.) Dnia 24 bm. w nocy aresztowano w Gdyni 2 niemieckich marynarzy z statku „Wargin”, Michaela Bernarda i Hinderlicha Kurta. Wymienieni marynarze pobili i ciężko poranili nożem marynarza Malinowskiego Piotra, którego w groźnym stanie odwieziono do Lecznicy Nadmorskiej w Gdyni.

General Reichswehry w Ameryce

Berlin, 24. 9. (PAT.) Dowódca pierwszego okręgu wojskowego i komendant I-szej dywizji gen. ppor. von

Składać je należy bądź w administracji naszego pisma, bądź na konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności nr. 204.057 dla zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego w Poznaniu; bądź też w biurze stronnictwa św. Marcin 65.

Blomberg powraca w czwartek na okręcie „Europa” wraz z płk. Kihlenthal ze swej podróży służbowej do Półn. Ameryki. W czasie wyjaśnień, udzielanych przedstawicielom prasy o swej podróży do Ameryki, generał Blomberg oświadczył między innemi, że Stany Zjednoczone, podobnie jak i Niemcy, mają stosunkowo małą armję zawodową. Główny nacisk kładzie się tam na wyszkolenie armji na wypadek mobilizacji. Jasnym więc jest, że wobec tej wspólności celów w szkoleniu armji niemieckiej i amerykańskiej szczegółowe zbadanie stosunków wojskowych w Ameryce przez kierownictwo Reichswehry jest rzeczą nadzwyczaj ważną.

Gen. Blomberg i towarzyszący mu oficerowie z powodu oficjalnego charakteru misji występowali podczas służbowych wizyt w Ameryce przed oddziałami wojskowymi w mundurach niemieckiej Reichswehry.

Ojciec św. nie ma zamiaru opuścić w najbliższej przyszłości Watykanu

Rzym, 25. 9. (KAP). W czasie przyjęcia wielu biskupów francuskich Ojciec św. zaznaczył, że wskutek swego podeszłego wieku i obowiązków, związanych z godnością papieską, nie jest skłonny opuszczać Watykanu. W marcu 1929 r. Papież wyjechał poza obręb państwa watykańskiego, ponieważ musiał objąć swą diecezję. Nowe opuszczenie Watykanu stałoby się tylko sensacją światową i byłoby zbyt bezcelne, ponieważ wierni zawsze mają możliwość widzieć swego Ojca w Watykanie. — Prócz tego Papież nie chciałby przysparzać kłopotu cywilnym władzom we Włoszech i w innych krajach.

Zamknięcie ruchu na linii Kowno — Libawa

Wilno, 24. 9. (PAT). Z Kowna donoszą, że wielkie poruszenie wzbudziła tutaj wiadomość o postanowieniu lotewskich władz kolejowych, które ze względu na kompletny zanik ruchu na drodze kolejowej Kowno — Libawa, odwołały bezpośrednio połączenie kolejowe na tym odcinku. W sferach kowieńskich komentują to zarządzenie, jako polityczne posunięcie na ręce Polsce ponieważ zarządzenie to wskazywać może na konieczność uruchomienia dawnej linii libawo — romeńskiej na odcinku Wilno — Libawa, co stanowiło treść obrad w Genewie.

Pocztowcy łódzcy w odpowiedzi Treviranusowi

Pracownicy urzędu pocztowego w Łodzi uchwalili opodatkować się na zakup łodzi podwodnej p. n. „Odpowiedź Treviranusowi”, w wysokości 1500 zł. Pierwsza rata w kwocie 500 zł zostanie wpłacona na ręce głównego komitetu zbiórki w dniu 1 października br., pozostałe zaś w następnych dwóch miesiącach. Jednocześnie pracownicy urzędu pocztowego w Łodzi wzywają do szlachetnego pojedynku wszystkich pracowników Kasy Chorych m. Łodzi.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,95 zł; w Gdańsku na Warszawę 8,91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212,11 do 212,41 zł, gotówką 211,71 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 173,05 do 173,31 zł, gotówką 172,71 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 25. 9. 1930 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję, nie wykazującą żadnej zmiany od dni poprzednich. Większość transakcji dokonywano pap. procent., z których pożyczk. konwers. była nadal poszukiwana po 55%, zaś premj. dolarowe oddawano po 59.— (za sztukę 5.— dol.). Dopytywano się również o pożyczk. inwestycyjną po 109.— i handlową pożyczk. budowlaną po 52.— Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. robiono transakcje 8 proc. listami dolarowymi amortyzacyjnymi po 92½ proc. (przy dew. 8,90), zaś płacono za 4 proc. listy zast. konwert. 41½ proc. i za 6 proc. listy żytnie 20,50 (za 1 ctr. mtr.). Dopytywano się również o 8 proc. listy dolarowe (stare) po 95 wzgl. 95½ proc.

Z akcji bankowych zanotowano jedynie Bank Polski, za którego płacono 166.— Akcje przemysłowe bez notowania kursu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe: (Kurs w procentach nominalu).
5% Pożyczka konwersyjna 55% P.
8% Listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 92,50% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41½% P.
(Kurs w złotych).
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 20,50 P.
5% Pożyczka premjowa serja II 59.— O.
Akcje bankowe: (Kurs w zł za 1 akcję).
Bank Polski I em. 166.— P.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 25. 9. 1930 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,94½, sp.: 8,96½,
kup.: 8,92½.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	359,72	360,62	358,82
Gdańsk	173,39	173,82	172,96
Nowy Jork	8,912	8,932	8,892
London	43,35¼	43,46¼	43,24¼
Paryż	35,03	35,12	34,94
Praga	26,47½	26,54	26,41
Szwajcaria	173,66½	173,49½	172,63½
Sztokholm	239,67	240,27	238,07
Wiedeń	125,91	126,22	125,60
Włochy	46,76	46,84	46,60
Berlin	212,42		

Tendencja utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% pożyczk. inwest.	110,50
5% pożyczk. premj. dol.	57,50
5% pożyczk. konw.	55,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—110,00
Bank Polski	0,00—164,00
Kijewski	0,00—45,00
Częstocice	0,00—33,50
W T F Cukru	0,00—31,00
W T Węgla	0,00—40,00
Norblin	0,00—48,00
Rudzki	0,00—13,00
Starachowice	0,00—12,50

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Papiery państwowe niejednolite. Dla listów zast. tendencja przeważnie słabsza, dla akcji niejednolita. Z bankowych mocniejszy Bank Handlowy, słabszy Bank Polski. Z metalurgicznych słabszy Kijewski, z cukrowniczych mocniejszy Cukier, utrzymane Częstocice, Węgiel słabszy, z metalurgicznych mocniejszy Norblin, słabsze Rudzki i Starachowice.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 25. 9. 1930 r.

Pszenvica march. od st. załad.	
75—76 kg.	228,00—230,00
Tendencja spokojna.	
Zyto march. od stacji załad.	
70—71 kg.	158,00—162,00
Tendencja nieregularna.	
Zyto fr. wagon Berlin sprz. plac.	0,00—166,00
Tendencja nieregularna.	
Zyto statkiem z Mekl. i Śląska 70—71 kg. cif Berlin zapl.	0,00—166,00
Tendencja nieregularna.	
Jęczmień march. brow. od st. załadow. iz.	202,00—222,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	176,00—188,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad.	150,00—160,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	27,00—35,25
Tendencja słaba.	
Mąka żytnia przemiał. do 80%	22,90—26,50
Tendencja słaba.	
Ospa pszenna	8,00—8,50
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	7,75—8,50
Tendencja słaba.	
Groch Victori	30,00—34,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	20,00—22,00
Makuch rzepakowy	9,80—10,20
Makuch lniany	17,30—17,60
Srót Soja	14,00—14,80
Ziemniaki jadalne białe	1,20—1,30
Ziemniaki jadalne czerwone	1,40—1,50
Ziemniaki nieb. z Odenwald	1,20—1,30
Ziemniaki sada. ne złote	1,60—1,70
Ziemniaki fabryczne 5—6 fg. pro % mączki.	
Ogólna tendencja niejednolita.	

Poprawka z dnia 23. IX. 1930 r.: Zyto mekl. 70—71 kg. statkiem cif Berlin sprz. 168½.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 25. 9. 1930 r.
Notw. wielkie 46,925—47,325

Lincoln klasycznej piękności nie starzeje się... Ten, kto kupi Lincoln, nie prędko go sprzeda... nie za rok, ani za pięć lub dziesięć lat — gdyż piękno jego nie przemija... Lincoln jest bowiem wytworem wyrafinowanej cywilizacji. Jego wnętrze, jego mechanizm — czołowe dzieła nowoczesnej, precyzyjnej roboty — to techniczna doskonałość. Lincoln — to samochód elity.

UPOWAŻNIENI ZASTĘPCY LINCOLNA

WARSZAWA:

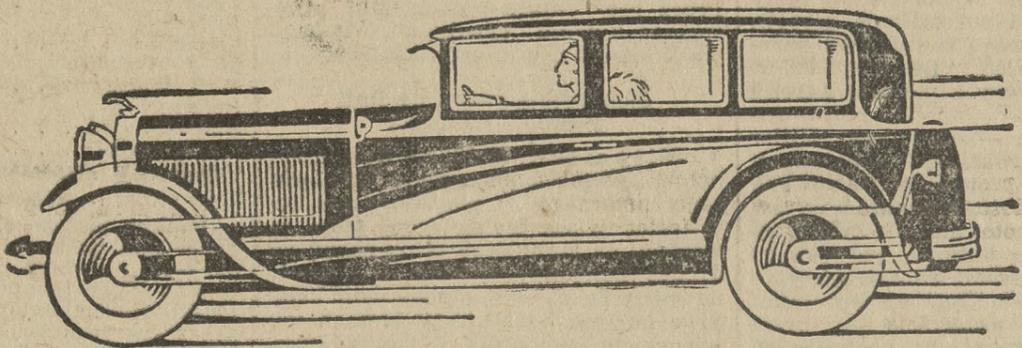
Autotraktor, Sp. z ogr. odp.
B-cia S. i P. Bergman, Inż.
Motofors, Sp. z ogr. odp.

POZNAN: Józef Zagórski

LWÓW: Eshape Sp. z ogr. odp

LINCOLN

LINCOLN Ford FORDSON

nr 3907

„Apolityczność“

„Orędownik Wielkopolski“ pisze co następuje:

Mamy przed sobą sprawozdania z zebrań rzemieślniczych, jakie urządzili panowie Namysł, Kabaciński i Kapalczyński niedawno w Międzychodzie i w Sierakowie. Czy nie musi zadziwiać niejednego to, że właśnie obecnie w czasie wyborów do Sejmu i Senatu. ruchliwość tych panów staje się wprost nadzwyczajną? W jedną niedzielę ci sami panowie zwiedzają aż dwa miasta! Lecz nie o tem pisać pragniemy.

Przyjrzyjmy się sprawozdaniom z owych zebrań, podanych przecież przez tych panów w ich „organie“.

Oto p. Namysł podkreślił i podkreśliła, że utworzona w lutym b. r. organizacja, nosząca szumną nazwę „Nar. Chrześc. Zjedn. Rzemiosła“, jest organizacją nawskroś „apolityczną“, gromi tych rzemieślników — czyli jak ich nazywa „menerów poszczególnych grup“, którzy zdaniem jego wnoszą do rzemiosła „tendencje polityczne“ itd.

Pan Kapalczyński znowu stwierdza, że grupa jego, (t. j. „Nar. Chrześc. Zjedn. Rzemiosła“) „wyklucza wszelkie tendencje polityczne“ i t. d. i t. d.

Uważny czytelnik znajdzie jednak w tych sprawozdaniach, (drukowanych w „organie“ wymienionych panów) wręcz coś przeciwnego niż to, co mówią.

Jeżeli jest tak, jak panowie ci twierdzą, że organizacja ich nowo utworzona jest „apolityczną“, wówczas należałoby mówić tylko o majstrach, czeladzi, uczniach, warsztatach, podniesieniu fachowemu rzemiosła, słowem — nigdzie polityka przebiegać nie powinna. Tymczasem — w Międzychodzie — p. Namysł jako pierwszy mówca — wykazał najwyraźniej, że tak zupełnie apolitycznym nie jest, jeśli mówił co następuje:

„Stoimy obecnie pod znakiem wyborów do Sejmu i Senatu. Z wielkiem zadowoleniem odwołuję się, że tu na rubieży państwa naszego

stworzyliście Panowie jeden z warty front polskich wyborców, czem daliście świadectwo publiczne Waszej polskości i obywatelskości, co posiada znaczenie pierwszorzędne wobec Niemców, czyhających (!) na wewnętrzne niesnaski w obozie polskim. Jako prezes „Zjednoczenia“ podnoszę fakt ten z największą radością i wyrażam Panom pełne uznanie“.

A więc? Już mowa o „froncie antyniemieckim“, co z natury rzeczy wkracza w dziedzinę polityki. To jednak mniejsze, nie o Niemców nam chodzi, co do których stanowisko nasze od dawna jest znane, p. Namysł mówił o „froncie“, chociaż wie dobrze, że „front ten jednolity“ wyszedł od panów sanatorów, którzy w ten sposób chcą ratować swoje nieliczne na ziemiach zachodnich mandaty.

Nie wchodząc w sprawę „jednolitego frontu“ — stwierdzamy tylko temsamem tę demagogiczną „apolityczność“ p. Namysła i jego szanownych kolegów.

Bo czyż nazwie lub nazwać może ktoś „apolitycznością“ to, gdy p. Kabaciński, jako drugi mówca po panu Namysle, na zebraniu w Międzychodzie „w przemówieniu swem ilustruje położenie rzemiosła — i stosunek jego do ugrupowań sejmowych, które poza obietnicami nigdy nie dla rzemiosła nie miały?“

Albo dalej — czy to jest „apolitycznością“, gdy ten sam p. Kabaciński mówi do rzemiosła, którego dole i zapatrywania znać powinien, słowy następującymi: „Nie sympatje i kunktatorstwo partij sejmowych, a jedynie lojalny stosunek do czynników rządowych, może rzemiosłu dać pomoc pożądaną...“

I znowu nie wchodzimy tu w sedno rzeczy, stwierdzamy tylko tak jak u p. Namysła „apolityczność“ p. Kabacińskiego, chociaż na temże zebraniu dostał p. Kabaciński odpowiedź na swoje wywody w dyskusji, w której „podno-

szono skargi na etaty z m, wskazując ogromne spustoszenie, jakie czynią w rzemiosle zakłady państwowe, uprawiające nielojalną konkurencję placącemu wysokie podatki rzemiosłu“

W Sierakowie zaś — w obecności pp. Namysła i Kabacińskiego, wołał p. Kapalczyński z wielką einfazą, że przyczynę bezładu gospodarczego warsztatów rzemieślniczych szukać należy przede wszystkim w zupełnym rozbiu organizacyjnym rzemiosła, nie umiającego należycie bronić się ustawowo przed zabójczymi metodami władz skarbowych!“

Pocóż więc gadać i bajdurzyć ludziom uczciwym w sposób demagogiczny, że jest się „apolitycznym“, że nie ma się nawet „tendencji politycz-

nych“, gdy z każdego zdania buchają polityka, że aż miło Chyba — że panowie ci nie mają pojęcia co to jest „apolityczność“ czem jest polityka a o to — już doprawdy nie mielibyśmy odwagi tych panów posądzać Wiedzą oni dobrze co robią, czego chcą i — dla kogo to robią!

Jak to mówią na bruku poznańskim? Bujać — ale nie nas!

Dalsze manifestacje przeciw atakom niemieckim

Koronowo. Ubiegłej niedzieli odbył się w Koronowie na Rynku wiec manifestacyjny, skierowany przeciwko prowokacyjnemu wystąpieniu Trewranusa, który zgromadził około 1500 osób Wiec zagał p. dr. Szukalski, zasłużony działacz na niwie narodowej. Następnie zabrał głos dyr. gimnazjum p. Siciński, który wykazał i zobrazował wysiłki polityki niemieckiej, dążącej do zagrabienia naszego Pomorza. Gromkie oklaski były świadectwem uczuć patriotycznych zebranych. Uchwalono wystąpić odpowiednią rezolucję, którą podpisali przedstawiciele towarzystw. Na zakończenie odśpiewano hymn narodowy.

Zbędny obchód

Z Koźmina piszą nam:

Dnia 15. bm. odbyło się w sali starostwa pod przewodnictwem starosty Podobińskiego zebranie celem urządzenia drugiego obchodu Cudu Wisły — a to w dniu 19 października rb. Celem zorganizowania komitetu obchodowego starosta zaprosił na zebranie prezesów wszystkich stowarzyszeń i nawet cechów. W rezultacie jednak oprócz kierowników wszystkich urzędów państwowych i komunalnych przybyli na zebranie przedstawiciele tylko pięciu towarzystw — a więc jednej dziesiątej części ogółu tutejszych organizacji.

Fakt ten dowodzi jasno, że społeczeństwo tutejsze uważa urządzenie drugiego obchodu „Cudu Wisły“ pod egidą „sanacji“ za rzecz zbędną — skoro już w dniu 15 sierpnia święcono w nader uroczysty sposób tę wielkopomną rocznicę.

Głód w Sowieciech

Warszawa, 25. 9. (Tel. wł.) —

Ze stacji Stolpce donoszą że po wylądowaniu wagonu z rybami, który przyszedł z Rosji, na wewnętrznej ścianie wagonu ujrano napisy kredą, mianowicie wierszyk w języku rosyjskim, który po polsku brzmi: „Wam ryby posyłamy, a sami z głodu umieramy“. Wiersz ten ze zrozumiałem zainteresowaniem odczytał również przedstawiciel sowieckiej agencji handlowej w Stolpcach. (w)

Aspirin
w tabletkach
środek usmierzający ból.

Wynikowe skuteczne we wszelkiego rodzaju
zazębieniach,
w bólach reumatycznych.

Do nabycia we wszystkich aptekach.
Żądać w oryginalnym opakowaniu „Bayer“.

nr 8968

Wrogie

bakterje wchłania się masami przy każdym oddechu.

Właściwą ochroną jest płókanie ust

ODOLEM. Płyn do ust ODOL

pokrywa ściany jamy ustnej

przeczozystą antyseptyczną warstwą, uniemożliwia

ją dalsze rozmnażanie się bakterji. O ile na

uzupełnienie stosuje się stanowiącą jakgdyby łączność

PASTĘ DO ZĘBÓW ODOL, wówczas czyni się wszystko dla higieny ust; na zmianę czyszczenie

i ochrona: ochrona i czyszczeniem

SYSTEM ODOL

T. W. 421

Kosznika Kolońska Wody

Pw 4892 63,592

Sprawozdanie p. Dewey'a za II kwartał 1930 r.

Doradca Banku Polskiego o całokształcie położenia gospodarczego

Sprawozdanie doradcy finansowego rządu p. Ch. S. Dewey'a za II kwartał 1930 r. składa się z czterech części. W pierwszej zostało omówione wykonanie planu stabilizacyjnego, w drugiej opodatkowanie przemysłu i handlu w Polsce, w trzeciej — warunki pracy i w czwartej ogólne położenie gospodarcze.

Wykonywanie planu stabilizacyjnego

Plan stabilizacyjny funkcjonuje sprawnie. Wprawdzie skutkiem ogólnej depresji gospodarczej dochody skarbu były w kwartale sprawozdawczym mniejsze, aniżeli w odpowiednim okresie roku ub., nie mniej jednak utrzymana była nadwyżka budżetowa. W czerwcu zwiększyły się dochody rządu o 50 milionów zł przez wypuszczenie premijowej pożyczki budowlanej.

Min. skarbu dokonywał kilkakrotnych wysiłków celem zreformowania systemu podatkowego, lecz dotychczas dokonano tylko mniejszych zmian tak, że w rezultacie całkowita intencja planu stabilizacyjnego, dotycząca tej reformy, nie została wypełniona. Ostateczny jej plan ma przedstawić rządowi utworzony obecnie stały komitet podatkowy.

Wolne fundusze skarbu znajdujące się zgodnie z planem stabilizacyjnym w Banku Polskim, w PKO i kasach skarbowych wynosiły 1 lipca r. b. zł 220.323.420.04. Wobec tych rezerw nie została dotąd zużytkowana kwota 75 milj. zł przewidziana w planie stabilizacyjnym na utworzenie rezerwy skarbowej. Obecnie Bank Polski, minister skarbu i doradca rozważają zniesienie tej sumy, jako rezerwy i zużytkowanie jej na bardziej niezbędne potrzeby.

Ciężary podatkowe i ubezpieczeniowe

W drugiej części omawia p. Dewey bardzo szczegółowo system podatkowy w Polsce, zaznaczając, że rozwijał się on w bardzo niekorzystnych warunkach. W stosunku do swego majątku Polska prawdopodobnie uciępiła więcej od działań wojennych, aniżeli jakkolwiek kraj biorący udział w wojnie światowej, skutkiem czego rząd nowoorganizującego się państwa stanął wobec konieczności natychmiastowego uzyskania nietylko funduszy na normalne wydatki administracyjne, lecz również stosunkowo wysokich kwot na uśmierzenie głodu i zarazy oraz na zaspokojenie najkonieczniejszych potrzeb odbudowy. Organizacja podatków była szczególnie utrudniona w czasie inflacji i dlatego położono wówczas nacisk na typ podatków najłatwiejszych do ściągania i przynoszących natychmiast największy wpływ. Do takich należą podatek obrotowy i dochodowy. Naogół jednak większość podatków pozostała po władzach zaborczych i jedynie w biegu czasu były one ujednolicono i dostosowywane do całego kraju.

Oprócz podatków państwowych wszystkie przedsiębiorstwa w Polsce opłacają podatki komunalne i ubezpieczenia społeczne. Po zbadaniu tych obciążeń w kilkunastu większych przedsiębiorstwach p. Dewey ustala na tej podstawie zbiorowy przykład płatności podatkowych wraz z ubezpieczeniami społecznymi w r. 1929.

Zgodzono się powszechnie — kończy ten rozdział p. Dewey — że obecny system podatkowy w Polsce jest niezadowolająco i nie naukowy. Za naukowy system podatkowy można uważać taki, gdy ściąga się podatki od obywateli na podstawie ich zdolności płatniczej, żeby nie uciskać inicjatywy prywatnej i gdy może być łatwo administrowany i oszczędnie zbierany. Opracowanie takiego systemu jest zadaniem utworzonego obecnie stałego komitetu podatkowego.

Przerost ustawodawstwa społecznego

W trzecim rozdziale zostały omówione bardzo szczegółowo warunki pracy w Polsce. P. Dewey stwierdza, że warunki pracy w Polsce zostały unormowane, jednolite dla całego państwa u-

stawami. W swem założeniu ustawy te są nowoczesne, lecz zachodzi pytanie, czy nie wyprzedziły one rozwoju przemysłu. Zbyt wielkie obciążenie przez ustawodawstwo społeczne może tak dalece opóźnić rozwój przemysłu, że przytłumi właściwą podstawę dochodu i dobrobytu robotniczego. Dodatnia jednak strona tego postępowego ustawodawstwa jest ta, że stanowisko związków zawodowych wobec kwestji robotniczych jest może mniej zaostrome, aniżeli w innych krajach, a strajki nie są ani częste, ani ostre.

W rozdziale tym została omówiona inspekcja pracy, zawiadomienie o zwolnieniu, praca kobiet i młodocianych urlopy, związki zawodowe, ubezpieczenia społeczne, płace i budżet robotniczy.

Przemysł przed nową fazą produkcji

W czwartej części sprawozdania p. Dewey pisze, że spadek produkcji, który trwał z małymi tylko przerwami od początku 1929 r. został wreszcie powstrzymany. Zapasy dóbr konsumcyjnych zmniejszyły się znacznie i dalsze ograniczenie produkcji nie jest spodziewane. W przemyśle włókienniczym zapasy zmniejszyły się w maju do tego stopnia, że usprawiedliwiły drobne zwiększenie się produkcji. Poniżej i inne gałęzie przemysłu również ograniczyły produkcję można więc spodziewać się, iż rozpoczął się okres o tendencji zwykłej. Jednocześnie skonstatować można, że zaobserwowany w ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku wzrost protestów wekslowych zmniejszył się dość poważnie. Gdy w styczniu ilość protestów była o 54 proc. wyższa niż w styczniu 1929 r., w maju różnica ta wynosiła już 18 proc.

Ciężkie położenie rolnictwa

Położenie rolnictwa w związku ze spadkiem cen zboża było ciężkie. Również dekonjunktura na inne płody rolne i hodowlane wpłynęła na pogorszenie się tego stanu. Naogół jednak wytrzymałość rolnictwa, szczególnie do specjalnych kredytów (rejestrowego, nawozowego, siewnego) Banku Polskiego i banków państwowych była zupełnie zadawalająca.

Następnie doradca rozpatruje kolejno sytuację w poszczególnych gałęziach przemysłu i handlu i konstatuje, że początkowo zarówno wskutek zmniejszenia się zamówień prywatnych, jak i państwowych produkcja i obroty uległy zmniejszeniu. Polepszenie sytuacji w pewnej mierze w niektórych gałęziach daje się zaobserwować w końcu omawianego okresu.

Rynek finansowy — Bank Polski

Płynność na rynku finansowym panowała w dalszym ciągu, a wkłady w bankach i instytucjach finansowych wzrastały, choć w powolniejszym nieco tempie. Obniżenie stawek procentowych od wkładów zostało wstrzymane. Naogół wycofanie kapitałów przez wierzycieli zagranicznych było niewielkie. Zapas walut w Banku Polskim zmniejszył się, natomiast zapas złota powiększył się z lekka. Pokrycie kruszcowe w dniu 30 czerwca wynosiło 60,7 proc.

Bilans handlu zagranicznego

Handel zagraniczny w ciągu pierwszego półrocza zamknięty został saldem dodatnim w wysokości 88.446.000 zł, wobec niedoboru zeszłorocznego w wysokości przeszło 433 milj.. Wywóz był nieco większy, natomiast przywóz zmniejszył się 31 proc. Saldo czyste, zdaniem p. Dewey'a, spowodowane jest w głównej mierze obfitym urodzajem zeszłorocznym, co umożliwiło eksport plodów rolnych.

„Hr. Zeppelin” nad Polską

Warszawa, 25. 9. (PAT). Wobec zamierzonego lotu sterowca niemieckiego „Hr. Zeppelin” nad terytorjum Polski, rząd polski udzielił pozwolenia na lot nad ziemiami polskimi.

Właściciele domów a odstępné

Przedłużający się u nas stan głodu mieszkaniowego wysuwa wciąż na porządek dzienny kwestję nielegalnego handlu mieszkaniem. Jest publiczną tajemnicą, iż t. zw. obrót mieszkaniem w miastach odbywa się dziś za pomocą switych sum, pobieranych tytułem odstępnego, bądź przez lokatora ustępującego lokal, bądź też przez właściciela domu, udzielającego swej „zgody” na wprowadzenie się nowego lokatora do jego nieruchomości.

Zakaz pobierania tego rodzaju odstępnego przez lokatorów jest w ustawie o ochronie lokatorów sformułowany zupełnie wyraźnie. Powstałe w praktyce wątpliwości czy zakaz ten dotyczy również w całej rozciągłości właścicieli domów, rozstrzygnął świeżo sąd najwyższy. Oto tło interesującego procesu.

Pan P. wynajął w Warszawie u pani Z. lokal pięciopokojowy na roczny okres czasu. — Czynnosc za wynajęty lokal określono na 170 zł miesięcznie, a niezależnie od tego komornego wpłacił właściciel domu przed wprowadzeniem się 7.000 zł tytułem odstępnego. W jakiś czas później pan P. opierając się na art. 10 ustawy o ochronie lokatorów zakazującym pobierania odstępnego i uznającym tego rodzaju umowy za nieważne, wystąpił przeciwko p. Z. do sądu okręgowego o zwrot wymienionej kwoty 7.000 zł. Wyrokiem ostatecznym sądu apelacyjnego pretensja pana P. została uwzględniona.

Właścicielka domu niezadowolona z powyższego wyroku odwołała się ze skargą kasacyjną do sądu najwyższego. W skardze tej rzeczniczka pani Z. wysunął zasadniczą tezę, iż art. 10 ustawy o ochronie lokatorów nie dotyczy stosunków pomiędzy lokatorem a właścicielem domu, a stosuje się jedynie w wypadku odstąpienia lokalu przez lokatora. Jednocześnie pełnomocnik pani Z. podniósł, iż wobec zawarcia przez strony na piśmie dobrowolnej umowy, co do wysokości komornego art. 10 ustawy nie może wogóle mieć w tej sprawie zastosowania, a co najwyżej możnaby tu mówić o przepisach kodeksu karnego o łechwie, w razie pobierania wygórowanego komornego.

Instancja kasacyjna wywodów powyższych nie podzieliła i wyrok zasądający na rzecz pana P. od pani Z. zatwierdziła. W motywach wyroku sąd najwyższy zaznacza, iż art. 10 ustawy o ochronie lokatorów mówi nie tylko o poprzednim lokatorze, któremu się coś przyrzeka, lecz i o „innej osobie” przez którą należy przedewszystkiem rozumieć właściciela domu i jego administratora.

„Poza tem głoszą motywy, należy mieć na względzie, że ustawa ta, a w

szczególności jej art. 10 ma na celu zapobieganie spekulacji mieszkaniem, wobec czego byłoby niezrozumiałe, gdyby prawodawca, zabraniając lokatorom pobierania odstępnego, zezwalał na to właścicielom domów.”

Orzeczenie powyższe przyczyni się do ustalenia linii judykatury w sporach na tle t. z. odstępnego.

Z pomorskiej Izby Rzemieślniczej

W ostatnich dniach odbyło się w Grudziądzu plenarne posiedzenie Izby Rzemieślniczej.

Zebrańnię wysłuchało referatu o obecnym położeniu rzemiosła, w którym uwypuklono krytyczny stan finansowy, jaki daje się odczuwać we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, a głównie w rzemiosle.

Następnie rozpatrywano wnioski w sprawie obciążenia warsztatów rzemieślniczych podatkami socjalnymi i fiskalnymi, sprawę zagadnienia polityki kredytowej w stosunku do rzemiosła, obciążenia rzemiosła na rzecz Państwa i samorządów, następnie rolę rzemiosła w ogólnej polityce gospodarczej, przyczem szczególną uwagę poświęcono referatowi o konkurencji warsztatów samorządowych i rządowych (jak warsztaty domów karnych), oraz sprawie dostaw dla rządów i samorządów przez rzemiosło.

Następnie przyjęto ulgowy regulamin egzaminacyjny, obowiązujący w czasie przejściowym dla tych kandydatów, którzy zgłaszają się w terminie ulgowym do egzaminu, a nie odpowiadają normalnym warunkom, mając jednakże prawo prowadzenia warsztatu zgodnie z ustawą przemysłową.

Zebrańnię uchwaliło dalej uzupełnić komisje egzaminacyjne i ustaliło taryfę odszkodowań dla członków komisji egzaminacyjnych. Po załatwieniu szeregu innych spraw bieżących — zebrańnię zamknięto.

Przybycie angielskiej eskadry lotniczej do Polski

Gdynia, 25. 9. (Tel. wł.) Dnia 22 bm. przybyła do Pucka angielska eskadra lotnicza Nr. 201, składająca się z 4 dużych hydroplanów. Załoga składała się z 10 oficerów i 10 podoficerów pod dowództwem pułkownika Nansona. Goście byli podejmowani przez Dowództwo Morskiego Dywizjonu Lotniczego. Dnia 23 torpedowiec „Kujawiak” przywiózł lotników angielskich do Gdyni, gdzie na dwóch motorówkach zwiedzili port handlowy. W środę 24 bm. nastąpił odlot eskadry do Stockholmu.

ZASIEG nowej EKRADYNY model 1930/31

zadowolili najbardziej wymagającego radjosluchacza. JUŻ SIĘ UKAZAŁY

NOWE TYPY

a mianowicie:

- 4-o lampowy odbiornik do sieci prądu zmiennego, 4 LS/2A z piątą lampą prostowniczą i
- 4-o lampowy odbiornik do akumulatora i baterji 4 LS/2D

Katalogi bezpłatnie.

POLSKIE ZAKŁADY MARCONI S. A.

Zarząd i Fabryka: Warszawa, ul. Narbutta 29.

Oddziały: Warszawa, Marszałkowska 142,

Łódź, Piotrkowska 84,

Lwów, Akademicka 14.

Do nabycia w Poznaniu w firmie:

Zakł. Radjotechn. i Fotograf. „EMKA”

wł. M. Włodarczyk, ul. Wrocławska 30.

74 21

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Spoleczeństwo stoi murem przy Sokole!

Każdy przyczyni się w niedzielę, 28 b. m., do pełnego powożenia „Dnia Sokola” — W Poznaniu władze nie pozwoliły na kwestę — Składajcie dobrowolne datki!

Sokolstwo w swej ofiarnej a wytrwałej pracy dla dobra kraju, aby wychować zastępy pełnowartościowych obywateli zdrowych fizycznie i przygotowanych do znoszenia trudów oraz przeciwności życiowych, do stawiania im czoła — nie znajduje dziś, niestety, poparcia stojących u steru czynników. Jednak w zrozumieniu ważności zadań, jakie na nim ciąży, wierne długoletniej tradycji wytrwałej pracy u podstaw, nad kształceniem zwłaszcza młodego pokolenia, Sokolstwo ze zdwojoną energią prowadzi obecnie swą owocną pracę, a jego szeregi wciąż rosną.

Nie posiadając żadnych środków, ani też subsydjów zzewnątrz, musi ono opierać się na pełnym zaufaniu i uznaniu całego społeczeństwa, na zrozumieniu przez to społeczeństwo doniosłej roli Sokolstwa, oraz stałej gotowości popierania jego szlachetnych dążeń nie tylko moralnie, ale również i materialnie.

Jak już donosiliśmy, nadarza się właśnie w niedzielę okazja ku temu, bowiem jest to właśnie tradycyjny „Dzień Sokola”. W tym roku władze ograniczyły zakres, nie pozwalając

na urządzenie kwesty na terenie Poznania i powiatu poznańskiego z powodu, że sokoli okręg poznański stanął w obrocie swego, znieważonego przez oficera p. w., członka. Samo zajęcie wszystkim jest dobrze znane, a wczoraj przypominaliśmy je pokrótce.

W odpowiedzi na to ograniczenie niech cały Poznań dobrowolnie pospieszy złożyć ofiarę z okazji „Dnia Sokola”, dając tem samem dowód, że murem stoi przy zasłużonej organizacji i doloży wszelkich starań, aby umożliwić jej owocną pracę. Nie wątpimy, że składki popłyną obficie i prosimy kierować je, albo do sekretariatu Przewodnictwa Dzielnic przy Zielonych Ogródkach (pierwsze drzwi na lewo), albo przez P. K. O. 205 211, albo w administracji naszego pisma.

Wierzymy, że na terenie całego województwa, gdzie zbiórka nie jest zakazana, każdy w niedzielę, dnia 28 b. m., z pełną gotowością pospieszy złożyć chociażby najskromniejszą ofiarę, przyczyniając się tem samem do poparcia zasłużonego na niwie narodowej Sokolstwa w przełomowym dla kraju okresie.

Nabrzeże polskie w porcie Nowego Jorku

przy którym stają okręty polskiej linii transatlantycznej, zdjęcie z okrętu „Polonia”, podaje najnowszy (52) numer „Wielkopolskiej Ilustracji”. Jest to pierwsze autentyczne zdjęcie w prasie polskiej. W tym samym na szczególną uwagę zasługują niezwykle ciekawe zdjęcia, odnalezionego obozu Andreego oraz artykuł:

Śladami bohaterów północy

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kręgu publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł, kwartalnie 4.— zł. (bez kosztów przesyłki). — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Fizycy polscy

Otwarcie piątego zjazdu

Dzisiaj o 10 zrana odbyło się w Collegium Medicum w sali Śniadeckich uroczyste otwarcie piątego zjazdu fizyków polskich.

Amfiteatralne ławy obszernej sali wypełnione były po brzegi przedstawicielami nauki, którzy przybyli ze wszystkich stron na te ważne obrady. Między innymi trzystu uczestnikami otwarcia, zajęli z gości miejsca m. in.: nestor fizyków polskich prof. dr. Natanson, prof. dr. Piętkowski, prof. dr. Białobrzęski, prof. dr. M. Wolfke, prof. dr. H. Dziewulski (z Warszawy), prof. dr. Zygmunt Klemensiewicz, dr. Czesław Rezyński, dr. H. Regulski (ze Lwowa), prof. dr. J. Patkowski (z Wilna), prof. dr. K. Zakrzewski, dr. T. Nayder (z Krakowa) i w. in.

Imieniem m. Poznania przybył prezydent Ratajski, przybyli też przedstawiciele kuratorium okręgu szkolnego poznańskiego i t. d. Uniwersytet Poznański był reprezentowany przez prorektora prof. dra Niezabitowskiego i przez dziekanów poszczególnych wydziałów.

Zjazd otworzył imieniem komitetu organizacyjnego prezes komitetu prof. dr. Tadeusz Pęczalski, witając zebranych. Od czasu ostatniego zjazdu — mówił m. in. — który odbył się r. 1928 w Wilnie, fizyka polska zanotowała dwa radosne wydarzenia, mianowicie doktorat honoris causa Uniw. Jagiellońskiego, ofiarowany prof. dr. L. Natansonowi, oraz takiż doktorat Uniwersytetu w Rydze, który otrzymał prof. dr. Pieńkowski z Warszawy. Przemówienie swoje zakończył prof. Pęczalski zaproszeniem nestora polskich fizyków prof. dr. Natansona, aby ze swej strony zjazd powitał. Prof. Natanson dał w swem przemówieniu wyraz radości, że fizyka polska liczy się tak pięknie w Poznaniu, będącym ostoją polskości.

Przewodniczącym zjazdu został obrany prof. Wolfke z Politechniki warszaw-

skiej, wiceprezesami pp. profesorowie: Piętkowski, Zakrzewski, Jeżewski, Rezyński, Klemensiewicz i Patkowski, sekretarzem dr. Mazur z Warszawy.

Prof. Wolfke, otwierając obrady, wyraził głębokie zadowolenie i radość, że zjazd ten odbywa się w Poznaniu, tak rozkwitającym jako centrum nauki i centrum polskości. Przypomniał też prof. Wolfke, że obrady toczyć się będą właśnie w tym gmachu, który był zbudowany na pogębienie polskości, a teraz służy temu, aby ją umacniać i mnożyć.

Nastąpiły przemowy delegatów. Imieniem Uniwersytetu Poznańskiego powitał zjazd prorektor dr. Niezabitowski, imieniem m. Poznania wygłosił przemówienie prezydent Ratajski, imieniem Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk prezes prof. dr. Dembiński, imieniem kuratorium szkolnego poznańskiego wizytator p. Orłowski. Prof. dr. Gantkowski, jako dziekan wydziału lekarskiego U. P. podniósł, że chociaż Poznań jest najmłodszym uniwersytetem, lecz jedyny posiada katedrę fizyki dla lekarzy (prowadzona przez prof. Kalandyka). Imieniem dziekanatu wydziału rolniczo-leśnego przemawiał prof. dr. Rafalski, imieniem Poznańskiego Tow. Chemicznego prof. Hrynakowski.

Odczytano szereg depesz gratulacyjnych i po krótkiej przerwie prof. dr. Białobrzęski z Warszawy wygłosił wstępny odczyt p. t. „Rysy charakterystyczne współczesnej teorii kwantów”.

Następnie rozpoczęły się obrady sekcji, które będą toczyły się przez wszystkie dni następane. Zjazd potrwa do soboty włącznie. (J. M.).

Skazanie podpalacza

Z zemsty puścił z dymem całą zagrodę

Przed zagrodą rolnika K. Draegera (pow. śremski) kręcił się wciąż jakiś młodzieniec, na którego ostro nacierały psy. Draeger z domownikami był w polu, ale usłyszawszy ujadanie — pchnął do zagrody swego parobka i

sam za nim podążył. Obaj zauważyli, że nieznajomy rzucał kamieniami na psy, jak gdyby chcąc je drażnić. Dopadli więc do młodzieńca i dali mu porządną nauczkę, tak, że uciekł jak niepyszny.

O północy, gdy domownicy pogrążeni byli w śnie, raptem cała niemal zagroda stanęła w płomieniach. Zbudzony gospodarz i jego ludzie byli bezradni — biegali jak opętani nie wiedząc co najpierw ratować. Tymczasem pożar podsypany wiatrem przeniósł się na trzy stodoły napelnione zbożem i maszynami rolniczymi. Cała wieś obudziła się. Podjęto natychmiast akcję ratowniczą, zdołano jednak tylko uchronić dom mieszkalny a stodoły i chlew spłonęły. Strata jaką poniósł Draeger wynosiła 25 tys. zł.; pokryło ją ubezpieczenie.

Zachodząco w głowę z jakiej przyczyny powstał pożar. Po namyśle Draeger doszedł do wniosku, że sprawcą podpalenia mógł być tylko ów tajemniczy młodzieniec. Dano więc znać policji, która nazajutrz ujęła waleśającego się w okolicy Kórnik młodego człowieka, jak dawał do zrozumienia, głuchoniemego, nazwiskiem Leona Łepkiego bez stałego miejsca zamieszkania.

Postanowiono go zbadać i w tym celu wzięto w pole bo przypuszczano, że nocował w stogu. Na drodze spotkali wieśniaka, który od razu poznał „ptaszka”. „Przecież on był u mnie wczoraj — oświadczył — i mówił za dziesięć!” Wzięto spryciarza natychmiast w krzyżowy ogień pytań i przyznał się, że podpalił zagrodę z zemsty, dlatego, że go obito. Rzucił on zapalną kę na dach chlewu, który stanął w płomieniach. Ogień przeniósł się kolejno na stodoły. Łepski poszedł do stogu, gdzie zwykle nocował i stamtąd przyglądał się swemu dziełu zniszczenia. Nad ranem, niespostrzeżony przez nikogo powlókł się ku Kórnikowi, gdzie wpadł w ręce policji.

Na rozprawie w sądzie okręgowym, która toczyła się przy wzmocnionym składzie pod przewodnictwem sędziego Dobrowolskiego, Łepski próbował wykretów jednak trybunał ustalił, że wiedziony chęcią zemsty z rozmysłem spowodował pożar. Nie był dotąd karany i dlatego zasądzono go tylko na półtora roku ciężkiego więzienia. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 25 września 1930.

Słońce: wschód 5,41; — zachód 17,47; — długość dnia 12 godz. 6 min.

Księżyc: wschód 9,38; — zachód 18,43; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 8 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 20 st. C., najniższa + 12 st. C.

Przewiednia pogody na piątek: Pogoda zimna, chłodno.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj: + 0,65 m.

Kal. rz.-kat.: Władysław B.; jutro Józef B.

Kal. słow.: Świętopełk; jutro Ładysław B.

OSOBISTE

— **Srebrne gody** obchodzą 26 bm. urodzin wojewódzki p. Augustyn Szostkiewicz z żoną Zofią z Trańskich, W. Garbary 47. Na intencję Jubilatów odprawi ks. prałat Stychel o godz. 9,45 rano mszę św. w kolegiacie Farnej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych.** W piątek 6 bm. odbędzie się o godzinie 18,30 w auli Państw. Seminarjum Naucz. Męskiego przy ul. Fr. Ratajczaka 30 zebranie członków poznańskiego Koła T. N. S. W. Na porządku dziennym referat prof. semin. naucz. p. Mityły p. t. „Pedagogiczne znaczenie szkoły wyznaniowej”. Goście mile widziani.

— **Zebnanie kucpiewa kolonialnego w sprawie cukru.** W dniu 28 bm. o godz. 10 w sali „Boulevard” (pl. Nowomiejski) odbędzie się zebranie ogółu kupiectwa kolonialnego, tak hurtowego jak i detalicznego, handlującego cukrem. Komitet organizacyjny, przypominając o powyższym, prosi wszystkich zainteresowanych o przybycie.

ZYCIE SOKOLE

— **Gniazdo Poznań II.** Jeżyce urządza w niedzielę, dnia 28 bm. o godz. 10 na boisku Sokola swe doroczne zawody lekkoatletyczne dla młodzieży, druhów i seniorów

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” wzmacnia czynności żołądka i kiszki oraz ułatwia trawienie. nw 3 965

rów w dwóch grupach. Niepunktualne stawienie się naraża na niedopuszczenie do zawodów. Naczelnik.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Bractwo Kurkowe** bierze gremjalny udział w uroczystości jubileuszowej z okazji 25-lecia kapłaństwa J. E. ks. Prymasa Polski dr. Hlonda, w niedzielę 28 b. m. przed Katedrą. Zbiórka wszystkich umundurowanych Braci o godz. 9,40 przy moście Chrobrego.

— **Opłata za nocną obsługę w aptekach.** Od godziny 10 wieczorem do 8 rano apteki pobierają dodatkowo 1 złoty za każdą ekspedycję nocną, jak nam donosi Związek Właścicieli Aptek stoł. m. Poznania.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W uzupełnieniu opisu introdukcji** nowego proboszcza parafii świętomarcjuszkiej podajemy, że do uświetnienia uroczystości przyczynił się w znacznej mierze chór kościelny pod kierownictwem p. Gwidziały. Chór wykonał doskonale mszę św. w układzie Steina.

Nad udekorowaniem kościoła, plebanji i dziedzińca kościelnego pracowano przez całą sobotę do późnej nocy. Zużyto na dekorację 800 metrów girland, wiele kwiatów, zieleni i drzewek. Dostarczyła tego bezinteresownie firma Fr. Bruch, św. Marcin 39. Pomysłowe dekoracje wykonał bezinteresownie p. R. Żurawski, Rzeczpospolita 9. Klucze od bramy kościelnej pozłociła bezpłatnie firma Kotliński, św. Marcin 13, zaś również bezpłatnie wykonała wspaniałe haity na poduszce p. J. Kwiatkowska, krzesła pożyczyla firma Linke, a instalacje elektryczne ofiarował zakład p. Kaczmarka przy ul. Wronieckiej. Nad porządkiem czuwał członek dozoru kościelnego p. Krzyżagórski. (z)

— **Ze Zw. Pracowników Kupieckich.** Na ostatnim zebraniu w sali Narodowego Uniwersytetu Robotniczego, sekretarz generalny H. Gregorowicz wygłosił referat n. t. „O organizacjach zawodowych”. Aktualne zagadnienia społeczne wywołały wśród członków żywe zainteresowanie i obszerną dyskusję. Porządek obrad przewidywał również ustalenie działalności oddziału na okres zimowy. W czasie tym postanowiono urządzić kurs pisma plakatu. W myśl życzenia zebranych, zarząd weźmie pod uwagę możliwość urządzania wieczornych kursów handlowych. — Tradycyjne schadzki koleżeńskie odbywać się będą od 12 października rb. Kółko muzyczne przygotowuje na te wieczory urozmaicony repertuar muzyczny. Zapowiedziano również i turniej szachowy.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Poparzenie gorącą smołą.** Na ul. Gen. Kosińskiego robotnik Józef Skrzypczak, zajęty był posypywaniem piaskiem świeżo smolonego dachu. Przy tej pracy miał dwa wiadra, jedno z piaskiem, drugie z smołą. Przez omyłkę zamiast po piasek sięgnął Skrzypczak do wiadra ze smołą i poparzył się. Ofiarę przykraj pomocy, która wymagać będzie dłuższego leczenia, opatrzyło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55). (k)

— **Śmiertelne stacczenie.** W szpitalu żydowskim dla starców w Lesznie znaleziono w tych dniach w postawie siedzącej na krześle mieszkankę szpitala 67-letnią Dorotę Hanach. Mieszkanie napelnione było gazem świetlnym, który ulatniał się przez otwarty kurek maszynki do gotowania. Lekarz stwierdził śmierć. Według wszelkiego prawdopodobieństwa staruszka sama zaniedbała zamknąć kurek gazowy. (k)

— **Śmierć dziecka przy śrutowniku.** Podczas śrutowania zboża maszyną parową p. Walentego Śmigieńskiego w Inowrocławiu został pochwycony przez koło rozpędowe i rzucony o ziemię, 7-letni syn właściciela, który przechodził obok. Obrażenia były tak ciężkie, że chłopiec zmarł, w 2 godziny po wypadku, nie odzyskawszy przytomności. (k)

— **Z straży pożarnej.** Wczoraj w godzinach południowych powstał pożar w magazynie wolnego składu soli przy placu Prezydenta Drwęskiego. W niewyjaśniony sposób zapaliła się słoma. — Ogień, który nie wyrządził większych szkód, ugasiła miejska straż pożarna. — Popołudniu wezwano straż ogniową na ul. Dąbrowskiego 87, gdzie w garażu z niewyjaśnionej przyczyny zapalił się samochód. (z)

— **Pijany sofer.** Na szosie Warszawskiej autobus PZ 44582 kursujący na linii Poznań — Swarzędz, najechał na wóz roboczy Józefa Krupskiego ze Staroleki. Zawinił sofer, który był nietrzeźwy. (z)

— **Zderzenie samochodów.** Na ulicy Pocztowej zderzyły się samochody PZ 41546 i PZ 43514 Oprócz drobniejszych szkód zderzenie to nie miało innych następstw. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Woźny szkolny złodziejem.** W szkole wydziałowej męskiej w Inowrocławiu

Nie skąpmy ofiar na „Dzień Sokola” w niedzielę 28 b. m.!

W Poznaniu i powiecie poznańskim z powodu zakazu kwesty przez województwo poznańskie należy kierować składki do sekretariatu Przewodnictwa Dzielnicy (Zielone Ogródki), lub przez PKO 205 211 względnie do administracji naszego pisma. Poprzyjmy „Dzień Sokola”!

wiu, zauważono częściej kradzieże. — W tych dniach znowu znikł mikroskop wartości około 1.000 zł. Skłoniło to dyrektora zakładu do dokładniejszego śledztwa, i okazało się, że kradzieży tych dopuszczał się woźny szkoły Jabłoński, którego też aresztowano. (k)

— * **Kradzieże i włamania.** Do składu towarów krótkich Jana Maciejewskiego, Górna Wilda 75, usiłowali się włamać złodzieje przez okno i skradli dwa ubrania, płaszcz męski i buty. — Z samochodu pozostawionego przy ul. Pocztowej, własności Jakóba Kliksa z Niezek w pow. międzychodzkiem, skradziono płaszcz i rękawiczki. (z)

— * **Echa włamania do kasy.** W związku z włamaniem kasowym w fabryce perlium i kosmetyków Falkiewicza przy ulicy Rzeczypospolitej 3 w listopadzie w roku 1929 aresztowano znanego włamywacza Marjana Stawskiego. Aresztowania dokonano na podstawie badań daktyloskopii porównawczej odcisków palców, znalezionych na miejscu przestępstwa. Centrala Służby Śledczej w Warszawie nadesłała w tej sprawie orzeczenie, z którego wynika, że odciski palców znalezione na miejscu przestępstwa są odciskami znanego włamywacza Marjana Stawskiego. Przesłuchiwany Stawski przeczy i nie przyznaje się do winy, względnie jednak, że ujęto go równocześnie z włamywaczem kasowym Alek sandrem Gierewiczem i Kazimierzem Wiśniewskim z powodu kradzieży kasowej w nocy na 13 lutego rb., nie budzi już najmniejszej wątpliwości, iż przy wspomnianej kradzieży wymieniony włamywacz był czynny. Wyniki tej niezwykle ciekawej ekspertyzy przesłano władzom sądowym w związku z dochodzeniem. Stawski znajduje się w więzieniu śledczym. (z)

— * **Kradzież — kamieni brukowych.** Przed kilku dniami donosiliśmy o kradzieży wapna na terenie Targów Poznańskich. Sprawców tej kradzieży wykryto. Równocześnie zauważono na terenie Targów Poznańskich kradzież kamieni brukowych, t. zw. krawężników. Sprawców kradzieży aresztowano w osobach Jana Brzechcego i Józefa Kamienicznego, zamieszkałych przy Al. Reymonta. Skradzione krawężniki zwrócono zarządowi Targów Poznańskich. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Skazanie komunistek.** Międzynarodowa organizacja pomocy rewolucjonistom zwana w skróceniu „mopr” bardzo żywo poczyna się interesować więźniami politycznymi. Zbiera dla nich składki i wogóle stara się nawiązać z nimi jakąś łączność. Obowiązkiem tej organizacji obok agitacji komunistycznej i działalności zmierzającej do obalenia istniejących ustrojów państwowych drogą przemocy i gwałtu — jest przedewszystkiem zbieranie składek na wspomnianych więźniów. U nas organizuje takie zbiórki P. P. S. Lewica, która jawnie sympatyzuje z komunizmem. Jej członkowie, zaopatrzeni w czerwone bloczki ze stemplem P. W. P. uprawiają w ten sposób swą destrukcyjną akcję. Wyżyskano m. in. łatwowierne młode robotnice siostry Helenę oraz Emę Hankównę (Łąkowa 18). Urobiono je odpowiednio tak, że podjęły się sprzedawania wspomnianych bloczków. Robiły to niezwracając, zwróciły też na siebie uwagę władz śledczych. Zarządzono rewizję i dała ona nadspodziewane wyniki, bowiem znaleziono wiele bloczków oraz sporo bibuły komunistycznej. Ustalono, że obie siostry brały czynny udział w całej akcji, działając jawnie, przyczem nazywały siebie uświadomionymi komunistkami. Trybunał skazał każdą na pół roku twierdzy. (z)

JARMARKI

— * **Pleszew.** W dniu 2 października br. odbędzie się jarmark kramny oraz na konie. Spęd zwierząt racicowych jest wzbroniony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Swarzędz.** (Jubileusz pracy.) P. Zaporowski Jan obchodzi w dniu 1 października b. r. jubileusz 50-letniej pracy w zawodzie organistowskim, a równocześnie 25-letni jubileusz urzędowania na stanowisku organisty w Swarzędzu.

— * **Śrem.** (Introdukcja nowego proboszcza.) W niedzielę, 21 bm. przyjmowano uroczystość nowego duszpasterza, ks. dziekana Michalskiego, byłego proboszcza parafii zaniemyskiej. Na granicy parafii śremskiej oczekiwała banderka, przybrana w malownicze stroje ludowe. Tam też powitał naszego proboszcza szambelan Ojca św. p. Watta-Skrzydłowski. Przed kościołem pofranciszkańskim, gdzie zgromadzili się wszyscy towarzysztwa wraz z sztandarami i publiczność, w imieniu miast przemawiał burmistrz p. Ober. Po

krótkiej adoracji w kościele pochód wraz z proboszczem, duchowieństwem oraz przedstawicielami władz ruszył do kościoła farnego, gdzie przed bramą cmentarza powitał naszego duszpasterza p. dr. Matuzowski. W farze nastąpiło ostateczne i oficjalne przyjęcie. Po krótkiej przemowie ks. Zocha powitał swą parafię ks. dziekan, dziękując za serdeczne i owocne przyjęcie. Wśród okrzyków odprowadzono proboszcza na plebanję. (s)

— * **Czempiń.** (Dzień harcerza.) Hufiec harcerski męski urządził w niedzielę dzień harcerza na boisku tut. szkoły powszechnej. Tutejszy ks. dziekan Ruszczyński wygłosił na nabożeństwie naukę dla młodzieży. Na rynku odbyła się defilada. O godz. 12 odbył się bieg harcerski na przestrzeni 2 km. Pierwsze miejsce w biegach zdobyła drużyna Kościelan, drugie Poznań, trzecie Czemiń. — Popołudniu odbyły się zawody sportowe i śpiewy. Wieczorem na sali „Hotelu Polskiego” zakończono dzień harcerza śpiewem, deklamacjami i odegraniem dramatu w trzech aktach p. t. „Forteca”. (K)

— * **Września.** (Z gimnazjum.) Na zebraniu komitetu rodzicielskiego przy gimnazjum uchwalono pobierać od uczniów na wydatki jak orkiestrę gimn., bibliotekę itp. w miejsce różnych składek szkolnych, od miejscowych i zamieszkałych w miejscowości po 1 zł miesięcznie, od gimnazjów pozamiejscowych 2 zł. Gimnazjum wrześniańskie ma obecnie około 320 uczniów. Komitet postanowił wydrukować uchwalone przez walne zebranie statuty i wręczyć je rodzicom. W miesiącu października odbędzie się walne zebranie, podczas którego poda się do wiadomości sprawozdanie z całorocznej czynności zarządu. Członkowie komitetu poprosili dyrektora o stanowczy zakaz uczęszczania młodzieży na przedstawienia kinematograficzne.

— (Z K. P. H.) W dniu 19. bm. zawiązało się we Wrześni koło przyjaciół harcerzy. Zebraniu dość licznemu przewodniczył p. aptekarz Konieczny, a referat o zadaniach i celach harcerstwa wygłosił ks. Br. Müller. Zebranie uchwalilo utworzenie koła i otoczenie tutejszych drużyn harcerskich życzliwą opieką. Do zarządu zostali wybrani: prezes nacelnik sądu Heinrich, zast. aptekarz Konieczny, skarbnik — mag. farm. Kaczmarek, sekr. — Mikołajczak, ławnicy dr. Krzyżogórski, lekarz pow. dr. Jagliński; opiekunami drużyn przełożona szkoły wydz. H. Sadowska, rektor Gawecki, prof. Charoński i Per. Na terenie miasta Wrześni istnieją cztery drużyny, trzy szkolne i jedna pozaszkolna. (y)

— * **Inowrocław.** (Z Stow. Chrześc. Narod. Nauczycieli.) W dniu 20 bm. odbyło się zebranie stowarzyszenia. Ogłoszono sprawozdanie z walnego zjazdu w Krakowie. Najważniejszą częścią zebrania było streszczenie odczytu prof. Ignacego Chrzastowskiego „O chrześcijańsko-narodowym wychowaniu”.

— (Z szkoły wydziałowej.) W obecności 68 osób odbyło się konstytucyjne zebranie „Rodzicielskiego Koła Szkolnego przy szkole wydziałowej męskiej w Inowrocławiu”. Zebranie zagał rektor Mazur, przewodniczył p. Wojkowski. Zarząd Rodzicielskiego Koła Szkolnego jest następujący: p. Wojkowski — prezes, p. Lachowski — wiceprezes, p. Jeziorski — sekretarz, p. Antczak — zastępca sekretarza, p. Falkowski — skarbnik. Do komisji wpisowej obrano pp.: Knasta, Kamińskiego i Witkowską, do komisji opieki moralnej należą pp.: Pilachowska, Urbański i Starybrat.

— (Lotnisko cywilne.) Wobec licznie zgromadzonej publiczności odbyło się ciągnięcie loterii na rzecz budowy lotniska w Inowrocławiu. W sali Parku Miejskiego zgromadzili się członkowie miejskiego komitetu LOPP, przemówienie wstępne wygłosił wiceprezes komitetu prof. Otto. Ciągnięcie trwało dwa dni. Rozdanie wygranych trwać będzie do 27 bm. (em)

— * **Strzelno.** (Osobiste.) W Clechru obchodzili złote gody małżeńskie znani i wielce cenieni pp. Tabaczyńscy. Jubilat otrzymali błogosławieństwo pasterskie nadesłane przez J. Em. ks. biskupa Laubitza z Gniezna.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Na drodze polnej do Łąkiego, zmarł wskutek uderzenia serca kupiec p. Ignacy Jasiński, zamieszkały w Strzelnie przy ul. Kościelnej. Sp. Zmarły liczył lat 50 i osierocił żonę i małoletnie dzieci.

— (Jubileusz.) Ochotnicza Straż Pożarna obchodziła w niedzielę, dnia 21 b. m. 30-letni jubileusz swego istnienia. Program uroczystości przewidywał wymarsz do kościoła na nabożeństwo, defiladę na rynku, uroczyste zebranie w sali Parku Miejskiego i udekorowanie członków, wspólny obiad, koncert w ogrodzie, oraz na zakończenie zabawę taneczną.

— (Dokoła wyborów.) Miasto Strzelno

w myśl rozporządzenia Pana Starosty Powiatowego podzielone zostało na 3 obwody głosowania. Lokale wyborcze mieścić się będą w sali Parku Miejskiego, w sali p. Podlińskiego i w sali posiedzeń Rady Miejskiej (Magistrat).

— * **Kruszwica.** W dniach od 20 do 22 bm. odbyły się w godzinach wieczornych w hotelu pod Białym Orłem wykłady o życiu ludności w Rosji. Odczyt wygłosił ks. Włodzimierz Leśnbrodzki, były generał i gubernator rosyjski. (fn)

— * **Ostrów.** (Król, żniwny). Bractwo Kurkowe urządziło tu żniwny strzelanie i godność króla żniwnego zdobył p. Michał Idziur. Pierwszym rycerzem jest p. Antoni Waleczak, drugim p. Karol Fiksiński.

— (Sp. ks. J. Rejewski.) W miejscowej lecznicy zmarł ks. Julian Rejewski, radca duchowny i proboszcz w Jankowie Zalesnym w 66 roku życia (przeszło 40 lat kapłaństwa). W Jankowie Zalesnym śp. Zmiany piastował urząd proboszcza od lat 33, pobudował tam nowy, piękny kościół i Dom Katolicki. Śmierć jego wzburzyła w parafii głęboki żal. Zwłoki zmarłego kapłana przeprowadzono uroczystość z Ostrowa do Jankowa, gdzie spoczęły w grobowcu pod kościołem. Udział duchowieństwa w pogrzebie był nader liczny.

— (Kurjuzom.) W sierpniu 1923 wysłał miejscowy obywatel p. Michał Idziur pocztówkę zaadresowaną do pewnej poznańskiej firmy. Obecnie po upływie zgóra 7 lat otrzymał nadawca pocztówkę z powrotem z adnotacją, że adresat nie istnieje.

— Epilog sprawy Naidera). Przed paru miesiącami usiłował na gruncie tutejszym sekciarz Naidier bałamucić publiczność i wtedy zdrowy odłam naszej młodzieży nie dopuścił do bluźnierstw i udaremnił jego występ. Sprawa ta znalazła teraz epilog przed sądem. Na ławie oskarżonych zasiadło kilku młodzieńców z S. M. K. oskarżonych o pobicie sekciarza wzgl. o sprzeniewierzenie biblii sekciarzkiej. Po przeprowadzonej rozprawie sąd wszystkich oskarżonych uwolnił. Bronił ich p. mec. Jankowski.

— (Ruch zawodowy.) Urzędnicy warsztatów wagonowych zrzeszeni dotychczas jako Oddział Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłowych i Handlowych w Sosnowcu na skutek przejścia warsztatów wagonowych do Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Poznaniu, przystąpili obecnie do Związku Urzędników Kolejowych Rzeczypospolitej Polskiej. (n)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Gmina Chyby 20 zł, z okazji złotych godów u pp. Fr. Turowskich 30 zł, Jan Zieliński 3 zł, S. M. S. z podziękowaniem 5 zł, L. Wolniewiczowa 100 zł, Marja Freterówna, Pałkość 5 zł, St. Gertych zamiast kwiatów na trumnę śp. Władysława Górnickiego 10 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi — 2.882,42 zł.

Na budowę zagranicznego seminarjum duchownego: Zebrano 23 września rb. na ślubie pp. Tadeuszostwa Janickich z Buku 120 zł.

Na ubogich m. Poznania: Stanisławstwo Brzesce zamiast kwiatów na trumnę śp. dr. Czesława Ziolkowskiego 100 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 426 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, we czwartek, z powodu niedyspozycji p. Michała Prawdzica melodyjna i efektowna operetka „Księżniczka czardasza”. Tytułową rolę kreuje Janina Kulczycka. W rolach głównych świetni artyści w osobach Kseni Grey, Karskiej, Bartkiewicz, Raczkowskiego, Sendckiego, Klichowskiego i Szpingiera. Dzięki pomysłowej reżyserji i świetnym tańcom Martówny, Ciesielskiego oraz całego baletu, operetka ta ma zapewnić długotrwałe powodzenie. W piątek, 26 b. m. „Hrabina Marica”.

Przez szybkę

Zielone winogrona

— Nie samym chlebem człowiek żyje, — powiedział pewien znany filozof i dobrze powiedział. Istnieją przecież jakieś wyższe aspiracje, jakieś marzenia o czemś szlachetniejszym, nieosiągalnym. Naprzykład o winogronach.

A propos winogron. Znam taką wesołą bajkę rosyjską. Pewnego razu poczuł lis szalony apetyt na winogrona. Poszedł więc po nie do ogrodu, ale winorośle rozpięte były na wysokim płocie i do owoców, ani rusz, dostać się nie można. Z kwaśną miną wrócił lis do lasu i opowiada przyjaciółom:

— Teek! Winogrona — więcej gadania, niż co warte. Kwaśne, jak nieszczęście — pochorować się można na niestrawność! I wogóle nic nadzwyczajnego — woleń dobrze utuczoną przepiórkę!

Nie słyszałem coprawda nigdy, żeby lisy jadły winogrona. Nie słyszałem też, aby jedli je pracujący inteligenci. Miałem coprawda kiedyś zamiar spróbować, jak też to smakuje. Ale to by-

— * **Z Teatru Polskiego.** W czwartek odegrana będzie ciesząca się niezawodnym powodzeniem fredrowska komedia „Pan Jowialski” w wybornym wykonaniu całego zespołu z p. Noskowskim w roli tytułowej. W piątek, sobotę i niedzielę arcyzabawna wskutek całego szeregu świetnych karykaturalnych figur jak i przepysznych sytuacji komedja M. Gogola „Rewizor z Petersburga”. Dyrekcja Teatru Polskiego udziela na „Rewizora z Petersburga” zniżek biletowych dla młodzieży szkolnej. W niedzielę popołudniu odegrany będzie „Pan Jowialski”, po cenach zniżonych.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś „Brat marnotrawny” Oscara Wilde’a z gościnnym występem Józefa Węgrzyna. Świetna ta komedja, należąca do najcenniejszych utworów literatury angielskiej, posiada takie mnóstwo doskonałych dowcipów i tyle zabawnych sytuacji, że, poparta mistrzowską grą Węgrzyna, wywołuje nieustanną wesołość na widowni. Talent genialnego pisarza i gra wielkiego artysty odnoszą tu zasłużony tryumf. Poza tem wzorowa reżyserja Węgrzyna sprawia, że publiczność otrzymuje pełne, jednolite wrażenie artystyczne, do czego przyczynia się świetny zespół z pp. Czarnocką, Suchankówną, Piaskowską, Trojanowską, Kadenem i Rudnickim na czele.

W próbach doskonała i niegrana dotychczas w Polsce stylowa komedja S. Asertisa p. t. „Casanowa” z p. Węgrzynem w roli tytułowej, który kreować będzie tę postać po raz pierwszy. Zapowiedź wystawienia tej komedji i nowa kracja Węgrzyna wzbudzi niewątpliwie wielkie zainteresowanie.

KWARTET DREZDEŃSKI w Poznaniu

Dyrekcja koncertów Rozmarynowicza zainauguruje sezon koncertowy we wtorek, dnia 7 października r. b. Na koncercie tym wystąpi „KWARTET DREZDEŃSKI”, jeden z najświetniejszych zespołów kameralnych doby obecnej, od szeregu lat dobrze znany naszej publiczności. Wieczory tego zespołu stoją zawsze na najwyższym poziomie artystycznym, to też chętnie słuchane są przez znawców wyborowej muzyki i cieszą się stale wielkim powodzeniem. Bilety w cenie 8 do 3 zł. są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. z w 25 665

Teatr Wielki

DZIŚ — „Księżniczka czardasza” — operetka Kalmana.
Piątek, 26. 9. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Sobota, 27. 9. „Manru”, opera Paderewskiego. (Premjera).
Niedziela, 28. 9. „Księżniczka czardasza”, operetka Kalmana.
Poniedziałek, 29. 9. „Manru”, opera Paderewskiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przed sprzedaż biletów w kasie Teatru Polskiego od 10—18; w niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11.30—13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Pan Jowialski”.
Piątek, 26. 9. „Rewizor z Petersburga”.
Sobota, 27. 9. „Rewizor z Petersburga”.
Niedziela, 28. 9. „Pan Jowialski”. — (Ceny zniżone).
Niedziela, 28. 9. wieczorem „Rewizor z Petersburga”.
Poniedziałek, 29. 9. „Panna młoda w garnizonie”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Brat marnotrawny” — gościnnie występ J. Węgrzyna.
Piątek, 26. 9. „Brat marnotrawny”, gościnnie występ J. Węgrzyna.
Sobota, 27. 9. „Brat marnotrawny”, gościnnie występ J. Węgrzyna.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

ło w tym czasie, kiedy w sferach dobrane poinformowanych lansowano wiadomość o zniżeniu cła na zagraniczne owoce. Winogrona miały być tańsze od kapusty.

Podobno, że cło zostało zniżone. Jeden z moich znajomych zapewniał mnie, że w Zakopanem i w Krakowie kupował winogrona po złotówce kilo. Do nas widocznie jeszcze ta fala nie doszła, bo pół kilo (widziałem w oknie wystawnym) kosztuje złoty osiemdziesiąt.

Jednemu z moich przyjaciół zapisał lekarz kurację winogronową.

— Winogrona — powiada — winogrona i jeszcze raz winogrona.

Chodzi więc biedak koło sklepów z owocami i ogląda winogrona, winogrona i jeszcze raz winogrona. A potem wraca do domu i zjada dwa pomidory.

— Cóż robić, mój drogi! — powiada: — Winogrona, to podobno bardzo dobry owoc i bardzo zdrowy, ale... te, które widzę na wystawie, wydają mi się niezupełnie dojrzałe — takie kwaśne, zielone! Woleń pomidory.

To samo mówił lis.

X. A wery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PIĄTY ZJAZD FIZYKÓW ZACZĘTY W POZNANIU

Dzisiaj rozpoczął w Poznaniu swoje obrady piąty Zjazd fizyków polskich.

Witamy najserdeczniej świetnych przedstawicieli nauki polskiej, którzy przybyli do naszego miasta, aby podzielić się wynikami swych badań i omawiając je wspólnie, posunąć naprzód tę ważną gałąź wiedzy. Zarówno liczny udział uczonych jak dobór referatów dają pewność, iż nauka nasza odniesie z tej pracy mnogie i poważne korzyści.

Prezesem komitetu organizującego Zjazd jest profesor naszego Uniwersytetu, dr. Tadeusz Pęczalski. Uprzejmości prof. dr. Pęczalskiego zawdzięczają nasi czytelnicy uwagi, zamieszczone niżej a skreślone na naszą prośbę o łaskawe poinformowanie ogółu, jakie cele i zadania założyli sobie nasi uczeni na czas swoich trzydniowych poznańskich obrad.

Polskie Towarzystwo Fizyczne organizuje co dwa lata — po kolei w każdym z miast uniwersyteckich — zjazdy fizyków. Dzisiaj rozpoczyna swe obrady piąty z kolei zjazd fizyków polskich w Poznaniu.

Zadaniem każdego ze zjazdów jest zreasumowanie pracy naukowej fizyków za okres dwuletni, a także nawiązanie bliższego kontaktu między fizykami przez bezpośrednią wymianę myśli i ich krytykę przy dyskusowaniu referowanych prac.

Z treści zgłoszonych referatów wiadać, że większość fizyków zajmuje się obecnie badaniami z optyki, co zresztą spotykamy i w innych krajach. Należy zaznaczyć, że wyniki prac uczonych polskich poziomem swoim nie tylko dorównują poziomowi prac narodów, które już dawno posiadają powszechnie uznane wielkie placówki naukowe, ale też niejednokrotnie je przewyższają. Znane są już prace Polaków, w Polsce wykonane, które zainicjowały prace dalsze, przez zagranicznych uczonych kontynuowane.

Na to, aby nauka polska była zupełnie niepodległą, należałoby stworzyć tematy nowe. I takie prace na obecnym zjeździe będą referowane. Znaczenia ich w nauce narazie nie można ocenić, wykażą to dalsze badania. Aby takie badania stały się głośnie, na to trzeba dość czasu, gdyż inne gałęzie fizyki muszą te nowe odkrycia wykorzystać.

Zadaniem fizyki jest także współpracować z techniką. Na zjeździe referowane będą także takie prace, które przyczynić się mogą do rozwoju techniki. Reprezentowanym jest także ten kierunek fizyki, który ma bezpośredni wpływ na obecne poglądy filozoficzne.

W zjazdach fizyków polskich biorą także udział i fizycy-pedagodzy, obrady ich odbywają się w oddzielnej sekcji. Celem tych obrad jest uzgodnienie nauczania fizyki w szkołach z szybkim postępem nauki, który obecnie się dokonywa. Zadanie to trudne, to też proponuje się obecnie, aby przy oddziałach Towarzystwa Fizycznego, utworzyć sekcje dydaktyczne, w których pedagodzy przy współudziale naukowców stale nad tą sprawą dyskutować będą. Wyniki tych rozważań będą podawane władzom szkolnym, te zaś nie miałyby racji z nich nie skorzystać.

Dla rozwoju fizyki konieczny jest równoczesny rozwój przemysłu produkującego przyrządy fizyczne, niezbędne tak dla badań fizycznych jak i do nauczania. Komitet organizacyj-

ny obecnego Zjazdu zorganizował wystawę przyrządów fizycznych wyrobionych w kraju. Nawiązanie bliskich stosunków między producentami przyrządów a ich twórcami względnie odbiorcami, może przynieść obu stronom wydatne korzyści, zwłaszcza, że prze-

mysl krajowy może już zaspokoić prawie wszystkie wymagania szkolne, a po części także i wymagania pracowni naukowych.

Dr. Tadeusz Pęczalski.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

JÓZEFA SOSNOWSKIEGO W POZNANIU

Dyr. Teatru Polskiego p. Bolesław Szczurkiewicz pozyskał do pracy reżyserskiej i aktorskiej p. Józefa Sosnowskiego, znakomitego artystę dramatycznego, który swoją długoletnią pracą i talentem zdobył jedno z pierwszych miejsc na wielkich scenach polskich. Jako aktor i reżyser teatru krakowskiego, teatrów Szymanowskich w Warszawie, nie mówiąc o Łodzi, Lwowie i innych miastach, składał p. Sosnowski dowody zarówno talentu, grywając wielkie role tragiczne, jak doświadczenia reżyserskiej energii i smaku. Pozyskanie go dla Poznania będzie musiało zaznaczyć się w napięciu artystycznym i w poziomie przedstawień, z jego udziałem się odbywających.

TOWARZYSTWO PRZYJ. MUZYKI MA ZAWIĄZAĆ SIĘ W POZNANIU

Przed kilku dniami odbyło się w Bazarze zebranie grona osób, które interesują się ruchem muzycznym naszego miasta i chciałyby przyczynić się do jego wzrostu. Dobrym środkiem do tego może się okazać Towarzystwo instytucja, która skupi amatorów dobrej muzyki i będzie oddziaływała na nasze stosunki w sposób racjonalny. To też postanowiono na tych obradach zwołać do malej sali Bazaru na jutro, 26 września, szersze grono osób, aby zawiązać Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Muzyki.

Zebranie zwołują, upoważnieni do tego przez uczestników pierwszych narad, pp. adwokat Kwiczala (inicjator pomysłu), oraz adw. Goebel i dr. K. Nowosielski, oraz p. inż. Stanisława Hedingerowa i prof. Wanda Szejberówna.

Dla dobra kultury muzycznej Poznania należy żyć sobie, aby obrady dały jak najpomyślniejszy rezultat i aby zgromadziły jak najliczniejsze grono tych, którzy muzyką poważnie się interesują.

NAUKA

Towarzystwo Naukowej Organizacji. Dzisiaj w piątek, dnia 26. września o godz. 20-ej odbędzie się w Instytucie Psychologicznym Uniwersytetu (Wjazdowa 3, I p.) posiedzenie naukowe Sekcji psychologii i fizjologii pracy, na którym p. inż. Franciszek Rybicki wygłosi odczyt p. t. O psychotechnice w kolejnictwie. Wstęp wolny.

OCHRONA ZABYTKÓW

Zbieracze i muzea. Z Warszawy piszą nam: Zastulony publicysta, który pod znakiem „Vieux Polonais” pisuje w „Gazecie warszawskiej” bardzo ciekawe felietony pod rubryką „Przez moje radio”, zajął się ostatnio stosunkiem prywatnych zbieraczy do muzeów. Bez pierwszych nie byłoby drugich, bo kolekcjonerzy niejako przygotowują materiał, jak jasno muzeów. Jeden taki przykład p. Vieux Polonais właśnie przytacza:

Kto by się naprzykład domyślił, że gdzieś na krańcach Czarniakowa, w dostatkiem ale skromnym mieszkaniu pp. Gr., znajdzie, mocno zdziwiony, między wielu innymi, np. takie rzeczy: koncerz z epoki grunwaldzkiej; kilka przepięknych okazów szabel i karabel; szpada maltańska cara Pawła I (car, jak wiadomo, nieco zbliżował na punkcie godności W. Mistrza Maltańskiego — no, i aż do dziś, następców bziaka po sobie zostawił); kilka starych, nader rzadkich rusznic i pistoletów, przeważnie z 17 wieku; doskonale zachowany hełm pancernego znaku; kilka koszułek druczanych, misternie a pracowicie plecionych; bardzo stary a rzadki puklerz z grubej skóry, dużymi gwoździami nabijany; kilka pasów, prawdziwej, wschodniej roboty — no, i mnóstwo innych rzeczy. — O ile znam — niestety, bardzo pobieżnie — zbiory naszego muzeum wojkowego, to nie każdym z tych okazów mogłoby się poszczycić. Jest to właśnie okaz typowy, rasowego kolekcjonera, który przyszedł na świat z żyłką zbieracza, tem silniej rozwiniętą, ponieważ z kresów pochodzi. Tam była ojczyzna zbieraczy. Przytem westchnienie: ile, tam właśnie, beczennych kolekcji, doszczętnie przepadło. Trudno! Ergo: a więc tem bardziej kolekcjonować należy! (wz)

MUZYKA

Szymanowskiego „Stabat Mater” zostało wykonane na festiwalu muzyki współczesnej w Leodjum, ex re jubileuszowej wystawy belgijskiej. Z głośniejszych nazwisk byli jeszcze reprezentowani: Strawiński z nową symfonią, Alban Berg, Roussel, Voikmar Andreae, Mozolow, Rathaus, Casella i in.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa w kościele. Z Brukseli piszą nam: Na wystawie jubileuszowej w Antwerpi znajduje się parę budynków, które pozostaną na stałe i są zbudowane tak, aby weszły w kompleks budowlany, mający skupić przy sobie nową dzielnicę miasta. Takim jest m. i. kościół, olbrzymia budowla, o jednej nawie, nad którą wznoszą się trzy kopuły, oparte na podwójnych łukach. Wygląd ma ta świątynia bardzo współczesny, jest zbudowana z żelaza, betonu i szkła. Na razie jest w niej pomieszczona wystawa dzieł sztuki. (bp)

KRAJOZNAWSTWO

Krajoznawstwo wśród młodzieży. Ukazał się pierwszy numer czasopisma „Ziemia Nadnotecka”, wydawanego przez koło krajoznawcze uczniów gimnazjum w Czarnkowie. Przynosi on między innymi drobne, ale ciekawe przyczynki ludoznawcze — są to materiały zebrane przez uczniów w najbliższej okolicy. Znajdujemy tu kilka piosenek, śpiewanych przy kołyse w okolicy Czarnkowa, ciekawe szczegóły zabaw dziecięcych w Czarnkowie, a wreszcie notatkę p. t. „Zwierzęta w przesądach i wierzeniach ludu czarnkowskiego”. Ciekawie zapowiada się też rozpoczęty w pierwszym numerze artykuł „O djablach w powiecie czarnkowskim”. Młode piśmiśko regionalne zapowiada się bardzo obiecująco, stanowiąc cenny dowód zainteresowań młodzieży gimnazjalnej w Czarnkowie. (kr)

OCHRONA PRZYRODY ZYSKAŁA WŁASNE PISMO W POZNANIU

Poznański Komitet Ochrony Przyrody, któremu przewodniczy tyle zasłużony pionier tej gałęzi kultury, profesor dr. Adam Wodźczko, przystąpił do wydawania własnego organu. Nosi on tytuł „Wydawnictwo Okręgowego Komitetu Ochrony Przyrody na Wielkopolskę i Pomorze”, a będzie poświęcony zagadnieniom lokalnym i regionalnym tego zakresu. Nowe pismo ma więc służyć przedewszystkiem naukowym zadaniom ochrony przyrody w zachodniej Polsce, gdyż wyszukiwanie i badanie zabytków przyrody stanowić musi podstawę wszelkiej praktycznej działalności ochronnej.

Pierwszy zeszyt ukazał się z zasiłku Państwowej Rady Ochrony Przyrody, jednak dalsze, (do których większą część materiałów leży już w tece redakcyjnej), powinny stanąć własnym kosztem i to z darów lub subwencji władz samorządowych, Sejmików Powiatowych, Reprezentacji Miejskich oraz wszelkich instytucji i związków, które rozporządzają funduszami na cele kulturalne.

Pierwszy zeszyt przedstawia się okazale. Prof. dr. St. Pawłowski, z okazji swych badań morfologicznych w okolicach Ostrzeszowa opisuje dwa wielkie glazy narzutowe z tamtych stron; młody przyrodnik poznański, p. Jarosław Urbański, (który wykonał plany i mapki do wielu artykułów) opisał osobliwość przyrodnicze okolicy Brzeźna, najpiękniejszą buczynę Wielkopolski pod Boguniewem, Dziki Ostrów koło Brzozy oraz podał rezultaty swych licznych wycieczek florystycznych po Wielkopolsce. Ponadto prof. dr. Adam Wodźczko opisuje ciekawą roślinę; młok wiosenny, dr. W. Kulesza i J. W. Szulczewski nowe stanowiska rośliny „brzęku” w okolicach Poznania. Znajdujemy też szereg drobnych wiadomości o postępach ochrony przyrody.

Nowemu organowi życia kulturalnego życzymy jak najpomyślniejszego rozwoju. Wszystko przemawia za tem, że spełni on gruntownie i pomyślnie swe ważne zadania. (J. M.)

FRANCJA I MY

„PRZYJACIELE POLSKI”

Szczerzy podziw budzi intensywna działalność wielkiej już organizacji francuskiej, która propaguje polskość we wszystkich jej przejawach wśród Francuzów. Jest to instytucja „Les amis de la Pologne”, która posiada 75 placówek po miastach oraz 155 kół przy uniwersytetach, szkołach średnich i powszechnych. Prowadzi ona stale kursy języka polskiego w Paryżu i w niektórych kolach na prowincji, prowadzi też propagandę polskiej kultury, literatury, historii itd. przy pomocy odczytów i konferencji, częstokroć ilustrowanych przeżyciami (Warszawa, Kraków, Wilno, Gdańsk i Gdynia — Wyspiański, Grotter, Matejko) lub filmami (o Kazimierzu na Wiśle, Toruniu, Borystawiu, Karpatach itd.) Stowarzyszenie wydało wiodokówki przedstawiające miasta i krajozaby polskie, ponadto kilka publikacji jak „Historja Polski”, „Przewodnik po Polsce”, „Polska i Morze”, „Od Lille do Warszawy”, monografie o Kościuszcze, Poniatowskim i Koperniku, tłumaczenie „Dziadów” i Pana Tadeusza, utwory Konopnickiej, Fredry i Sieroszewskiego.

Świeżo otrzymałem z Centrali Les amis de la Pologne dwie piękne serje znaczków, które przyjaciele Polski nalepią na swoich listach. Znaczkę te, wydane według projektu Janusza Tomakowskiego przedstawiają widoki Tatr, Puszczy Białowieskiej, Gdyni, Wilna, Krakowa, Poznania, Łodzi, Warszawy, Gniezna i inne, portrety wodzów i królów polskich (Kościusko, Poniatowski, Puławski, Sobieski, Batory, król. Jadwiga), pisarzy i artystów polskich: Wyspiański, Reymont, Sienkiewicz, Mickiewicz, Słowacki, Chopin, Paderewski i inne. Wykonane są pięknie, starannie i wyraźnie, format 3x6. Stanowią one nowy i skuteczny atut propagandowy.

Wreszcie wydają „Les amis de la Pologne” od dziesięciu lat własny organ, miesięcznik, którego redakcja spoczywa w rękach p. Róży Bailly, będącej duszą organizacji.

Każdy numer zawiera artykuły z zakresu literatury i historii polskiej współczesnej i dawnej, z zakresu sztuki (malarstwa, architektury, muzyki, zdobnictwa, rzeźby), rozprawki z dziedziny ekonomii i polityki, aktualności, różności o Polsce, sprawozdania z wystaw i tłumaczenia uryków polskich utworów. Artykuły są pisane popularnie, zwięźle i zajmująco. — (Zresztą trafiają się pośród nich także rzeczy najzupełniej zbyteczne). W roku bieżącym, w 6 numerach (styczeń — lipiec) znajdzie czytelnik francuski artykuły o Asnyku, Kasprowiczu, Jłakowiczównie, Prusie i Strugu, tłumaczenia wyjątków z utworów Kochanowskiego, Kasprowicza, Sienkiewicza, Struga, Sieroszewskiego i Wierzyńskiego.

Z zakresu sztuki mamy artykuły obficie ilustrowane o tańcach polskich Stryjeńskiej, kapliczkach przydrożnych, Bożychmękach, dworach polskich, o pisankach i wycinankach, o Jacku Malczewskim, Paryżu Czermańskiego. Wszystkie artykuły zawierają liczne reprodukcje. Nadto znajdujemy kilka sylwetek, więc prezydentowej Mościckiej, Janowej Kasprowiczowej, obszerne notatki o Polakach, którzy zginęli dla Francji i t. d. Każdy numer zawiera ponadto sprawozdania z działalności stowarzyszenia, konferencji i odczytów.

Tak stowarzyszenie jak i miesięcznik spełniają o wiele ważniejszą i skuteczniejszą pracę, aniżeli by to zrobiła mogła oficjalna polska placówka, bo są to zabiegi samych Francuzów, przeznaczone dla Francuzów. Szczerze wdzięczni być musimy twórcom i współpracownikom tej organizacji, za to, co dobrego dla Polski robiła i robi.

A. Jesionowski.

Lubliniec G. Śl.

Pisma nadesłane

„Orleń”. Nr. I. Rok III. Treść: Od Redakcji. — Twarzą ku morzu. — Nasz szandar. — Cud odrodzenia. — W X-tą rocznicę plebiscytu na Warmji i Mazurach. — „Iskra” odkotwiczyła. — Kolonia polskie. — O wierszach słów kilkoro. — Kamieniczki stare. — Pamięci Juliana Ejsmonda. — Szczęście. — „Odprowa posłów” w Teatrze Szkolnym. — „Słuby panięskie”. — Dwa konkursy. — Zmiana w redakcji. — Harcerstwo. — Kronika szkolna. — Rozrywki umysłowe.

Wyzwolona z mroków

Odzyskanie wzroku. — Wrażenia wyleczonej. — Podejrzany smakotył.

Jak przedstawia się świat oczom dziecka i jak wygląda on w pojęciu osoby od urodzenia niewidomej? — Niemowle, sięgając po gwiazdy na niebie, czyni to dlatego, że oczy maleństwa nie są świadome przestrzeni i perspektywy; zaś doświadczenia poczynione w związku z odzyskaniem wzroku przez jakąś Joannę Getaz, wyjaśniły w pewnej mierze niektóre zagadnienia, dotąd sporne.

Joanna, dziewczę inteligentne, lat 18-tu była niewidoma od urodzenia i przeżyła ten długi okres czasu, otoczona nieprzeniknionymi mrokami. Nagle, z przyczyn naukowo dotąd jeszcze nie ustalonych, odzyskała wzrok. Mogła zatem przyrzec się otaczającemu ją światu. Z faktu tego jednakże nie zdawała sobie początkowo należytej sprawy. Miała wrażenie spływających na nią jasnych blasków, nie odczuwając wcale, że dzieje się to za pośrednictwem oczu; zdołała ją przekonać o tem dopiero opuszczenie powiek.

Barwy przedstawiały się jej jako ciemne lub jaśniejsze plamy, a otaczające przedmioty pozbawione były jakichkolwiek kształtów. Wrażenie odległości było jej zupełnie obce. Nie mogła np. pojąć, że dąb rosnący na dalekim wzgórzu, może być tylekroć większy od rośliny doniczkowej stojącej na oknie. Stół, stojący w środku pokoju, zdawał się przylegać do płaszczyzny ściany, a chcąć okrążyć dookoła dom rodziców, bez potykania się przytem o różne przedmioty, musiała zamykać oczy.

Joanna nie znosi cienia i lęka się koloru czarnego. Najmilszym jej towarzyszem od dzieciństwa był piesek „Muffy”, którego poznawała doskonale po dotyku, głosie, a nawet zapachu sierści. Kiedy atoli swego faworyta po raz pierwszy ujrzała „na oczy” — głośno krzyknęła. Bowiem „Muffy” był czarny. Dziewczyna boi się czarnego z przyczyn zrozumiiałych: czarne nie jest barwą, lecz raczej brakiem światła. Dla niewidomego wszystko z natury rzeczy jest czarne. Dla istoty zaś, która codopiero wydołała się z absolutnych ciemności i którą przesładowała lęk ponownego zapadnięcia w mroki, wszystko co czarne, przywodzi na pamięć minioną ślepotę, i — niby otchłań grozi pochłonięciem.

Fakty ujawnione przy badaniu Joanny Gataz wykazały, że sztuki patrzenia człowieka wyczuwa się przez długą praktykę, podobnie jak wyczuwa się chodzenia lub pływania. Oczy Joanny są obecnie, zdaniem specjalistów, zupełnie normalne, jednakże dopiero za lat kilka będzie mogła posługiwać się nimi należycie.

Pewnego dnia, trenując się samopas w chodzeniu weszła do jadalni, gdzie spostrzegła przedmiot dotąd nie widziany. Było to coś w rodzaju długiej, na jasny kolor pomalowanej deski, sięgającej od podłogi do okna. Schyliwszy się, aby to „coś” dotknąć ręką, zdziwiła się, że palce nie natrafiają na żaden opór. Dziwna sprzeczność! Najwidoczniej oczy kłamały, bo niepodobna było przecież nie wierzyć wypróbowanemu od lat osiemnastu, nieomylnemu zmysłowi dotyku! W końcu okazało się, że owym osobliwym przedmiotem był — promień słońca.

Tak jak małe dziecko nie zadowala się oglądaniem przedmiotu, lecz bierze go do ręki i obmacuje palcami, sprawdzając tem samem podświadomie wrażenia wzrokowe, tak samo czyni to Joanna.

Ciekawe były różne inne obserwacje, i tak: do ulubionych potraw dziewczyny należał paszтет. Jednakże gdy „przyjrzała” się temu smakotyłowi, straciła doń zaufanie i jeżeli pomimo to pokusi się czasem zjeść kawałek paszтетu, czyni to — z zamkniętymi oczyma. Kr.

Początek sezonu

Gorączkowa praca. — Moda jesienna. — Zmian rewelacyjnych nie będzie. — Długie suknie obowiązują.

Podczas gdy wśród zwykłych śmiertelników w lipiec i sierpień uważane są za miesiące martwe, w kuźni mody praca wre w najlepsze. Les grands faiseurs — twórcy mody w Paryżu, decydują w sprawie najbardziej zasadniczych kwestji mody na sezon nadchodzący: linji i koloru.

W początkach sierpnia wielkie firmy wykańczają gorączkowo modele na pokazy, które odbywają się zwykle w ostatnich dniach sierpnia. Na pokazy te zjeżdżają się przedstawiciele firm z całego świata, by zaczerpnąć natchnienia do swoich kreacji i kupić najciekawsze modele. Pokazy Patou, Molyneux, Wortha, Chanel i in. przeznaczone są tylko dla wtajemniczonych i stanowią przedmiot zazdrości i pożądania wielu pięknych pań, które wieleby dały za to, aby się tam dostać.

Pomęczone modelki prezentują od rana do nocy najoryginalniejsze i najpiękniejsze modele, niemniej pomocne delegatki z wielkich miast zagranicznych notują, rysują i starają się zatrzymać w pamięci każdy szczegół tych niezwykłych kreacji, których szyk polega na czemś nieuchwytnem. We wrześniu delegatki wracają do siebie, i znowu gorączkowo wprowadzają wszystkie nowości, widziane zagranicą na grunt swojski.

Obecnie więc mamy już modę „na jutro”, można mówić już o tem, co nowego przyniosła nam jesień.

Zmian rewelacyjnych, podobnych tym, jakie przyniósł nam rok ubiegły, w tym roku niema. Są jednak zmiany dość poważne. Mianowicie, klosze utrzymują się jeszcze, są jednak mniej sute niż poprzednio. Stan

wysoki, dość często używane baskiny, t. j. szeroka falbana, kończąca się nad kolanami. Cykiel wyłącznie równy. Biada panioni, które w roku zeszłym porobiły sobie suknie krótsze z przodu: będą musiały dobrze nałamać sobie głowę, jak je przerebić!

Długość sukien wieczorowych dosięga posadzki, popołudniowe jednak krótsze są niż w roku zeszłym, mniej więcej do pół lydki. Kolor ulubiony obecnego sezonu jest brązowy, zwłaszcza na suknie wizytowe, na wieczorowe w dalszym ciągu najbardziej en vogue jest czarny z białym, ciemno-granatowy z odcieniem stalowym i gris perle. Wszystkie odmiany velours chifon i wogóle jedwabi ciężkich mają w tym sezonie przewagę nad materiałami powiewnymi, nawet nieśmiertelna georgetta przestała już królować wyłącznie.

Zarówno do sukienek przedpołudniowych, jak i do wizytowych nosi się kapelusiki typu beretowego, przeważnie aksamiłne, dopasowane w tonie, odstaniające już nietylko czoło, ale niemal pół głowy.

Moda niezbyt szczęśliwa dla osób powyżej lat dwudziestu pięciu... Trzeba się pocieszać tylko tem, że moda obowiązuje ogólnie, to więc, co w pierwszych czasach wydaje się rażące, wkrótce nie zwraca już uwagi ponieważ noszą to wszyscy. Każda moda zresztą wywołuje z początku sprzeciwu, w każdej także po pewnym czasie odnajdujemy mnóstwo dobrych stron.

Garsonka

powodem samobójstwa

Wiadomo, że i Chińczycy ulegają wpływom obcym i z pasją rzucają swe dawne suknie i obyczaj. Pragną być modnymi i zasłużyć na miano postępowych. Ale jest jeszcze wiele Chińczyków starego typu, nie godzących się na stroje i obyczaje „białych”, a raczej „czernych”, jak ich w Chinach nazywają. Do ostatnich należał kapitan okrętu Tszeulihyang, o którym należałoby przypuszczać, że właśnie on powinien mieć upodobania nowoczesne. Tymczasem było przeciwnie. Kiedy Tszeulihyang wracał z San Francisco, dokąd stale płynął jego okręt, zamykał się w swym domu, ubierał się copredziej w szaty chińskie, i składał bożkom chińskim ofiary. Życie, które pędził w tym czasie, między jedną podróżą a drugą, uważał za prawdziwą rozkosz. Szczęśliwy był, że może stać zdala od wstrętnych mu zwyczajów białych, które, ku zgorszeniu jego, tak bardzo wkradła się do miast chińskich. Nie mógł jednakże przeciwdziałać temu, aby agenci i kupcy amerykańscy nie przestępowali progu jego domu. W ten sposób zetknęła się i żona jego z zwyczajami i modą przez niego znieprawioną. Z przykrością widział, że ona mniej jest odporna na wpływy białych, przeciwnie, że znajdując w tem swoje upodobanie. Kiedy Tszeulihyang wrócił z ostatniej swej podróży, stała się rzecz straszna. Kapitanowa zaprzyjaźniła się bowiem w tym czasie z żoną pewnego Amerykanina i ulegając jej namowom, kazała sobie przyciąć włosy po męsku. Kapitan nie umiał przeżyć takiego upadku obyczajów. Dawniej byłby odesłał żonę z powrotem do domu rodzicielskiego. Ale obecnie uważał jej postępek za dowód ogólnego upadku starożytnych zwyczajów w Chinach, upadku beznadziejnego, którego nie chciał przeżywać za nic w świecie. Napelił więc piękną, starą filiżankę odpowiednią dawką opium, usiadł na ołtarzu domowym i popełnił samobójstwo. Napój z opium służy w Chinach często za środek samobójczy, ale dotąd nie popełniali go Chińczycy z powodów tak błahych, jak krótkie włosy żony. (w)

Przewaga kobiet w Europie

Obliczają, że w Europie jest 18 milionów kobiet żyjących samotnie. W roku 1920 było w Niemczech 17,182,000 mężczyzn od 15 do 60 roku życia na 20,204,000 kobiet. We Francji jest 2 miliony kobiet więcej niż mężczyzn, tak samo w Anglii, a we Włoszech, gdzie mniej podczas wojny zginęło mężczyzn, 1 milion kobiet. W Rosji jest 4 milionowa przewaga kobiet. Turcja liczy o 491,307 kobiet więcej na ogólną liczbę 13,760,275 ludności. We wszystkich innych krajach jest przynajmniej o 10% więcej kobiet. W Portugalji w samej Lizbonie obliczają, że jest o 200,000 więcej kobiet. W Czechosłowacji przebywa półtora miliona panien „do wzięcia”. Nie wesoło to hroskopy dla płci pięknej, bo temu złemu nie sposób zaradzić. (W)

Odnalezione skarby Inków

Są to olbrzymie ilości złota i klejnotów.

Po długich, bezskutecznych poszukiwaniach udało się adwokatowi Torre z Panamy odkryć skarby ostatniego króla Inków Atahualpy, w pobliżu wsi Nizak.

Inka nazywała się rządząca w Peru kasta. Po odkryciu Ameryki, po przybyciu Hiszpanów, państwo to obejmowało dzisiejsze republiki Peru, Chile, Kolumbie i Ekwador. Zniszczone w r. 1532 przez słynnego Pizarra Peru było monarchją teokratyczną, w której członkowie rodu Inków odgrywali rolę przodków. Na czele państwa stał arcykapłan, i równocześnie duch słońca. Kult słońca był tam dominujący. O wysokim kulturalnym rozwoju państwa świadczą ruiny wielkich magazynów i świątyni, oraz drogi, które ciągną się w poprzek grzbietu And i jeszcze dzisiaj są używane.

Kiedy Hiszpanie z Cortezem na czele

Szczałki jelenia kopalnego na ziemiach Wielkopolski

Nowe nabytki Oddziału Przyrodniczego Museum Wlkp.

Podobnie rozwinięte rogi jelenia (patrz fotogr.) trafiają się jedynie wśród jeleni północno-amerykańskich — Wapiti. — Tu i owdzie jako wielka rzadkość w południowych okolicach górzystych Europy a najczęściej jako szczątki jelenia kopalnego w dyluwialnych pokładach ziemnych jak torf i żwir. Pokłady te konserwują szczątki zwierząt w sposób jak najdokładniejszy przez kilka tysięcy lat, przez co nie miała przysługi oddają nauce. Potrafimy bowiem wobec tego zrekonstruować całego osobnika i odzwierciedlić obraz fauny zamierzchłych czasów. Stąd też powinno być obowiązkiem każdego szczęśliwego znalazcy szczątków kopalnych, by oddał je instytucji naukowej.

W ostatnich czasach znaleziono piękne dwie pary rogów w Żninie i w Karminie pod Pniewami. Pierwsze wykopał robotnik Świtawa z Góry a darował je imieniem Sejmiku Powiatowego p. starosta Szczerbiński. Znajdowały się w korycie błotnistem rzeczki Gąsawki. Drugie wykopano

wtargnęli do potężnego państwa Inków, byli zdumieni jego bogactwem. Świątynie bogów słońca, pałac królewski i domy dostojników lśniły od złota i kamieni. Ponieważ najeźdźcy poczuli płaćdować i mordować, Inkowie ukryli skarby w niedostępnych górach i jaskiniach.

Obecnie do Ekwadora wyruszył adwokat Torre z oddziałem robotników. Jego poszukiwania zostały uwiecznione pomyslnym skutkiem. Torre odkrył cmentarz, czczony przez Indian jako miejsce święte i znalazł w grobach ogromny skarb, składający się ze złota i drogiej kamieni. Dla ochrony przed napadami Indian miał z sobą oddział wojska. W sprawie własności tego skarbu powstanie prawdopodobnie spór, albowiem we wsi Yaruquis żyją jeszcze bezpośredni potomkowie ostatniego króla Inków. Również i rząd Ekwadora będzie sobie rościł do niego pretensje.

Z różnych stron Polski

Zasądzenie żydów, którzy potopili żołnierzy polskich.

W Czortkowie, we Wschodniej Małopolsce, toczyła się kilkudniowa rozprawa przeciwko kilku żydom, którym oskarżenie zarzucało przyczynienie się do utonięcia dwóch żołnierzy polskich w nurtach rzeki Seretu. Swego czasu w pewnej restauracji na miejscu powstał zatarg między wspomnianymi żołnierzami, którzy byli niestrzeżwi, a żydami. Wynikła bójka, po której uciekających żołnierzy nagnano do rzeki, gdzie ostatecznie utonęli.

Sąd w sprawie tej wydał wyrok, skazując żydów: Aschenazego na 3 lata, Jakóba Denkberga na 6 lat, Chałma Klina na 6 lat, Lipę Denkberga na 8 lat, Józefa Ackera na 5 lat i Herza Liebmana na 5 lat więzienia.

Ruch portowy w Gdyni w pierwszej dekadzie września.

W pierwszych dziesięciu dniach września przybyło do portu w Gdyni 75 statków o pojemność ogólnej 66,843 t. Wyszło z portu 83 statki o pojemności 74,734 ton. Przywieziono towarów 18,938 ton, wywieziono 117,518 ton. Pasażerów przyjechało 455, wyjechało 455. Ogólny obrót towarowy wzrósł w porównaniu do poprzedniej dekady o 15,000 ton.

Samolot spadł na wóz.

Na lotnisku w Lublinie odbywały się egzaminy dla lotników p. w. Zbigniew Szczęśny, który po wznieśieniu się na aparacie zauważył, że motor działa niezupełnie sprawnie, obawiając się katastrofy, opuścił się na ziemię. Lądowanie odbyło się tak nieszczęśliwie, iż aparat spadł na szosę w Andrzejewie na przejeżdżający w tem miejscu wóz. Wieśniak jadący wozem zdążył wyskoczyć. Wóz zaś został strzaskany, a koń ciężko ranny. Pilot wy-

w torfach majątku Karmin a darował je właściciel majątku p. Roszczyniński.

W drodze najrozmaitszych hipotez próbujemy odczytać przeszłość ze szczątków danego zwierzęcia. Może najpewniejszą jest „Ustawna walka o byt i jej skutki”. Wiemy, że zwierze szlachetny nietylko nęci myśliwego, ale i jest smakotyłem najrozmaitszych zwierząt drapieżnych, czy to wilka, niedźwiedzia, rysia lub innych. I nietrudno wyobrazić sobie ówczesną walkę w świecie zwierzęcym, gdzie wobec pazurów i kłów drapieżców nawet olbrzym o tak potężnych rogach stał się bezsilnym. W gonitwie śmiertelnej zapędza się bezwiednie lub dzięki zasadzce na teren błotnisty, skąd już nie wraca.

I znowu to „perpetuum mobile” — dzięki sprzyjającym warunkom konserwacji jego szkieletu staje się po wiekach całym ważnym dokumentem dla nauki. Dr. Wiesław Rakowski.

szedł calo, odniósł tylko lekkie obrażenia ciała. Samolot poważnie uszkodzony.

Najdroższy i najtańszy chleb w Polsce.

W statystyce cen chleba z 15 września Warszawa zajmuje pierwsze miejsce pod względem drożyzny tego artykułu. Cena chleba w Warszawie wynosi 44 gr za kg. Borysław i Gdynia mają chleb po 42 gr, Wilno, Lwów, Kraków, Poznań po 40 gr. Najtańszy chleb jest w Łucku, gdzie cena jego wynosi 32 gr za kg.

Podrabiające monety we Lwowie, Warszawie i Radomiu

Od kilku miesięcy na terenie Małopolski pojawiły się fałszywe banknoty 100-złotowe. Wprawdzie banknoty te nie były zbyt sprawnie podrobione, lecz ciemni kmiotkowie brali je.

Policja śledczą woj. lwowskiego rozpoczęła energiczne dochodzenie, dzięki któremu wykryto fabrykę fałszywych banknotów 100-złotowych w jednej z wiosek pod Lwowem. Fabrykę kierowali: Markus Pelc, lwowski żydek i Mordka Świeca. Fabrykę zlikwidowano, jej kierownik zaś osadzono w więzieniu, prowadząc dalsze śledztwo, celem wykrycia współników. Jak bowiem zdołano ustalić, banda liczyła kilkanaście osób i grasowała nietylko w Małopolsce, lecz i w województwach centralnych.

Drugą fabrykę wykryto w Warszawie, dzięki przypadkowi. Sprzedawczyni gazet, A. Pianowska, posiadająca swe miejsce sprzedaży na rogu ul. Siennej i Marszałkowskiej, otrzymała od jednego z kupujących fałszywą monetę 2-złotową. Poszkodowana zapamiętała rysopis kupującego i postanowiła przytrzymać go, gdy tylko po raz drugi będzie usiłował wręczyć jej fałszywą 2-złotówkę. Przepuszczenia nie zawiodył. Wieczorem przyszedł do niej ten sam kupujący i wzięszy gazetę, dał 2 złote. Po otrzymaniu reszty, nieznanomy oddalił się i poszedł w kierunku ul. Ceglanej. P. Pianowska szła krok w krok za nim, oczekując ukazania się policjanta. Wreszcie na ul. Ceglanej zjawił się policjant, który na alarm poszkodowanej, kolportera fałszywych monet zatrzymał.

Jak się okazało, jest to Stanisław Sprzączek, zam. przy ul. Wesołej 13. Znaleziono przy nim 12 fałszywych monet. W urzędzie śledczym, gdzie go przesłuchano, Sprzączek zeznał, iż monety te otrzymał od Wolfa Lernerera w jego mieszkaniu przy ul. Grzybowskiej 5, gdzie przeprowadzona rewizja wykryła cały skład fałszywych monet. Obydwu kolporterów fałszywych monet aresztowano.

Trzecią wreszcie fabrykę monet, lecz już 50-groszowych, wykryto w Radomiu. Procederem tym zajmowali się dwaj giszrzy: Jan Świader i Kazimierz Pajak — Znaleziono u nich w mieszkaniu cynę, pilniki, formy, oraz kilkaset sztuk gotowych 50-groszówek. Do kompletu aresztowano jeszcze kolporterkę tych monet, Józefę Komorowską.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O regularne połączenie morskie

Rozmawialiśmy onegdaj ze znajomym ekonomistą, który przed niespełna tygodniem, jako bodajże ostatni letnik, opuścił wybrzeże pomorskie, aby z wakacyj powrócić do zajęć biurowych. — Stwierdziłszy zgodnie, że spędzanie wyjazdów letnich nad morzem polskiem stanowi poważny czynnik propagandy na rzecz naszych poczynań morskich, gdyż popularyzuje wśród szerszych warstw społeczeństwa zrozumienie dla polskiej polityki morskiej i przyczynia się waleń do nastawienia umysłowości kół gospodarczych w kierunku ekspansji zamorskiej.

Zapytany przez nas o to, co najwięcej mu podpadło w Gdyni, nasz znajomy odrzekł nam, że najwięcej go uderzył brak własnych linii morskich. Na łamach prasy tyle czyta się o nowych statkach polskich, o „dziewięcioletnich podróżach” do portów, w których nigdy jeszcze nie widziano naszej bandery, że stosunkowo mało znanym jest fakt, że polska flota handlowa posiada tylko 2 regularne linie okrętowe, a mianowicie: linię bałtycką P. P. Żegluga Polskiej i linię do Anglii Polsko - Brytyjskiego T-wa Okrętowego. Jest to stanowczo niewystarczające.

Daje się odczuwać brak regularnych połączeń z krajami skandynawskimi, a przede wszystkim ze Szwecją. Również koniecznym jest zaprowadzenie regularnych linii okrętowych z ważniejszymi portami krajów zachodniej Europy, zwłaszcza Holandji i Francji, jak także i Niemiec. Połączenia te są nieodzowne, nie tylko ze względu na ich celowość i użyteczność, ale równocześnie i na rozwój Gdyni, która tak długo nie stanie się centrum handlowym i pozostanie tylko miejscem przeladunkowym dla towarów masowych, dopóki nie będzie węzłem regularnych komunikacji morskich, stanowiących przedłużenie sieci ojczyźstych kolei żelaznych.

Udział handlu morskiego przez porty polskie w ogólnym handlu zagranicznym ma stałe tendencję wzrostową. Podczas gdy w r. 1925 udział ten wynosił 16,8 proc., wzrósł w ostatnich latach do 41,5 proc. Jest to wyraźnym dowodem, jakie znaczenie dla naszego bogactwa narodowego ma dostęp do morza i posiadania własnej floty handlowej. To też iść dalej w tym kierunku jest nie tylko nakazem chwili, lecz powinno być pewnego rodzaju dogmatem gospodarczym, do którego urzeczywistnienia powinny dążyć wszystkie powołane do tego czynniki.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma czechosłowacka pragnie eksportować do Polski kamienie do ostrzenia kos i sierpów.

W Izbie przem.-handlowej w Poznaniu znajduje się spis firm rumuńskich, pragnących eksportować do Polski orzechy, drzewo, bydło, świnię, mięso, wino, likiery, rum, wyroby asfaltowe, zioła lecznicze, kapelusze, benzyna, naftę, oliwę, wyroby celulozowe i in.

W Argentynie znajdują zbyt ziemniaki. We Francji znajdują zbyt ziemniaki-sążeńki. Informacyj udziela Izba w Poznaniu.

Firma w Krakowie pragnie otrzymać przedstawicielstwo poznańskich młynów, wzgl. firm branży młynarskiej i zbożowej.

W czasie od dnia 25—30 września 1930 r. odbędą się targi chmielowe w Lublinie. Ze względu na doniosłe znaczenie tych targów szczególnie, jeśli mowa o eksporcie chmielu i popularyzacji polskiego produktu zagranicę — Izba w Poznaniu bardzo zaleca kupcom zwiedzenie targów.

W czasie od 1 do 16 listopada odbędzie się w Dijon (Francja) jarmark gastronomiczny. Według otrzymanych informacji mogłyby wchodzić w rachubę następujące artykuły: cukier, masło, jaja, bekony, szynki, kiełbasy, buljony, tłuszcze zwierzęce, mięso wieprzowe, drób, dziczyzna, kasze, jarzyny, zboże, grzyby, ryby, spirytus, likiery, wódki, konserwy rybne, owocowe, jarzynowe i mięsne, konserwy z grzybów, mączka ziemniaczana, przetwory cukiernicze, nasiona, chmiel, sól, cykorja, rośliny lecznicze. Ponadto mogłyby być wystawione meble koszykowe i gięte, urządzenia biurowe. Bliższych informacji udziela Izba w Poznaniu.

Izba komunikuje, że p. radca handlowy R. P. w Paryżu doniósł, że ma możliwość umieszczenia w odpowiednich organach prasy franc. wszelkich artykułów lub notatek, dających dokładne pojęcie o stanie polskiej produkcji i możliwościach eksportowych. Umieszczanie takich notatek wpłynęłoby bardzo korzystnie na rozwój naszych stosunków handlowych z zagranicą. Zainteresowani zechcą się skomunikować z Izba przem.-handlową w Poznaniu.

Dumping

Wysocę protekcyjna polityka poszczególnych państw wprowadza nader wielkie utrudnienia w dziedzinie wzajemnej wymiany. Każde z państw dąży do samostarczalności w możliwie najszerzym zakresie, nieprzyjaźnie więc patrzy na obcy import. Dążność do utrzymania czynnego bilansu handlowego szczególnie silna jest w państwach -nowopowstałych i słabych ekonomicznie, a to z tego względu, że tam bilans handlowy decyduje o stopniu rozwoju gospodarczego i o wzmacnianiu się dobrobytu. Zresztą nie mniejszy protekcyjizm wykazują i największe potęgi gospodarcze świata: Stany Zjedn. Amer. Półn., Niemcy, a nawet i Anglija, o czym na tem miejscu niejednokrotnie obszerniej poruszaliśmy.

W wytworzonych obecnie warunkach protekcyjizmu celnego powstało również silne dążenie do drugiego protekcyjizmu, który nieodłącznie jest związany z pierwszym. Mianowicie powstał protekcyjizm produkcji własnej, dążący do możliwie większego eksportu. W ten sposób mamy protekcyjizm na dwa fronty: w kierunku utrudnienia przywozu oraz wzmocnienia wywozu. O tyle, o ile protekcyjizm przywozowy jest stosunkowo łatwy do zaprowadzenia, gdyż polega na umiejętnym stosowaniu wskazań polityki celnej, to protekcyjizm wywozowy jest daleko trudniejszy do zrealizowania, gdyż trzeba tu, umiejętnie odgrać czynną rolę w dziedzinie zafiarowania towarów nazewnątrz państwa, innymi słowy trzeba towar sprzedać, co zawsze jest trudniejsze od zakupu.

Różne są sposoby protekcyjizmu wywozowego. Dadzą się one podzielić na dwie grupy główne: protekcyjizm przy współdziałaniu państwa oraz bez jego ingerencji. Państwo współdziała w eksporcie przy pomocy polityki podatkowej (zwroty podatków) oraz subwencji (zwrot cła, premjowanie i t. d.). Pomoc państwa w dużym stopniu dopomóc może w rozwoju eksportu szczególnie tym działom produkcji, które organizacyjnie są rozproszkowane: rolnictwo, przemysł drobny i rzemieślniczo. Tam natomiast, gdzie jest możliwe tworzenie silnych branżowych organizacji w postaci karteli, państwo pozostawia popieranie eksportu siłom własnym, wychodząc z zupełnie słusznego założenia, że kartel w danym wypadku więcej może zrobić w dziedzinie wywozu środkami z zakresu prywatnej gospodarki niż państwo przy pomocy środków o charakterze publicznym.

W akcji karteli około popierania wywozu spotykamy się z zasadą t. zw. dumpingu. Zasada ta w dziedzinie protekcyjizmu wywozowego znalazła obecnie powszechne zastosowanie, ponieważ we wszystkich krajach posiadających przemysł jako tako rozwinięty jest silny pęd do tworzenia organizacji kartelowych. Zasada dumpingu, pojęta w najszerszym słowa znaczeniu, polega na różniczkowaniu cen między rynkiem wewnętrznym a rynkami zagranicznymi z tem, że cena na rynku wewnętrznym jest wyższa, a zagranicą niższa. Jest to zasada ogólna, polegająca na planowym oddziaływaniu na kształtowanie się cen. Często spotkać się można z terminami: dumping walutowy oraz kredytowy. Pierwszy właściwie nie jest w ścisłym słowa znaczeniu dumpingiem, ponieważ ułatwienie eksportu nie polega na planowym oddziaływaniu w dziedzinie kształtowania się cen, jest właściwie zbiegiem okoliczności współdziałania niskiego stanu waluty przy eksporcie, ponieważ waluta wewnątrz kraju ma większą siłę nabywczą niż zagranicą. Dumping kredytowy zawiera już w sobie pierwiastek planowego oddziaływania na kształtowanie się cen, a to drogą nietyle różniczkowania cen, ile udzielania zagranicy lepszych warunków kredytowych, niż odbiorcom krajowym.

Powstaje pytanie, czy zasada dumpingu jest korzystnym i pożądanym sposobem popierania eksportu. Zagadnienie to ma dwie strony: z punktu widzenia stosunków wewnątrz-krajowych i międzynarodowej wymiany towarów.

Kiedy dumping jest pożyteczny z punktu widzenia interesów gospodarstwa narodowego, zależy to od tego, jak daleko dumping jest posunięty.

Jeżeli mamy do czynienia z takim tylko obniżeniem cen, eksportowych, że pokrywają one całkowite koszty produkcji, czyli eksporter na eksporcie nie ponosi zysków ani strat, wtedy na takim dumpingu gospodarka krajowa nie traci, a i z punktu widzenia społecznego nie jest on szkodliwy, bo to, co społeczeństwo traci na niewielkim stosunkowo podwyższeniu cen krajowych o marżę zysku, która winna przypaść na towar wywieziony, zyskuje na tem, że dana branża pracuje, ożywiając życie gospodarcze i dając ludziom zatrudnienie.

Inaczej sprawa się przedstawia, gdy dumping sięga tak daleko, że cena towaru eksportowanego nie pokrywa kosztów własnych i to zwłaszcza wtedy, gdy cena nie pokrywa ani kosztów stałych wytworzenia towaru, ani części kosztów zmiennych. W tym wypadku gospodarstwo narodowe traci, gdyż wywozi się zagranicę kapitał zupełnie bezpłatnie. Społecznie zjawisko to również jest ujemne, gdyż ceny danych artykułów są niepomierne wysokie, chociaż w kraju istnieje nadprodukcja wyrobów danej branży.

Jakkolwiek więc dumping wywołuje straty dla gospodarki krajowej, jednakowoż w wielu wypadkach uniknąć go nie można. Oczywiście dzieje się to wtedy, gdy dumping dotyczy dużej gałęzi wytwórczości, na której bardzo zależy gospodarce krajowej ze względu na współzależność w pracy różnych branż wobec czego zahamowanie działalności w danej gałęzi przez ukroczenie dumpingu mogłoby wprowadzić zamieszanie w normalnej pracy gospodarczej kraju. W takim wypadku dumping uznać należy za zło konieczne.

Również ze stanowiska interesów międzynarodowych dumping jest zjawiskiem ujemnym, gdyż wprowadza chaos w dziedzinie wymiany towarowej. Stosowanie dumpingu z jednej strony wywołuje kontrakcję ze strony przeciwej, przyczem stosuje się metodę wzajemnego licytowania się w warunkach eksportowych. Dumping o tyle jest trudnym zjawiskiem do uregulowania, że nie ma w zwykłych warunkach sposobów na zmuszenie stron do zaprzestania akcji obniżania cen. Jedynie kartele międzynarodowe mogą zapobiec rujnującej akcji licytowania się w cenach. Z tego też powodu organizacje tego rodzaju są bardzo pożyteczne, jeżeli powstają w dziedzinie, która jest nękana dumpingiem.

Jeszcze jest sposób, poza kartelami międzynarodowymi, na ukroczenie stosowania dumpingu. Jest nim rozszerzenie granic celnych drogą łączenia się szeregu państw w unje celne. Szerokie terytorjum celne powiększa wewnętrzny rynek zbytu, a tem samem powoduje zmniejszenie eksportu. Dlatego też w celu uporządkowania wymiany zarówno na terenie międzynarodowym, jak i wewnątrz kraju należy dążyć do łączenia się państw w unje celne, które umożliwią wybrnięcie z panującego obecnie chaosu gospodarczego.

PODATKI I OPŁATY

(p) Potrącanie odsetek od długów przy wymiarze podatku dochodowego. Centralny Związek przemysłowców we Lwowie wniósł swego czasu podanie do min. skarbu, w którym zwraca uwagę na niewłaściwą praktykę izby skarbowej, która stosuje art. 10 podatku dochodowego o potrącaniu odsetek od długów w sensie ścieśniającym, pozwalając na potrącenie wyłącznie odsetek od pożyczek, zaciągniętych w celach inwestycyjnych. Podobne zażalenia były zgłaszane już kilkakrotnie przez inne organizacje gospodarcze. Obecnie postulat zniesienia tej ścieśniającej interpretacji i stosowania potrącalności odsetek zarówno od długów, zahipotecowanych na nieruchomościach, jak i od długów wekslowych, oraz od wszelkich innych długów zaciągniętych w ówczesnych rachunkach, został rozstrzygnięty korzystnie przez min. skarbu, które wydało odpowiednie pouczenie.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę września br. wykazuje zapas złota 703 milj. 505 tys. zł., t. j. o 32 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 34 milj. 836 tys. zł. do sumy 176 milj. 242 tys. zł., natomiast niezaliczone do pokrycia wzrosły o 2 milj. 509 tys. zł. do sumy 120 milj. 407 tys. zł. Portfel woksłowy zwiększył się o

20 milj. 210 tys. zł. i wynosi 654 milj. 123 tys. zł. Pożyczki zastawowe wzrosły o 638 tys. zł. do sumy 73 milj. 974 tys. zł. W pasywach pozycja natchmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 49 tys. zł. (272 milj. 20 tys. zł.). Obieg biletów bankowych spadł o 42 milj. 835 tys. zł. (1.258 milj. 508 tys. zł.) Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natchmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi: 45,96 proc., pokrycie kruszcowo-bankowe — 57,48 proc., wreszcie pokrycie złotem samego obiegu biletów bankowych wynosi 55,90 proc.

(k) Ponowna konferencja drzewna w min. rolnictwa. Min. rolnictwa ma zwołać ponowną konferencję drzewną, skoro tylko organizacje drzewne sformułują odnośne tematy, nie omówione na ostatniej konferencji drzewnej. Do tematów tych mają należeć sprawy: organizacji eksportu, wykonywania ustawy, o ochronie leśnej, doświadczeń państwowych i konkurencji administracji lasów państwowych z przemysłem prywatnym w tym zakresie, w końcu stosunku administracji lasów państwowych do drzewnictwa w ogólności.

(k) Ograniczenie inwestycji przymusowych, związanych z ochroną pracy. W memorandum o doraźnych środkach pomocy dla życia gospodarczego, przedłożonym rządowi, Centralny Związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów, domaga się zredukowania do minimum żądań inspekcji pracy z zakresu wszelkich inwestycji, pociągających za sobą poważniejsze nakłady, t. j. ograniczenia się w tej dziedzinie tylko do wydatków bezwzględnie koniecznych. Również wydane już tego rodzaju nakazy winny być zawieszono do chwili, gdy warunki gospodarcze wybitnie się poprawią. W tym celu organy inspekcji pracy winny otrzymać odpowiednie instrukcje, aby w każdym poszczególnym przypadku przy zarządzeniach, wymagających wydatków, brały pod uwagę możliwości finansowego przedsiębiorstwa.

(k) O listę artykułów pierwszej potrzeby i surowców, niezbędnych dla rozwoju rolnictwa i przemysłu. Obecnie obowiązujący wykaz korzystających ze znizowanych stawek podatku obrotowego artykułów pierwszej potrzeby i surowców, zawarty w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o państwowym podatku przemysłowym, nie uwzględnia wszystkich artykułów, które powinny być zaliczone do artykułów pierwszej potrzeby lub surowców, niezbędnych dla rozwoju rolnictwa i przemysłu krajowego. Nowa lista artykułów tego rodzaju powinna obejmować towary, wymienione w wykazie niedawno zestawionym przez Izbę przem.-handlową w Warszawie. Tego domaga się Centralny Związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów, m. in. w memorandum, przedłożonym rządowi, a dotyczącym doraźnych środków pomocy dla życia gospodarczego.

Z ZAGRANICY

(z) Rynek finansowy niemiecki. Wielkie zaniepokojenie, które panuje obecnie w Niemczech wskutek spodziewanych następstw wyborów odbiło się już bardzo poważnie na rynku finansowym i walutowym. Niepodobna zaprzeczyć, że rozpoczęła się nowa ucieczka kapitałów zagranicę, jednocześnie zaś z innych krajów nadeszły wiadomości o wstrzymaniu lub cofnięciu kredytów krótko-terminowych. W celu pokrycia zapotrzebowania Reichsbank rzuca na rynek codziennie wielomilionowe kwoty walut obcych. Mimo to kursy walut utrzymują się przy tendencji mocnej. Oprocentowanie pożyczek w walutach zagranicznych podniosło się do 3½ proc. Na ogół na rynku panuje tendencja naprężona.

(z) Opinia Forda o bieżących sprawach gospodarczych. W czasie swego pobytu w Paryżu Ford udzielił prasie francuskiej interesującego wywiadu, w którym wypowiedział się o bieżących sprawach gospodarczych. Stwierdził on, że restrykcje celne, jakie stosowane są przez państwa europejskie, w związku z podniesieniem taryfy celnej przez Amerykę, przyczyniają się do rozpoczęcia przez Amerykanów bezpośredniej produkcji w krajach europejskich. Fabryki, wybudowane w Europie, będą mogły produkować towary po cenach niższych ze względu na płace, jakie są stosowane w krajach europejskich; z punktu widzenia jednak dalszego rozwoju przemysłu w Europie polityka niskich płac nie jest wskazana.

(z) Waluta watykańska. Pomiędzy rządem włoskim a Watykanem zawarty został układ, na mocy którego włoska moneta państwa watakańskiego będzie monetą dla Watykanu. Umowę zawarto na lat 10. W ciągu pierwszych pięciu lat Watykan będzie miał prawo wybijać po 1 milj. lirów bilonu, w ciągu następujących 5-ciu po 800 000 rocznie. W pierwszych latach Watykan otrzymał będzie z mennicy monety srebrne ogólnej wartości 750 000 lirów, monety niklowe — 236 000 lirów i monety brązowe — 14 000 lirów. Ilości monet złotych układ nie ogranicza.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 26 września 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna R. P.; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien., zboż., towar. i cen targowych Rzeźni Miejskiej; godz. 18.00 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 19.15 „Silva rerum”; godz. 19.30 „Przemysł konserwowy: owocow-warzywny w Polsce” (z cyklu organiz. przez Związek Obrony Przemysłu Polsk.); godz. 19.45 „Torem literatury i poezji” (wygl. p. kpt. Gustaw Baumfeld); godz. 20.00 kurs wyższy języka angielskiego (wygl. Dr. Arendt, lektor U. P.); godzina 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godzina 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy, godz. 16.20 opowiadki dla starszych dzieci; godz. 16.35 koncert gramofonowy; godz. 17.35 odczyt z Krakowa; godz. 18.00 koncert popularny z udziałem Tria Polskiego Radja w Katowicach; godzina 20.15 koncert symfoniczny (P. R. Warszawa); godz. 22.00 feljeton z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.50 przegląd wydawnictw periodycznych — omówi prof. Henryk Mościcki; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 18.00 koncert popołudniowy. Muzyka lekka; godz. 19.20 płyty gramofonowe; godz. 19.45 giełda rolnicza; godz. 20.15 koncert symfoniczny Filharmonji Warszawskiej.

Zgłaszajcie swe aparaty.

Przedstawiciel rządu do kuratorjum „Radja Poznańskiego” p. dr. Hempowicz, zwywa w obwieszczeniu wszystkich posiada dacy radjodbiorników do bezwzględnej zgłoszenia swych aparatów do rejestracji. W myśl artykułu 28 obowiązuje ustawa, posiadanie odbiornika bez upoważnienia, ściągają może karę do sześciu miesięcy i grzywnę do 5000 zł przy równoczesnej konfiskacie aparatu. Kto zatem swej instalacji radjowej w najbliższym urzędzie pocztowo-telegraficznym nie zgłosił, niech uczyni to natychmiast.

Konkurs awionetek

Komitet L. O. P. P. miasta Poznania podaje do ogólnej wiadomości, że począwszy od dnia 26 bm. do 5 października włącznie, „Polskie Radio” nadawać będzie o godz. 22.15 pięciominutowe nadzwyczajne komunikaty z przebiegu „III Krajowego Konkursu Awionetek”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— 4 Kadra Morska im. Marsz. Focha. Zebranie odbędzie się w piątek, 26 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej ul. Krazewskiego 16.

— Stow. Porządku Publ. Dzielnicy II. Chwaliszewa - Śródki. Miesięczne zebranie odbędzie się w piątek 26 bm. o godz. 20 w lokalu zebrań dh. L. Pohla, Chwaliszewo 37.

— Klub Mandolinistów „Sempre vivo”. Lekcje odbywają się regularnie w wtorki i piątki od godz. 20 pod kierownictwem p. Feliksa Kapały w lokalu „Cukierni Stowiańskiej”, ul. Marszałka Focha 70.

— Koło Śpiew. im. Bol. Dembińskiego. Przyjmuje się kandydatów (tki) na członków chóru. Osoby, posiadające dobry głos, zechcą się zgłosić w wtorek lub piątek o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— Polsko - Katolickie Tow. Głuchoniemych. Wszystkich członków zwywa się pod sztandar na plac Katedralny w niedzielę 28 bm. o godz. 9.30 celem udziału w nabożeństwie z okazji 25-lecia kapłaństwa J. Em. ks. Prymasa.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— D. D. Departament Konsularny Min. Spraw Zagranicznych w Warszawie, ul. Wierzbowa 1. — Konsulaty polskie w Niemczech: Berlin, Kurfürstenstr. 137; Bytom (Beuthen O. S.), Gleiwitzerstr. 10; Elbk (Lyck Opr.), Freystrasse 3; Essen, Bahnhofstr. 90-92; Hamburg, Kirchenallee 27; Kolonia (Cöln a. Rh.), Dürerstrasse 248; Królewiec (Königsberg Opr.), Neuedammgasse 20; Kwidzyn (Marienwerder) Herrenstr. 14; Lipsk (Leipzig) Gellerstr. 7; München, Kufsteinerplatz 2; Olsztyn (Allenstein), Kaiserstr. 28; Pila (Stettin) Augustastr. 15; Wrocław (Breslau), Freiburgerstr. 7. — W Francji: Paryż, rue Alphonse de Neuville 19; Algier, rue Empereur Vespasien 8; Bordeaux, Allée de Chartres 7; Le Havre, Boulevard de Strasbourg 148; Lille, Boulevard de la République 119; Lyon, Ville-urbaine, Boulevard de la Côte 14 bis; Marseille, Place St. Férol 6; Nice, Boulevard Victor Hugo 40; Strasbourg, Boulevard Clémenceau 49. — W Belgii Wydział konsularny Poselstwa Polskiego, Bruxelles, Avenue des Gaulois 29. (K.)

— P. Bolesław Siemiątkowski. Dowie się Pan wszystkim w biurze Pow. Komendy Uzupelnień. (K.)

— Parker, Poznań. Nie znamy tych adresów. (K.)

— P. St. Okiewicz, Dwutygodnik „Drób Polski”, Warszawa, ul. Kopernika 30; miesięcznik „Hodowla Drobiu”, Lwów, ulica Kopernika 20. (K.)
— Stała Czytelnicza, Ostrów. Państw. Szkoła Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artyst., Poznań, ul. Jezuitska 5. Dokładnych informacji udzieli dyrekcja szkoły. (K.)
— Edmund, Szczegóły Pańskiego ubezpieczenia winny być określone w umowie i warunkach. (K.)
— P. A. Ranusa, 14 lipca. (K.)
— P. Hipa, Rogoźno. Nie reflektujemy, mając w zapasie wiele takich korespondencyj. Dziękujemy za życzliwość. (K.)
— P. St. Michałowski. Wiersza nie wydrukujemy. (K.)

21-sza Loteria Państwowa

Ciągnięcie od 9-tego września do 14-tego października. (Bez gwarancji).

W czternastym dniu ciągnięcia 5-tej klasy padły wygrane na numery następujące:

- Po 60,000 zł na nr. 1265.
- Po 20,000 zł na nr. 115204 124734.
- Po 10,000 zł na nr. 15610 135387 199627.
- Po 5,000 zł na nr. 9039 44117 130800 133330 154327.
- Po 3,000 zł na nr. 78740 99585 171539 196070.
- Po 2,000 zł na nr. 21627 40763 102923 115264 129687 139638 149695 156069 165169 171297 17330 185214.
- Po 1,000 zł na nr. 14880 17894 19158 20828 38299 40803 47464 79380 97449 110749 117784 118657 133107 148874 152586 170613 173775 175868 184361 191345 197914 204356 206588.
- Po 600 zł na nr. 5318 13896 25861 37517 48966 49223 51428 54194 55972 59709 62920 91035 94116 105388 114101 120267 121554 126391 128922 130209 142539 161570 164305 169266 179279 185968 187589 189950 194018 199827 200329 205043.
- Po 500 zł na nr. 253 687 2198 2426 4556 9349 11050 12122 12978 13725 14270 14757 15023 15179 15535 16051 16674 16714 17126 17519 19221 25239 27355 27655 29614 30109 36515 36823 38335 40805 41935 42719 42731 43682 45071 50389 51148 55184 55453 58076 60482 60527 60900 64747 64874 64908 65194

LOS Y do I. klasy 22-giej Polskiej Państw. Loterii Klasowej są już do nabycia w najszybszej kolekturze

Juljana Langer
Tel. 16-37 Tel. 16-37
Poznań - Wielka 5. Centrala.
Główna wygrana 1000 000, — zł.
Ciągnięcie już 18 i 20 listopada 1930 r.
Co drugi los wygrana! nr 2725

- 70312 70770 73081 74779 75773 75842 80989 81244 81657 84753 85409 86488 86488 86916 89942 90893 91523 92517 92625 93010 93219 94365 95338 95378 95727 96137 100740 101360 101480 101919 106132 106186 108891 109033 109720 111576 111582 113403 115324 119475 125385 125803 126351 126407 126537 127565 127793 128259 128516 131044 131048 132947 133292 134981 135045 135724 135767 137543 137825 138838 138878 140568 140828 143667 145405 147586 148511 151238 152171 152442 152674 153072 154571 154789 155635 157370 157671 158897 159654 162619 163273 167867 169508 170957 170976 171006 171556 171658 172956 177953 179033 179754 181105 181777 181797 181869 183078 186963 188499 188935 189170 189319 190738 191269 194587 194789 196108 198051 199169 199818 201659 203138 203905 204247 207129.

- Po 250 zł wygrały numery następujące:
41 51 265 317 40 534 56 668 727 33 853 923 1078 131 281 404 90 602 11 29 703 932 82 2138 91 458 634 737 827 917 3063 136 250 57 323 59 81 470 557 809 62 78 924 78 4007 38 49 52 143 46 93 322 94 421 25 525 78 681 906 18 5049 184 208 60 330 43 86 457 617 726 6049 102 40 282 355 500 64 774 78 92 97 934 7014 22 84 141 217 345 46 407 544 758 872 8120 73 237 389 564 707 77 81 902 9041 122 50 63 239 74 77 338 39 42 96 99 474 517 23 24 30 92 698 99 833 69 927 10323 25 41 400 44 98 585 622 720 23 963 11007 22 86 123 259 343 539 86 97 692 746 885 940 75 12063 108 83 258 319 231 99 620 65 731 888 911 13001 233 437 88 546 667 704 938 14057 93 107 25 269 623 59 771 926 75 15212 79 309 34 58 95 98 557 654 55 99 744 854 965 91 16101 227 347 418 531 656 751 979 87 17010 150 70 324 48 478 518 55 824 946 85 18032 144 288 353 79 421 643 44 715 896 958 19018 144 218 338 418 99 547 660 72 732 88 812 947 63 767 20030 33 85 248 371 85 409 525 663 772 89 819 50 995 21019 52 110 230 41 43 372 649 54 64 705 43 73 22008 74 116 18 371 93 459 517 24 682 939 46 93 23005 65 92 240 57 611 73 852 24099 359 720 64 965.

- 25010 16 75 115 42 56 201 8 19 376 403 31 52 60 517 44 606 47 743 26040 149 53 624 76 751 887 27029 197 244 58 78 320 74 421 56 608 75 887 91 965 28177 269 343 414 38 68 542 83 92 661 783 861 71 989 29236 42 56 357 538 91 645 749 844 967 30001 204 30 323 34 63 400 563 653 707 77 927 31093 203 48 399 439 621 709 45 77 847 920 32006 53 129 369 477 542 620 79 725 807 73 78 911 13 33029 96 190 223 49 328 50 433 592 626 81 93 801 929 84 34033 118 306 18 35 402 47 565 87 859 67 968 35025 209 20 417 75 506 49 890 977 36159 99 224 42 318 501 23 642 44 716 828 937 37019 25 203 426 665 68 913 38087 333 489 528 33 80 771 87 860 903 50 81 39025 53 201

- 52 314 46 81 516 34 44 601 30 779 919 34 47 55 40014 115410 542 54 72 610 856 970 41107 34 200 354 95 506 29 77 94 756 75 42088 477 621 80 726 830 46 85 85 43220 300 7 43 52 64 421 45 75 616 760 805 44001 252 301 26 31 492 727 858 75 94 45032 161 287 455 87 532 729 69 853 938 43 73 46040 134 52 65 275 331 48 86 454 71 595 635 736 886 94 47122 65 246 65 668 48096 160 95 202 66 394 425 520 31 644 805 25 51 49064 94 144 467 570 615 25 60 70 753 889.

- 50131 456 87 671 788 51069 106 36 480 97 630 40 43 54 55 709 47 85 837 52 78 929 95 52086 145 52 89 200 345 85 578 619 859 900 53010 35 286 318 32 87 535 97 639 51 892 913 31 54239 55 445 87 559 632 34 706 45 46 813 58 64 55032 148 54 76 337 49 84 419 61 86 510 29 55 85 659 90 911 56005 67 120 223 80 359 600 35 709 15 62 79 86 843 50 923 57317 86 96 429 76 532 70 742 43 842 60 85 904 41 56 58043 201 65 81 376 411 21 91 526 607 741 45 842 81 909 88 59164 82 98 300 23 30 74 535 54 619 741 77 535 54 619 741 77 901 60059 273 313 64 95 99 407 53 508 85 630 915 17 23 32 61011 15 192 314 18 84 405 42 91 502 81 671 706 37 802 926 62112 56 293 446 526 46 646 725 35 842 927 86 63073 207 54 87 300 435 895 64083 87 216 321 704 86 65019 87 166 275 417 664 735 76 77 915 35 80 66041 58 139 240 61 305 507 72 75 85 622 733 64 92 953 67272 519 22 630 724 59 841 68007 94 174 83 323 44 98 427 513 646 58 788 825 70 85 69044 300 502 3 685 828 70 70042 121 27 400 928 71059 77 85 98 240 94 434 834 80 911 84 72212 28 311 34 62 86 567 683 742 49 73 933 73000 18 133 36 306 520 610 710 95 815 924 26 74196 345 54 424 706 27 868.

- 75063 114 24 26 90 228 48 344 49 510 48 665 707 840 87 97 925 76140 60 73 227 329 458 564 69 76 730 77108 91 379 431 534 618 786 815 70 78061 146 56 216 378 587 99 610 12 14 20 74 92379 79223 81 87 435 91 547 619 742 74 881 80014 76 137 254 85 355 545 64 69 600 7 43 706 40 93 819 982 83 81039 132 292 473 75 90 555 73 79 607 45 69 706 839 937 82087 113 233 435 93 534 48 800 902 32 83093 97 217 373 96 408 593 951 769 987 84001 22 53 60 62 122 253 834 40 70 85102 203 351 72 426 72 257 51 842 86088 283 86 87 99 301 84 698 817 94 904 87039 176 249 58 91 338 868 89210 24 62 428 36 676 736 69 828 913 93069 171 248 333 49 60 673 431 506 57 655 725 75 919 53 58 90009 13 126 259 97 343 404 570 74 636 63 72 847 903 4 91012 340 536 718 22 964 80 92070 258 419 53 518 30 42 627 971 93000 7 162 238 40 383 461 550 68 609 34 55 92 94066 176 202 13 41 388 536 50 664 84 752 55 807 30 95088 280 350 589 799 912 96016 54 106 96 211 14 321 492 580 709 70 914 97139 255 77 351 437 88 547 80 788 893 990 99091 111 60 349 436 63 574 82 625 52 53 806 99226 35 84 340 414 89 522 668 732 64 96 827 39 45 929 44 54.

- 100015 95 147 90 387 472 525 43 62 617 849 95 953 101131 268 84 346 427 54 512 27 39 61 675 80 759 102058 93 265 94 390 531 49 645 89 706 12 54 85 88 103001 62 109 10 73 82 206 306 11 80 97 495 603 749 98 808 905 104100 304 55 502 8 697 722 961 66 105256 70 385 433 79 569 697 781 907 37 106060 62 102 81 216 96 40 70 602 48 74 753 60 981 107018 177 286 341 445 583 741 108048 87 287 479 517 70 285 969 90 109119 45 312 402 11 21 546 81 706 28 89 806 13 15 41 85 969 110057 119 34 292 340 417 49 90 506 30 82 85 695 723 828 923 38 90 111033 193 201 389 409 72 743 870 943 72 96 112058 127 212 45 58 316 63 411 716 868 113037 147 204 300 8 44 91 653 67 72 715 89 800 89 912 49 85 114077143 224 53 85 344 46 415 76 695 736 115108 268 323 65 73 470 691 746 854 912 13 116213 395 530 618 20 952 117007 56 123 34 57 85 215 76 382 563 787 873 967 118081 84 87 158 348 52 488 551 95 798 826 118024 50 141 351 88 429 37 76 744 67 120177 224 99 364 91 455 609 37 57 95 700 915 121012 74 78 204 300 3 472 97 569 748 808 9 33 122019 31 35 133 208 55 425 31 51 558 604 949 94 123034 99 303 70 80 413 90 583 628 711 854 926 42 124022 46 99 116 19 29 45 320 557 762 866.

- 125010 45 62 64 74 106 320 65 410 12 59 521 620 26 84 96 741 42 805 45 126046 116 59 259 301 18 22 425 506 664 94 734 83 893 94 127032 34 281 322 439 66 522 73 74 75 84 616 766 914 28 30 75 128145 55 271 345 479 718 921 47 129028 65 104 92 395 521 611 970 71 99 130613 17 43 73 75 128 41 72 326 564 728 76 828 967 131337 202 61 381 89 534 77 606 33 38 39 59 136 71 832 52 132052 75 135 322 304 840 56 954 62 133082 187 248 561 91 99 620 58 89 853 905 35 134021 30 52 269 73 314 81 516 627 35 723 809 48 92 135115 384 439 61 608 11 42 77 96 957 136027 95 110 46 483 96 518 65 81 608 801 931 137212 331 42 52 86 94 409 32 610 99

- 721 27 915 70 138043 118 203 46 96 353 70 87 433 64 754 66 139079 378 412 508 15 651 80 752 84 85 838 922 47 140003 27 201 368 453 73 96 579 682 768 824 38 54 935 91 99 141008 62 73 109 86 262 99 519 66 691 799 956 142046 330 64 455 56 65 500 18 617 143200 35 302 428 532 74 90 666 88 716 942 144186 238 355 96 760 73 95 812 20 54 145053 188 201 32 446 689 742 80 855 78 146103 216 56 353 58 446 508 737 876 913 147136 272 562 502 76 94 614 706 89 919 148251 311 58 84 438 656 756 71 78 99 149010 47 55 81 114 22 50 307 25 457 634 702.

- 150134 239 504 417 576 680 707 881 952 151196 456 541 66 845 65 152012 73 424 38 93 585 635 701 905 7 97 153008 138 236 58 554 62 71 853 154018 147 346 447 524 615 93 703 73 858 907 155000 75 121 46 506 22 697 766 90 803 24 71 80 966 156170 75 275 309 33 526 809 58 989 157026 37 85 223 36 41 315 40 55 404 76 96 546 90 708 852 80 158254 93 395 401 80 527 794 836 903 49 159122 73 216 331 67 492 95 522 649 87 709 31 65 831 82 973 160234 309 467 532 669 89 879

W piątek, dnia 19 września 1930 roku w Obornikach, rozstał się z tym światem po ciężkich cierpieniach, ś. p.

Henryk Tollass

z Katowic

długoletni sekretarz generalny Związku Pracowników Przemysł. Handl. Biur. (P. Z. P.) na Górnym Śląsku i redaktor „Echa Pracownika Śląskiego“

w 36 roku życia.

Ś. p. Zmarły, który długoletnią swą pracą na Śląsku organizacji Zespołu Pracowników Umysłowych oddał wielkie zasługi, zaskarbił sobie głęboką wdzięczność świata pracowniczego na Śląsku. W Zmarłym stracili Pracownicy wybitnego i niezmordowanego szermierza około swej organizacji oraz zacnego i nader uczynnego przyjaciela.

Zespół polskich i niemieckich Związków Pracowników Umysłowych na Górnym Śląsku.

Katowice, we wrześniu 1930 roku.

nw 3961

W czwartek, dnia 25 września 1930 roku, rozstał się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

ks. Łukasz Bembenek

proboszcz w Tursku i dziekan emeryt. dekanatu pleszewskiego.

Wprowadzenie zwłok do kościoła parafjalnego w Tursku odbędzie się w niedzielę, 28 b. m., o godz. 5 po południu. Nazajutrz o godz. 10 rano nabożeństwo żałobne i pogrzeb, o czym w imieniu konfratrów donosi prosząc o modlitwę dw 1628

ks. Niesiołowski, dziekan.

Dnia 23 września 1930 roku, o godz. 5 rano, zmarł opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Władysław Górnicki

długoletni członek Dozoru kościoła św. Marcina.

Msza św. żałobna z wigiljami, odprawiona zostanie w piątek, 26 b. m. o godz. 10 w kościele św. Marcina. Poczem eksportacja zwłok na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

Długoletnia współpraca z członkami Dozoru Kościelnego Jego nadzwyczajna czynność, oraz osobista pobożność, przywiązanie do kościoła Swego parafjalnego i Jego spraw, zapewniają Mu w sercu kolegów szczerą pamięć, oraz wdzięczność całej parafji św. Marcina.

Dozór kościoła św. Marcina
ks. prałat Dr. Teodor Taczak, proboszcz.

zw 25674

Dnia 23 września 1930 r., o godz. 21.15, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza najukochańsza i nigdy niezapomniana siostra, ciocia, moja najmilsza szwagierka, ś. p.

Helena Kotlarkówna

przeżywszy lat 21. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 27 września, o godz. 16.30, z domu żałoby przy ul. Jeżyckiej 18.

W ciężkim smutku pogrążeni
ojciec, siostra, brat
i rodzina Nowakowskich.

zw 25 668

Dnia 24 września 1930 r., o godz. 10 wieczorem, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, najukochańszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Czesław Czochron

Sodalis Marianus, b. starosta

Eksportacja zwłok z Bolewic do Tulęc odbędzie się w sobotę 27. b. m., o godz. 3 po południu. Nabożeństwo żałobne i złożenie drogiej zwłok do grobowca rodzinnego w Tulcach, w poniedziałek, 29. b. m. o godz. 10.30 przed poł. dw 1629

W ciężkim smutku pogrążona

Bolewiec, powiat Nowy Tomyśl.

rodzina.

W drugą bolesną rocznicę śmierci nigdy nieodżałowanego, ukochanego męża, ojca i dziadzi naszego ś. p.

Ludwika Sawickiego
odprawi się

msza święta

w sobotę, dnia 27 bm. o godz. 8-mej rano w kościele św. Marcina, o czym donosi Krewnym i znajomym

zw 25 673

żona z dziećmi

W czwartek, 25 b. m., rozstał się z tym światem, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasz ukochany brat i wuj, ś. p.

ks. proboszcz, dziekan Łukasz Bembenek

w Tursku

Wyprowadzenie zwłok do kościoła parafjalnego w niedzielę o godzinie 5 po poł. W poniedziałek o godz. 10 żałobne nabożeństwo i pogrzeb.

dw 1630

W imieniu ciężko dotkniętej rodziny
Jan Bembenek, Biskupin.

Powózki czekać będą na dworcu w Kowalewie.

Pokój

dobrze umeblowany z utrzymaniem lub bez, fortepian i telefon w domu. Przystanek tramwajowy i autobusowy obok.

Ul. Grunwaldzka 20 a
l. p. etro. prawo.
zw 25 146

60 000 zł pożyczki

zabezpieczonej I. hipoteka wysoko wartościowej realności (dwie kamienice II. piętrowe) w mieście powiatowym na nader korzystnych warunkach dla wypożyczającego (wysokość odsetek obojętna) natychmiast poszukują. Łaskawe zgłoszenia Kurjer pod zw 25 658

Wielebnemu Duchowieństwu, Ks. Proboszczowi Bajerowiczowi z Ceradza Kościelnego, Ks. Płaczkowski, Przełożonej i uczennicom gimnazjum „Sercanek“, Tow. gimn. „Sokół“, Chórowi kościelnemu, oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszej ukochanej Zmarłej, ś. p.

Annie Licznerskiej

oraz za okazane współczucie, wieńce, składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

dw 1626

Leonostwo Licznerscy.

Buk — Wierzeja, we wrześniu 1930 r.

KINO WILSONA, Łazarz, ul. Strusia.

Monumentalny film polskiej produkcji

„ZA GŁOSEM SERCA“

osnuty na tie znanego dzieła rosyjskiego pisarza W. Dostojewskiego. — W roli głównej Lili Romska. zw 25672

Parowej maszyny

około 120 koni wraz z kotłem poszukuje „Płótno“, Sp. Akc. Stęzew. zw 25 656

Naiwybitniejsi
Artyści
Świata

Czysty
Melodyjny
Dźwięk

PARLOPHON

Tw 422

Do nabycia we wszystkich składach instrumentów muzycznych

SAMOCCHODY

osobowe i ciężarowe wypożyczam każdego czasu po cenach umiarkowanych

Ludwik Orcholski

Dąbrowskiego 83-85, tel. 79-32.

Serwis

WZIĘTEK SPOZNAK
27 Grudnia 2

Najtaniej
w „SERWISIE“!
Największy wybór!

Serwisy
Kryształ
Wyprawy!!!

Pw 4875-86, 183

KURSY HANDLOWE

Początek 1 października — Po ukończeniu łatwe osiągnięcie posady.

Książkowość, korespondencja, stenografia, pisanie na maszynie. Przeszło 100.0 absolwentów na posadach stałych. zw 25664

Najstarsze wykształcenie

Proszę żądać prospektów z uznaniami.

Pozn. Tow. Buchalterji św. Marcina 29.

KINO METROPOLIS

Dziś dawno oczekiwana premiera wstrząsającego dramatu p. t.

Białe Piekło Piz Palu

W rolach głównych: Leni Riefenstahl — Gustaw Diessl — Ernest Petersen oraz słynny lotnik Ernest Udet.

Początek seansów 5 — 7 — 9. Przedprzedaż 11,30 — 1,30.

Pw 5218-57, 105

PRZEPROWADZKI

C. HARTWIG & S.A.

Pw 5 209-39, 211

Inwalidzi, wdowy i sieroty wojenne poszukują pracy: 7 biurowych piszących na maszynie, 6 pomocn. biur., 7 biurowych - książkowych, książkowy bilansista, praktykant, księgowy, kasjer, początkujący biurowy, kancelista, 10 kupców, kupiec branży drzewnej, 9 magazynierów, 8 inkasentów, ekspedjent branży artykułów męskich, 41 woźnych, 39 portjerów, 28 stróży, 6 dozorców, 6 urzędników gospodarczych, wólarz, 15 gajowych, 4 połowych, 2 podwórców, strażnik leśny, 2 pisarzy podwórczych, 5 ogrodników z rodziną, 2 kontrolerów mleka, 2 rewizorów mięsa i włośi, rzeźnik, 70 robotników, stolarz, 10 siodlarzy, 3 rybnicy, koszykarz, tapicer, cieśla, 6 kołodziej, garncarz, murarz, strycharz, dekarz, 2 kowal, 6 ślusarzy, 2 ślusarzy maszynowych, ślusarz samochodowy, 3 palacze, 6 obuwników, krawiec, kuśnier, elektromonter, pomocnik elektrotechniczny, przyuczonego instalator, szachmistrz, wiertnik, powoźnik, rzeźbiarz, pomocnik gastronomiczny, 2 tokarzy metalowych, 2 ceglarnicy, piekarz, destylator, maszynista, registrator, blacharz, pielęgniarz, podróżujący, 16 robotnic do fabryki, 11 pracownic, 4 wdowy do całodziennej pracy, 3 garderobianki, kucharka, bufetowa, 3 krawcowe, 2 wdowy do uprzątnięcia biur, dozorczy, 2 prasowaczki, 6 posługaczek, 4 biuralistki, 5 maszynistek, maszynistka polsko-niemiecka, stenotypistka, sekretarka, książkownia, 6 ekspedjentek, 7 uczenie biurowych, 11 uczenie do interesu, 3 uczenie fryzjerstwa, uczenia krawieczyzny, uczeń elektromonter, uczeń rzeźbiarski, 2 uczeni zecerzki, uczeń krawiecki i uczeń kucharski. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. zw 25 661-a

Salę do zabaw wydzierzawiam.

„Brodway“

ul. Starościańska 1. Tel. 30-82.

zw 25 671

Pokój dwuosobowy z komfortem, umeblowany, całodziennym pierwszorzędnym utrzymaniem do wynajęcia.

Wały Wazów 24, willa.

zw 25 667

Poważna instytucja poszukuje wspólników

celem powiększenia kapitału zakładowego. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańsk. pod zw 25 670

Hurtownia towarów farmac. i drogeryjnych poszukuje młodszego dzielnego drogerzysty

możl. który już w podobnym przedsiębiorstwie pracował. Zgłoszenia z odpis. świadectw do Kurjera pod zw 25663

Korespondentka

z dłuższą praktyką bankową i znajomością stenografji, pisząca biegle na maszynie, zdolna do załatwiania korespondencji samodzielnie, potrzebna zaraz. Odpisy świadectw z podaniem referencji i żądaniem wynagrodzenia należy skierow. do Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu kościerskiego w Kościierzynie dw 1625

Na wniosek kupca Wacława Mrozikiewicza z Poznania, Stary Rynek 80/82, zastąp. przez adwokatów Janiaka i Wierusza w Poznaniu, otwiera się postępowanie układowe po myśli art. 30 i nast. rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6. III. 1928. (Dz. U. R. P. nr. 27. poz. 244). Poznań, dnia 18 września 1930 r. Sąd Powiatowy nr 3 842 wy 2-a.

Czy już po goleniu?

A więc czas wytrzeć się znakomitą wodą kolońską "4711". Nerwy skóry chłonią chciwie jej oświeczającą siłę, która przez długi czas utrzymuje nas w stanie doskonałego samopoczucia. Również i inne produkty "4711", wzorowane zapachem na tej znanej wodzie kolońskiej, są znakomite i odznaczają się tą dobrocią i wytwornością, jakiej szukają eleganccy panowie.

4711 Eau de Cologne

Tw 423

Wytwarzane całkowicie w kraju przez generalnego zastępcę firmę Z. BOCHNER i S-ka. Dziedzice.

Przyjmę od 1. 10. dwie panienki na wspólny miły pokój w neblowym domu do towarzyszenia mej córce najchętniej ze sfer ziemskich uczęszczające do szkół. Zapewnia się troskliwą opieką rodzicielską, religijną, wychowawczą (kaplica w domu) bardzo dobre odżywianie. Fortepian, telefon, łaźienka. Adres wskaże Kurjer zw 25 643

Poszukuję gospodarstwa od 50 do 60 mórg buraczonej ziemi w okolicy miasta Poznania, chętnie od Niemca. Jan Lemański, Miedzychód-Wieś pow. Śrem. zd 93 830

WYBORY

Zwraca się uwagę wyborców do Sejmu i Senatu na rozplakatowane ogłoszenie dodatkowe o zmianie lokalii urzędowych Obw. Kom. Wyb.

Wyłożenie spisów wyborców nastąpi w nowo wyznaczonych lokalach, przez co pierwotne ogłoszenie z dnia 9 września 1930 r. zostaje zmienione.

Poznań, dnia 23 września 1930 r.

Prezydent stoł. m. Poznania
Ratajski

zw 3 963/4

Sprostowanie.

Przetarg przymusowy z 25. 9. 1930. godz. 11, ul. Fr. Ratajczaka 16, i zajęta maszyna parowa dotyczy i jest własnością pewnej osoby z Miasteczka. zw 3 844

W. Trzeciak, komornik sąd Poznań, Młyńska 3, tel. 51-18.

W postępowaniu upadłościowym nad majątkiem kupca Tadeusza Andrzejewskiego w Poznaniu, 2 Na 50/28, ma być dokonany końcowy podział masy.

Stan masy, rozporządzalnej do podziału wynosi:

Zamierza się uwzględnić:	Zł 1 233,15
Wierzytelności uprzywilejowane w/g § 61 liczba 1. Ord. U.	Zł 1 106,36
Wierzytelności uprzywilejowane w/g § 61 liczba 2. Ord. U.	Zł 5 441,89
Wierzytelności nieuprzywilejowane według § 61 liczba 6. Ord. U.	Zł 24 089,50
Ogółem	Zł 30 637,55

Wykaz uwzględnionych wierzytelności jest wyłożony dla wglądu zainteresowanych w sekretarjacie Sądu Powiatowego w Poznaniu (pokój nr. 23).

Poznań, dnia 20 września 1930 r.

Zawiadawca masy konkursowej (—) T. Szmyt zaprzysiężony znawca księgowości na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, ul. Szamarzewskiego 10. Tel. 72-02. Pw 5 204-57, 100

3. K. 7/29. UCHWAŁA. W sprawie subhastacyjnej nieruchomości Dolsk tom XIII. wkl. 435 idealnej połowy znosi się termin przetargu, wyznaczony na dzień 29 września 1930 r. i wyznacza się nowy termin przetargu na dzień 13 stycznia 1931 r. godz. 10. Śrem, dnia 17 września 1930. nw 3 843 Sąd Powiatowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 26 b. m., o godz. 11 przed poł., sprzedam największej dającemu za gotówkę przy ul. Ślusarskiej 7 250 książek powieściowych. nw 3 982 Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 36.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 26 b. m., o godz. 10,30 przed poł., sprzedam największej dającemu za gotówkę przy ul. Wrocławskiej 39 szafę żelazną do pieniędzy. nw 3 983 Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 36.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 26 b. m., o godz. 9,30 przed poł., sprzedam największej dającemu za gotówkę w firmie „Expres”, Małe Garbary 5 nw 3 984 większą ilość torebek damskich, walizek i 2 nesesyry. Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 36.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 26 b. m., o godz. 9 przed poł., sprzedam największej dającemu za gotówkę przy ul. Nowej 11 2 regały składowe. nw 3 985 Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 36.

Dla delikatnego ustroju nerwowego dziecka

napoje, zawierające kofeiny, są przeciwwskazane, gdyż podniecają serce i nerwy i mogą ujemnie na te organa oddziaływać. Z tego też względu tak wielu lekarzy zaleca usunięcie z pokarmu dziecka kofeiny. Podawajcie dzieciom do mleka bezkofeinowa i całkowicie nieszkodliwa.

KAWĘ HAG

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, j, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Naręczonym

słubne obrączki, pierścienki, zegarki ceny 16 do 100 zł poleca Ohwilkowski, św. Marcin 40. zdw 93 839

Okazjal

Sypialnie dębowa formierowana, nowa, tania sprzedam. Grobla 30, II, lewo. zdw 93 812

Pościele

szprzeda tania. Składowa 4, III, zdw 93 820

Sprzedam

wieksza ilość strun do skrzypiec i basu po bardzo niskich cenach, do skrzypiec od 5-15 gr, do basu od 1 zł. Lajtgeber, Knapowskiego 35. zdw 93 762

Dywan

3,30x2,65 sprzedam. Focha 38, Kozłowska. zdw 93 853

Skład

kolonialny, dobrze zaprowadzony, dający pewną egzystencję, z mieszkaniami sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 93 860

Szpica

białego sprzedam bardzo tania. Kolejowa 41, I, front, lewo. zdw 93 850

Pianino

jak nowe za gotówkę. Waly Jagiello 28, mieszkanie 9. zdw 93 875

Hurtownię

piw z fabryki lemoniady i wytwórni soków, dobrze zaprowadzona z nowoczesnym urządzeniem w mieście pow. zaraz okazjonalnie sprzedam lub przyjmie współnika. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 563

Talerze

restauracyjne porcelana Cmiełow wieksza ilość tania na sprzedaż. Fredry 6, restauracja, tel. 1851. Pw 5 165-89.152

Niezwykła okazja

Radio 4 lampk. z wszelkimi przybarami sprzedam za zł 250. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański pod zdw 93 262

Skład

kapeluszy i towarów krótkich w powiatowym mieście sprzedam. Oferty Kurjer zdw 93 258

Garnitur klubowy

biblioteka, łóżka, szafy, inne drobne rzeczy korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 93 225

Kiosk

sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 93 297

Parcele

1000 metrów kwadratowych — Górczyn — tania sprzedam Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 93 873

Porcelanę, alpakę

szkło prezenty — kupuje się najlepiej i najtaniej wprost w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24, podwórze. zdw 93 851

Płaszcz

surdutowy, czarny, na jedwabiu, w dobrym stanie, na szczipia średnia osoba, tania. Bachorski, Wrocławska 39, II, piętro, front. zdw 93 956

Parcele

przy kościele Łazarskim, drodze Urbanowskiej 8 zł kw. sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 93 954

Pianino

zagraniczne, krzyżowe, czarne, tania na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 93 887

Foxterrier

czystej rasy, 9 mies (suczka), bardzo czujny, na sprzedaż. Ul. Matejki 60, II, prawo. zdw 93 884

Kamienica

duży gmach, gdzie się znajduje poczta, skład piekarski i 5 lokatorów, dobrze się procentuje, wprost od właściciela na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 280

Meble

w obrzypym wyborze po cenach miżonych poleca A. Baranowski. Poznań, ul. Poddębna, 13. Pw 4053-34.47

Piekarnia

powiatowe miasto zaraz do nabycia, ewtl. z kamienicą. Oferty Kurjer zdw 93 559

Dom

skład, duży ogród owocowy, miasto powiatowe, gimnazjum. Cena 25 000 wplaty 7 000 sprzedam Agencja. Długa 5. zdw 93 805

Pierwszorzędny

zakład fryzjerski starozaprowadzony sprzedam. Ignacy Szulc, Szamotuły, Rynek. zdw 93 057

Majątek

168 ha, ziemia buraczana, zdrewniona, szosa telefon, kolej, dobre budynki pow. płocki, cena 300 000 zł wplaty 150 000 zł sprzedam Koroluk, Włocławek Rolifskiego 11. nw 3 959

Gramofony, płyty

Braunziński i S-ka, Wielka 18, ceny bezkonkurencyjne. zdw 93 177

Skład

z kompletnym urządzeniem, dwupokojowa ubikacja przy bardzo ruchliwej ulicy Poznania z powodu wyjazdu sprzedam. Oferty „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.92. Pw 5 205-57.92

Samochód

Opel nowoczesny, mało używany, sześciocylindrowy. Wroch, Szamarszewska 30, telefon 75 72. Pw 5 207-57.93

Skład

cygar bez mieszkania na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer rw 11 694

Piec

gazowy 100x87x40, bardzo korzystnie na sprzedaż. B. Antkowiak, Poznań, Stary Rynek 6, magazyn obuwia rw 11 697

Koncesje

z zegarem na auto-dorożkę odstąpienie. Główna 110, skład kolonialny. rw 11 698

Radjo

3 lampowe sprzedam tania. Szyperska 17, I. rw 11 706

Rower

nowy tania sprzedam. Ul. Słowackiego 48, II, piętro, prawo. jw 4 713

Fiat 503 limuzyna

jak nowa, do sprzedania, o ile możliwości za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 93 958

Dobry

pies, wilk, tania oddam. Skład skór, Wodna 6a. zdw 93 868

Sypialnia

używana w dobrym stanie na sprzedaż. Czesława 17, Małecki. zdw 93 921

Regal

składowy 2,70x2,50 85 zł. Adres Kurjer zdw 93 920

Skład

kolonialny delikatesowy z mieszkaniami Łazarz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 93 903

Pianino

prawie nowe (niemieckie) sprzedam korzystnie. Piotra Wawrzyńska 17, II, piętro, prawo. zdw 93 893

Skład

przy Starym Rynku tylnymi ubikacjami, nadający się na każdą branżę od właściciela za dzierżawę. Wiadomość Soltysiak, Prusa 18. zdw 93 947

Majątność

przy ul. św. Jerzego 15 z nowymi budynkami, 500 zł miesięcznie czystego dochodu, wprost od gospodarza do sprzedania. Zgłoszenia Górna Wilda 76, Stanisław Bibrowicz. zdw 93 941

Skład

rzeźnictwo z przyległym pokojem, kuchnia i warsztatem, nadający się na każdą branżę, sprzedam. J. Springer, Poznań, Małe Garbary 1. zdw 93 943

Szafa żelazna

i szafa oszklona, nadająca się do składowi stroju sprzedam. Oton Berk, Kraszewskiego 5. zdw 93 897

Wilczyca

1½ letnia, doskonały stróż 45 zł. Adres Kurjer zdw 93 919

Karmazyny

(Rhode-Isst.-Red) koguty 4 i 5 miesięczne po dobrych noskach ciemne upierzenie, śliczne okazy sprzedam lub zamieniam na kury. Stefan Słaby, Poznań-Staroleka, Bystra 35. zdw 90 117

Dom

mieszkalny z przynależnościami i ogrodem na wsi w bardzo dobrym stanie tania na sprzedaż. Oferty do A. George, Czempin. zdw 93 256

Skład

kolonialny z mieszkaniami 3 pokojowym w mieście powiatowym z powodu choroby sprzedam. Kurjer zdw 92 278

Sprzedam

tania, okazjonalnie, zarzutki na otomane, obrazy olejne, stary koralew, poduszki, obrusy, serwety itd. ul. Spokojna 31 m. 6. zdw 92 309

Futra

Polecam karakuly z całych skór od 1850 zł, żrebaki, popielice, tchórze, piżmowce, seale, krety różnego rodzaju futra najprzedniejszych jakościach oraz skóry każdego rodzaju blamy od 150 zł, wydry wirgińskie od 250. Wielki wybór, ceny niskie. Poznań, Fredry I, Łajewski. zdw 92 372

Skład

kolonialny z towarem z urządzeniem, dobrze prosperujący przy Rynku Jeżyckim, Adres wskaże Kurjer zdw 92 892

Piekarnia

i skład kolonialny, dobrze prosperujący w dużej wsi, przy kościele, dobra okolica, dworzec, poczta szkoła na miejscu. Jest zaraz korzystnie na sprzedaż. Fr. Michałowicz, Kaźmierz, pow. Szamotuły. zdw 93 093

Wille

i parcele w Rabce Zdroju ma do sprzedania biuro inż. Lisowskiego (Biuro informacyjne Orbis) Rabka Zdrój naprzeciw dworca telefon 36 Zwraća uwagę na adres nw 3 741

Samochody

okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów — czterodrzwiowych karetok „Forda” — nowego typu A. Miejsce szofera oddzielone oszklona przegrodka, Dogodne warunki „Autoruch Sp. z ogr. odp. w Poznaniu. — Fabryka karosjerii autobusowych, ciezarowych, ambulansowych itd. Specjalność warsztatów: Naprawa „Fordów” ulica Marsz. Focha, nar. ul. Pałacza. Telefon 77-75. Pw 4898-37.169

Korzystniel

sprzedam szybko decydującemu za gotówkę Zabikowie dom 1½ km od gospodarza maszyn 13, morgi ogrodu drzew owocowych, 3 pokoje i kuchnia, wole bez wynagrodzenia 1.4 31 r. Hipoteka czysta. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.80. Pw 5 167-57.80

Willa

6 pokojowa, kuchnia 2 morgi, I. klasy ziemia 3 km od Poznania tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 93 608

Kasa International

używana w dobrym stanie jak nowa tania sprzedam. Witkowski, Grunwaldzka 20 b. zdw 93 619

Restauracja

na sprzedaż lub za kaucję na rachunek do oddania. Oferty Kurjer zdw 93 632

Na sprzedaż

maszyna do bułek dzielenia. — Woźniak, św. Marcin nr. 33. zdw 93 636

Nadzwyczajna okazja
Rysunki i obrazy Józefa Rapackiego, Cieślowskiego, Jasnocha bardzo tania do nabycia, również wspaniałe kominek marmurowy, Zgłoszenia pod szafą zdw 93 649

Zeiss Ikon

szczelinowy lustrzany 6½x9 z teletesarem, aparatem do powiększeń i przybarami bardzo korzystnie sprzedam Kurjer zdw 93 650

Pianino

zupelnie nowe bardzo korzystnie odda. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 93 657

Okazyjnie

sprzedam fuzje i dryling kal. 16 oraz inne przyrządy myśliwskie. Tamże wyżej polowczyk. Adres wskaże Kurjer zdw 93 655

Skład

rzeźnicki, 2 pokoje kuchnia, warsztat sprzedam. Adres Kurjer zdw 93 673

Wóz

rzeźnicki nowy nieoprawiony, korzystnie sprzedam Mistrz kolo-dziejski Józef Pawelczak, Mosina, ul. Polna zdw 93 684/5

Samochód

limuzyna 6 osobowy, elegancki najlepszym porządku gotowy do jazdy bardzo korzystnie sprzedam. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 677

Folwark

260 morg, ładne położenie, szkoły wyższe w miejscu, zaraz sprzedam, bonitacja 3,80. Nowakowski, Poznań-Główna, Nadolnik 7. zdw 93 861/2

Skład

spożywczy w dobrym położeniu tania sprzedam. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 93 824/5

Gospodarstwo

120 morg ziemi pszennej jednym planie, 15 łaki, budynki murowane, żywym, martwym inwentarzem, powiat Szamotuły, zamieszkałe na kamienicę, mieszkanie, ładne gościniec na wsi rola. Cena 70.000 zł, hipoteki pozostałe 35.000 na 10 lat. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97 zdw 93 828/9

Biedermeyera

salonik mahoni, pokój męski, szafka biblioteczna, dębowa okazjonalnie sprzedam bardzo korzystnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 5 202-39.181

Skład

kolonialny dobrze zaprowadzony z mieszkaniami sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 93 827/8

Futra

skórki, blamy, ceny hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewska). zdw 93 037/8

2

używane lokomobile stacjonarne 50 i 30 HP — Jähne i Syn 1904 — 8 atm i Lanz 1906 10 atm nowa sieczkarnia parowa 12 cali z wydmuchiwaczem tania na sprzedaż. I. Dekowski, Środa (Wlkp.). zdw 93 114

Motor

elektryczny 42 konny sprzedam Zalachowski, Dziembowo. zdw 93 678

Harmonjum

nowe, czarne na sprzedaż. Trzeciak, Miłyńska 3 zdw 93 708

Pianino

tania sprzedam. Adres Kurjer zdw 93 737

Sypialnię

jadalnię z pierwszej ręki 20 procent taniej. Stolarska, Szyperzka 3. zdw 93 776

Autogen

kompletny, w dobrym stanie, tania na sprzedaż. Żydowska 29. zdw 93 755

5 KUPNA

Pianino

kuipię gotówka. Kurjer zdw 93 060

Brylanty

złoto srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 11 956

Kupię

rewolwer. Podać kaliber i cenę do Kurjera zdw 93 699

Kupię

samochód marki „Marmor”, 6 cylindrowy, typ 34. — Zgłoszenia proszę kierować osobście dzisiaj między godz. 3-7 do p. Baniliet w hotelu „Bazar”. zdw 93 763

Dynamo

3/4-4 konny 40 x 120 kupię. — Olejniczka, kino Zbaszyn. zdw 93 836

Dogę niemiecką

suszkę, kupię Oferty Kurjer zdw 93 914

Samochód

używany w dobrym stanie kupię. Podać markę rocznik, cenę warunki Kurjer zdw 93 910

Kupię

lornetkę polową. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 938

6 KAMIENICE

Dom

komfortowy z większymi mieszkaniami, dochód roczny 22.000 zł sprzedam z powodu wyjazdu za 170.000 zł przy wplacie 89-120 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 670

Kamienica

piętrowa ze składem w mieście najmiejsem przy rynku do tego trzy morgi roli na sprzedaż. — Wplaty potrzeba 10 000 reszta podług umowy Agencji wykluczeni. Blizszych wiadomości udzieli Urbanowski, Świecicha, powiat Leszczyński (Wielkopolska). zdw 93 846

7 PIENIĄDZ

Kto

wypożyczy na rok zł 3 000 wyższemu, dobrze usytuowanemu urzędnikowi prywatnemu w procentie rok gratis duży pokój próżny lub umebowany. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 93 527

5 do 10 000 zł

pożyczki poszukuje, placę wysoki procent, zapewnienie według życzenia. Oferty Kurjer zdw 93 024

Wypożyczyć

25.000—50.000 zł na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu na 15%. — Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 93 645

Wspólnika

cichego poszukuje zaraz 2.000 pożyczki, dobrze prosperujący skład mod. Oferty Kurjer zdw 93 667

20.000 zł

pożyczki poszukuje na I. hipotekę domu fabrycznego w Poznaniu 12%. Zgłoszenia do Kurjera zdw 93 716

Pożyczki

500 zł poszukuje. Procent, gwarancja. Oferty do Kurjera zdw 93 804

5 000 zł

na I. hipotekę nowego domu — Dam 12% Oferty Kurjer zdw 93 892

Kto pomaga

i wypożyczy 1 500 do 2 000 zł za gwarancję i procent inteligentnej wdowie. Oddaje jasny pokój, nadający się na dobrą szwalnię. Przyjmuje bieliznę do szycia, elegancka do prania i prasowania, bluzki do haftowania. Oferty Kurjer zdw 93 942

Poważna

instytucja poszukuje współników celem powiększenia kapitału zakładowego. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 935

6 DO WYNAJĘCIA

3 słoneczne

mieszkania wynajmie bo pokój i kuchni Andrzejczak Obornicka 35. zdw 93 417

Nowobudowane

Pokój
2 panom. Mickiewicza 15. III. prawo. zdw 93 835

Uczciwą panią
za obsługę przyjmie na wspólny pokój. Adres wskazać Kurjer zdw 93 741

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Ulica Śniadeckich 11. III. lewo. zdw 93 778

Pokoik
mały, skromny. Ratajczaka 11 a. 6 wejście, parter prawo. zdw 93 777

Pokój
do wynajęcia. Drodźdzewska. Plac Nowomiejski 9. zdw 93 774

Pokój
frontowy, słoneczny, zadowolonej osoby, lubiącej czystość, spokojnej, bezdzietnej małżeństwo wynajmie. Wierzbicice 34. II. lewo. zdw 93 767

Pokój
solidnemu panu od 1. 10. Półwiejska 19. I. piętro, lewo. zdw 93 769

Lepszy
pokój panu, panom. Szyperka 1. III. lewo. zdw 93 771

Umeblowany
elektryczność, Łazarz, Kossaka 21. III. narożnik Wyspiańskiego. zdw 93 770

Pana
na pokój przyjmie Kubik. Za Groblą 5. zdw 93 752

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany, wynajmie. Piekary 22/23. front. III. piętro. Ostana. zdw 93 751

Jeżycka
41. parter, lewo. Pokój umeblowany, elektryczność. zdw 93 743

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Gąsiorowskich 12. wejście z dużej bramy, parter prawo. zdw 93 745

Pokój
2-3 osoby z utrzymaniem, bez. Ogrodowa 12. Ludwik, dom ogrodowy, I. zdw 93 744

Solidny
pokoik zaraz. Wejście z klatki schodowej. Św. Marcin 64. w podwórzu, dom środkowy. III. prawo. zdw 93 746

Elegancki
frontowy panom (panu). Pocha 33. II. prawo. zdw 93 761

Lepszy
pokój panu zaraz. Wielkie Garbary 43. I. lewo. zdw 93 782

Mielżyńskiego 25 a
II. prawo, pokój bez pościeli. zdw 93 785

2 pokoje
czyste, niekrepujące, elektryczność panu, małżeństwu, kuchnia. Bukowska. 7. II. Stachowiak. zdw 93 783

Pokój
do wynajęcia. Winklerowa. Grobla 6. zdw 93 787

Służąca
uczciwa do wszystkiego może się zgłosić. Aleje Marcinkowskiego 17a. III. prawo. zdw 93 788

Pokój
umeblowany wspólny, balkonowy z łazienką. Rybaki 12. III. prawo. front. zdw 93 792

2 pokoje
przyłegłe, dobrze sytuowanemu 1 mniejszy panom wynajmie. Ul. 3. Maja 3. dom ogrodu. I. lewo. zdw 93 791

Pokój
ładny z utrzymaniem kuchni 2 panienkom wynajmie dzielnica Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 840

Pokój
dla 2 panów z utrzymaniem od 1. 10. Półwiejska 35a. I. prawo. zdw 93 810

Pokój
umeblowany wynajmie. Woźna 1. I. zdw 93 819

Pokój
2 panom lub panienkom bez pościeli ewentualnie utrzymaniem. Zielona 3. I. lewo. zdw 93 817

Pokój
frontowy, światło elektr. wynajmie panu zaraz. Św. Wojciech 5. II. prawo. zdw 93 852

Pokój
słoneczny, światło elektryczne, wynajmie. Szyperka 3. II. lewo. zdw 93 846

Elegancki
pokój dwom panom. Plac Sapieżyński 5. III. prawo. zdw 93 854

2 panienkom
pokój czysty w śródmieściu, w kulturalnym domu, z dobrem utrzymaniem, pianino, telefon. — Inf. telef. 18-36. zdw 93 869

Słoneczny
pokój 1-2 osób z utrzymaniem lub bez korzystnie. — Matejki 1. III. zdw 93 753

Spokojny
czysty umeblowany pokój stałej solidnej osobie. Św. Marcin 4. II. lewo. zdw 93 759

Elegancki
słoneczny pokój, elektryczność, centralne ogrzewanie, także częściowe utrzymanie. Wierzbicice 5. II. prawo. od 4-8. zdw 93 854

Pokój
frontowy, ładny wydzierżawia. — Maleckiego 3. I. pr. zdw 93 827

Pokój
umeblowany dla 2 panów od 1. 10. do wynajęcia. Łazarz, Maleckiego 3. parter, lewo. zdw 93 858

Pokój
2 osobowy wynajmie. Kozłowska. Pocha 33. I. zdw 93 851

„Informator”
poleca pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 93 916

Poszukuje
panów na pokój. Mylna 17. Czarnańska. zdw 93 955

Ładny
pokój umeblowany (elektryczność) wynajmie solidnemu panu. Długa 16. I. lewo. zdw 93 933

Pokój
umeblowany, ładny, balkonowy, dwóm, trzem samotnym osobom utrzymaniem. Kopernika 6. III. prawo. zdw 93 900

Pokój
czysty, spokojny, inteligentnej osobie zaraz. Mickiewicza 10. II. piętro, lewo. zdw 93 797

Dwa
pokoje umeblowane, centralne ogrzewanie, łazienka, elektryczność razem lub osobno. Łazarz. Adres wskazać Kurjer zdw 93 886

Pokój
jednemu lub dwóm studentom. Sołacz, Podolska 23. zdw 93 944

Pokój
umeblowany 2 osobom (telefon). Skarbowska 18. II. lewo. zdw 93 940

Szukam
skromnego pokoju, niekrepującego, z używaniem kuchni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 93 803

Poszukuje
2 pokój dobrze umeblowany lub 1 większego dla 3 studentek w śródmieściu. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer zdw 93 893

13 LOKALE

Lokal
frontowy, ożywiona ulica wynajmie. Oferty Kurjer zdw 93 556

Skład
22x5,5 z mieszkaniami w najlepszym położeniu ruchliwego miasta powiatowego do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdpw 92 407

Książki
powieściowe francuskie, niemieckie, angielskie, mało używane kupuje księgarnia Dippel, plac Wolności 11. zdw 93 065

Tłumaczenia
angielskie, francuskie, niemieckie polskie techn. handl. literackie wykonuje i przepisuje na maszynie szybko, dokładnie, tanio. — Spandowska. Aleje Marcinkowskiego 24. w głębi podw. prawo II. p. po pol. 3.30. n w 9659

Fotografie
portrety artystyczne wykonują Bracia Pecherscy. Aleje Marcinkowskiego 8. telefon 39-55. dw 5 254

Witold Leworski
Wrocławska 36
najtaniej obrazy i oprawa obrazów. Pw 4 060-34.140

Kursy stenografii
pisania na maszynie. Kantaka 1. II. piętro. zdw 90 453

Kursy
książkowości, stenografii, Kroczyńska, Ogrodowa 18. zdw 93 516

Matematyk
szuka korepetycji. Specjalność: matematyka, fizyka. Oferty Kurjer zdw 93 568

Korepetytor
dobrze polecony szuka lekcji. Oferty Kurjer zdw 93 567

Korepetycja
6 klas kto udzieli? Zgłoszenia Kurjer zdw 93 267

Angielka
udziela lekcji. Kurjer zdw 93 518

Plastyka dla dzieci
1 rozpoczynam kurs początkowy. Profesor baletmistrz Szaurek. Dom Rzemieślniczy. zdw 92 657

Szkoła tańców
nowoczesnych narodowych dyplomowanego profesora Szczerka
2 rozpoczynam kursy. pełna gwara. rancja wyuczona. Dom Rzemieślniczy. Waly Zygmunta Augusta 15. zdw 92 659

Kursy krótkoterminowe
dzienne lub wieczorne
gotowania wykwalifikowanego 60 potraw, urządzenie zimnego bufetu, nakrycie stołu, ubieranie półmisek oraz kurs prasowania sztywnej męskiej bielizny. — Informacje kancelaria Kursów Gospodarczo-Zawodowych w Poznaniu, Św. Marcin 69. Pw 4905-38.48

Poszukuje
się korepetytora, która udzieli matematyki w zakresie V. licealnej. Oferty Kurjer zdw 93 613

Francuski
konwersacja, gramatyka, literatura. (Dyplom Paryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdw 93 615

Kursy
stenografii polskiej, niemieckiej, pisania na maszynie, książkowości rozpoczynam 2 października. Tytan - Zaworska Strzelecka 43. Dla absolwentów półrocznego kursu dalsza stenografia bezpłatnie. zdw 92 523/4

Za stancję
student udzieli lekcji. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 706

Kursy Historji Sztuki
Zgłoszenia codziennie 4-7 wiecz. Podgórna 7. I. Romana Szymańska. dwp 1 621

Tańców
modne wyucza Ola Antosewska Zielona 3. Pw 4 913-39.173

Lekcji
pry na fortepianie udzielam gruntownie. Dąbrowskiego 36. dom ogrodowy, wprawię II. pr. zdw 93 937

Francuzka
rodowita udziela lekcji. Kurjer zdw 93 806

Akademik
udzieli korepetycji wzamian za odstąpienie pokoju ewentualnie wspólnego. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 932

Pokój
umeblowany używaniem kuchni 2 osoby. — Chłapowskiego 26. II. piętro, lewo. front. zdw 93 934

Pokój
dla dwóch osób zaraz wynajmie Marszałka Pocha 30. I. prawo. zdw 93 882

Pokój
frontowy 2 panom 1 października. Dąbrowskiego 56. II. prawo. zdw 93 888

Pokój
wolny, Wierzbicice 20. II. lewo. zdw 93 885

Słoneczny
pokój umeblowany wynajmie. — Grunwaldzka 5. front. parter. rw 11 699

2
panom. Woźna 6. III. lewo. zdw 93 878

Pokój
frontowy z utrzymaniem, bez. Piekary 4. parter. zdw 93 922

Ciepły
czysty tania. Młyńska 2. IV. lewo. zdw 93 801

Małżeństwu
bezdzielnemu pokój z utrzymaniem kuchni (śródmieście). — Czynn 5 mies. zgóry. Adres Kurjer rw 11 780

Pokój
umeblowany. Wielkie Garbary 12. II. lewo. rw 11 701

Pokoik
umeblowany tania. Radzimski. Za Groblą 5. rw 11 702

Pokój
wejście z klatki schodowej, elektryczność. 2 osobom utrzymaniem. Półwiejska 12. I. lewo. rw 11 704

Pokój
skromny bez pościeli dla panienki, 22 zł. Szyperka 17. I. rw 11 707

Pokój
wynajmie. Poznańska 33. III. lewo. jw 4 710

Pokoik
wynajmie. Słowackiego 29. II. prawo. zdw 93 965

Duży
słoneczny frontowy pokój, dobrze umeblowany wolny. Szewska 20. III. lewo. zdw 93 926

Pokoik
ewentualnie utrzymaniem. Skryta 10. parter, lewo. zdw 93 925

Małżeństwu
wynajmie pokój umeblowany utrzymaniem kuchni. Przybylska. Łąkowa 17. zdw 93 923

Pokój
frontowy. Rzeczypospolitej 8. Menclewska. zdw 93 939

Pokój
wspólny, pianinem, panience. — Młyńska 3. III. lewo. zdw 93 419/11

Pokój
frontowy z obiadaniami. Strzelecka 5. I. lewo. zdw 93 901

12 SZUKA POKOJU

Urzędnicza
poszukuje pokoju w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 93 485

Wspólny
dla pana wolny. Niegolewskich 10. pierwsze, lewo. zdw 93 500

Pokój
umeblowany, elektryczne światło, osobne wejście panu wynajmie. Kosinińskiego 10. parter, prawo. zdw 93 547

Małżeństwo
poszukuje 1-2 pokój umeblowanych lub próżnych, używaniem kuchni. Cena Kurjer zdw 93 668

Bezdzielną
poszukują pokoju, używalność kuchni, od 1. do 50 zł. Oferty Kurjer zdw 93 950

Pokoiku
poszukuje. Oferty cena Kurjer zdw 93 740

Niekrepującego
pokoju dwuosobowego, telefon — centrum, pościel, poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 736

Pokoju
niekrepującego, dobrze umeblowanego w śródmieściu poszukuje dwóch panów. Oferty proszę do Kurjera zdw 93 739

Dwóch
próżnych pokoi w śródmieściu z instalacją elektryczną, używaniem łazienki poszukuje od 1 listopada pan. Oferty Kurjer zdw 93 733

Dwóch
panów poszukują solidnego pokoju z osobnym wejściem. Oferty Kurjer zdw 93 833

Starszy student
poszukuje na Jeżycach lub w śródmieściu umebl. pokoju z całym utrzymaniem: elektryka. — Warunki proszę podać Jan Szydlik, Grudziadz, plac 23. Stycznia 1. zdw 92 039

Dwuosobowego
pokoju śródmieściu poszukuje urzędnicza. Oferty Kurjer zdw 93 859

„Informator”
poszukuje pokoi
Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 93 915

Pokoju
z osobnym wejściem, niekrepującego możliwie centrum, poszukuje 2 podróżujących. Oferty z ceną Kurjer zdw 93 926

Krawcowa
poszukuje skromnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 93 927

Studentka
poszukuje pokoju przy inteligentnej rodzinie od 1 października. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego pod aw 8 970

Obszerne
dławnice wraz z parterową ubikacją przy Św. Marcinie 11 od właściciela zaraz do wynajęcia. Niklasiewicza. Wroniecka 11. rw 11 664

Lokal na sklepik
z jednopokojowym mieszkaniami przy Grunwaldzkiej (za Diakoniskami) do wynajęcia od 15-go października. Wskaże Kurjer zdw 93 676

Dużej sali
przy stowarzyszeniu lub domu prywatnym 1 lub 2 pokoi poszukuje na lekcje tańca Oferty „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 57.107. Pw 5 213-57.107

14 DZIERŻAWY

Tartak
młyn parowy 150 ctn. dziennie natychmiast wydzierżawi Zalachowski, Dziembowo, Chodzież. zdw 93 679

Skład
w mieście powiatowym przy głównej ulicy, nadający się na każde przedsiębiorstwo, z mieszkaniami lub bez, zaraz do wynajęcia. Blizsze informacje u właściciela. W. Pechner w Smiglu, ulica Sienkiewicza 16. n w 3 972

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową unieważniam. Tomaszewski Edward. zdw 93 574

Zgubiłam
koleżkę szafirowy niebiesko-białe pamiątkowy. Uczeństwo znalazce proszę o zwrot Galazkowa. Marsa. Pocha 98. II. p. zdw 93 712

22 ROZMAITE

Chiromantka
przyjezdna, przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wroży z ręki, kart. Rom. Szymańskiego 8. podwórza, parter lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdw 93 931

Trykoty, pończochy
paski najtaniej
kupicie Św. Marcin 64. A. Hayduk. Pw 5 189-39.173

25 lat
Jubileuszowa Wyprzedaż „Dumont” II Bohnowa Mars. Pocha 29. skład pończoch, bielizny. Wielka niższa cen na towar letni i zimowy. zdw 93 198

Krawcowa
Jeżyce, Poznańska 20. III. lewo. wykonuje wszelkie garderobe damska, dziecięca według żądań i życzeń. Suknie od 8. płaszcz 12 zł. zdw 92 537

Polsko-
francuska kuchnia wyucza panienki wykwalifikowane gotowania, wyborowych ciast i tortów. kilka miejsc wolnych. Ipsiana. Młyńska 4. zdw 93 951

Putra
damskie i męskie we wszystkich gatunkach najnowsze modele poleca korzystnie. W. Królikiewicz, Magazyn Futur. Poznań, Podgórna 6. Pw 4887-37.24

Poleca
się krawcowa w domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 704

Jasnowidz
Pewuki metapsychografolog. — Woźna 18. III. zdw 93 768

Pani
samotna, inteligentna, przyjmie dzieci na wychowanie. Oferty Kurjer zdw 93 811

Krawcowa
z dłuższą praktyką na elegancką garderobe damską i dziecięcą szuka pracy w domu i poza dom. Rybaki 30. II. prawo, front. zdw 93 815

Maluje
tapetuje, czysto, szybko. Pokój od 10 zł. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.83. Pw 5 176-51.83

Obiady
prywatne wykwalifikowane za 2-1.80 do 2.50 wyjadaje od 2-4 Ipsiana. Młyńska 4. zdw 93 952

23 OZENKI

Panna
inteligentna cokolwiek oszczędności pozna lepszego pana. kawalera 40-45 lat. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 93 639

Pragnę
spotkać na tej drodze przesyłanego swawra z dobrym charakterem i poważnym stanowiskiem. Siostra moja jest przystojną panną. posiadającą wszelkie zalety. posagu trzydziści tysięcy. Oferty Kurjer zdw 93 700

Bankowiec
lat 20, poszukuje towarzyski życia do lat 22, może biedna. Cel matrymonijalny. Oferty z fotografią, która zwracam Kurjer zdw 93 704

Cel matrymonijalny
Wspólnie z gotówką od 2-6 tys. zł. konieczne bardzo zgrabnej, szatynki lub brunetki od 17-25 lat, dla szatyna, kupca, właściciela poważnej firmy w Poznaniu. Uwzględnia się tylko poważne oferty z fotografią do Kurjera zdw 93 758

Samodzielnego
kupca pozna panna, posiadająca wyprawę, gotówkę. Cel matrymonijalny. Oferty do Kurjera jw 4 711

Wdowiec
wysoki z chłopczykiem na dobrej posadzie szuka pani w celu matrymonijalnym. Panie do lat 30 sechca nadesłać oferty do Kurjera zdw 93 912

24 NAUKA

American
lady gives English lessons and conversation. Kurjer zdw 93 277

25 MUZYKA

Lekcji
fortepianu udziela studentka państwowego konserwatorium Mickiewicza 7. I. pr. lewo. zdw 93 855

Fortepian
wolny do ćwiczeń Strzelecka 6. wysoki parter Kielcowska. zdw 93 674

Poszukuje
od 1. X. 30 pierwszorzędnego pianisty z harmoniką i repertuarem. Krajewski Gdynia Kamieńna Góra, willa Wiesinek. n w 3 968

26 ROZRYWKA

Kino „Harfa”
Romantyczne panny i praktyczne mamy. 13 godzina. zdw 93 643

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 80 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Osoba
w średnim wieku uczciwa lubiąca czystość, poszukuje posługi, najchętniej do sprzątania biura lub prywatnie. Oferty z wyrażeniem do Kurjera jw 4 700

Biuralista
młodszy z znajomością wszelkiej pracy biurowej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 903

Panienska
inteligentna lat 22, przyjmie posadę do dziećmi najchętniej u leśniczego. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 836

Młodzieniec
w krytycznym położeniu, uczciwy lat 23, który pracował już w biurach, proszę usilnie o jakakolwiek pracę. Oferty Kurjer zdw 93 800

Pod opaską

wysyłamy „Kurjera Poznańskiego“ również. Przedpłata przy wysyłce pod opaską wynosi

9 złotych miesięcznie

(abonament 4,— zł, porto 4,75 zł, opaska 25 groszy, razem 9,— zł, za granicę 11 złotych miesięcznie (abonament 4,— zł, porto 6,75 zł, opaska 25 groszy, razem 11,— zł). Nadesłanie należności przed 1 każdego miesiąca zapewnia regularną, codzienną ekspedycję. Przy zamówieniu prosimy donieść, czy gazetę wysyłać w opasce firmowej lub krytej.

Administracja

Rysownik
poszukuje pracy. Oferty Kurjer
zdw 93 847

Maszynistka
biegła, pierwszorzędna świadectwa, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 278

Posługaczka
poszukuje posady. Wyspiańskiego 21, Świątkowski. zdw 93 271

Aptekarska
siła pomocnicza, długoletnia praktyka poszukuje posady zaraz lub później, miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 263

Mamka
inteligentna zdrowa poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 93 247

Inteligentna
przystojna panna znajdująca się w przykrem położeniu szuka posady z szczeniem, wyreczeniem pań domu ewent. prowadzenia gospodarstwa domowego jednej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 240

Uczniwa
dziewczyna z prowincji poszukuje posady do wszystkiego, z gotowaniem do lepszego domu zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 764

Szukam
dla mej służącej, pracownicy, uczniwej, miejsca. Małackiego 85, II, lewo. zdw 93 773

Dziewczyna
samodzielną, uczniwą szuka posady od 1. 10. najchętniej do rodziny wojskowej. Oferty Kurjer zdw 93 765

Poszukuję
posługi na cały dzień młodszą posługaczka z praniem lub bez. Oferty Kurjer zdw 93 748

Pani
starsza z lepszej rodziny, znajomością gospodarstwa domowego, obejmie zarząd lepszemu domu. Zna język polski, niemiecki, dobrze polecona. Łaskawe oferty Kurjer zdw 1400

Panienska
z ukończoną szkołą handlową, szuka posady początkującej biuralistki. Irena Rurkówna, Pomasz, Zagórze 2. zdw 93 784

Młoda
pracznica poszukuje prania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 93 786

Panienska
lat 18, poszukuje posady od 1 października w lepszym domu do dzieci lub jako pokojówka. Oferty Kurjer zdw 93 780

Uczniwa
dziewczyna z dobrem gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego Kurjer zdw 93 795

Poszukuję
posady z całonocnym gotowaniem i zaprawianiem, chlubne świadectwa od pierwszego lub piętnastego. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 837

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami z gotowaniem i do wszystkiego, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 793

Gospośnia
wiejska, starsza, uczniwa, poszukuje służby. Oferty Kurjer zdw 93 799

Absolwent
Państw. Średniej Szkoły Rolniczej w Czernichowie, lat 20, pilny, sumienny, mający już pewną praktykę, poszukuje płatnej posady praktykanta w postępowym gospodarstwie rolnym. Łaskawe zgłoszenia. Tarnów, skrzynka pocztowa 143. zdw 93 849

Ekspedjentka
z branży kolonialnej lub cukierków, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 809

Zboźowiec książkowy
poszukuje jakiegokolwiek zadania. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 200

Kresowlanka
inteligentna umiejąca szyc, gotować i pielęgnować chorych poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 93 891

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Rio-Rita“.
- Aurora: „Liga zemsty“.
- Casino: „Jef pieprzył“.
- Colosseum: „Sygnal wśród burzy“.
- Corso: „Indyjska Krew“.
- Edison: „Napoleon i Madame Sans Gené“.
- Harfa: „Romantyczne panny i praktyczne mamy“.
- Metropolis: „Białe Plekło Piz Palu“.
- Odeon: „Zły Czar“.
- Orzeł: „Tom Mix“.
- Renaissance: „Pustynia w płomieniach“.
- Słońce: „Władca Sahary“.
- Stylowe: „Romans współczesnej panny“.
- Tęcza: „Pod pręgierzem hańby“.
- Wilsona: „Za głosem serca“.

Starsza
dziewczyna poszukuje posady do restauracji. Oferty zdw 93 808

Rzeźnik
szofer po wojsku, z prowincji, poszukuje posady od 1. 10 lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 481

Biuralistka
pisząca biegle na maszynie, w języku polskim i niemieckim, z dokładną znajomością prac adwokackich poszukuje zaraz posady w kancelarii adwokackiej. Reflektuje najchętniej na prowincję. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 93 560. Dobre świadectwa.

Szofer ogrodnik
żonaty, lat 28, trzeźwy i sumienny z dłuższą praktyką, dobrze obeznany w swym zawodzie, posiadający dobre świadectwa szuka posady. Łask. oferty Kurjer Poznański zdw 93 557

Saksophonista
(alt-sopran) obligacja i rutynowany jazzbandista (flicista) mogą zaraz przyjąć posadę. Zgłaszać Wiktor Kubicza, Katowice, ul. Zielona 17. zdw 93 594

Harmonista
wojny za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 93 876

Dziewczyna
starsza poszukuje pracy domowej u starszego państwa, przedewszystkiem skromny uczniwy dom. Oferty Kurjer zdw 93 663

Wolne
1 październik mieszane damskie trio lub kwartet salonowo-dancingowy. Aleje Wielkopolskie 5, I, str. zdw 93 604

Szofer
kawaler, długoletnia praktyka, dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 609

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem, samotnego państwa. Oferty Kurjer zdw 93 661

Poszukuję
posługi. Kurjer Poznański zdw 93 821

Dwaj
studenci Wyższej Szkoły Handlowej poszukują odpowiedniego zajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 816

Dziewczyna
sumienna uczniwa, pracowita poszukuje posady do wszelkich prac domowych z gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 694

Sierota
szuka posady. Oferty Kurjer zdw 93 835

Posługaczka
poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 93 761

Dziewczyna
poszukuje posady od 1. 10. do wszelkiej pracy domowej tylko w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 93 842

Ekspedjentka
z branży towarów krótkich szuka posady. Oferty Kurjer zdw 93 803

Cukiernik
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 1 października. Oferty Kurjer zdw 93 874

Szofer
kawaler, kilkoletnia praktyka poszukuje posady najchętniej w majątku. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 93 871

Osoba
z towarzysztwa, młoda, dobrze reprezentująca, niezależna, rutynowana korespondentka handlowa, dobry niemiecki, maszyna, muzykalna, przyjmie posadę sekretarki, może wyreczyć w zarządzie domem, towarzyszyć starszym dzieciom, także w majątku. Oferty Kurjer zdw 93 953

Szofer monter
poszukuje posady, złoży 200.—kaucji. Oferty Kurjer zdw 93 954

Panna
uczniwa, czysta do dzieci i lekkich prac domowych szuka posady od 1. 10. lub 15. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 968

Kobieta
uczniwa poszukuje posady do biura lub prywatnie. Oferty do Kurjera zdw 93 928

Podwórzowy
doświadczony we wszystkim, zaprawach zboża, hodowli bydła, poszukuje posady w majątku zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 879

Poszukuję
posady woźnego inkasenta z pożądaną kaucją lub portierem w poważniejszym przedsiębiorstwie zaraz. Język polski, niemiecki w słowie, piśmie. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 880

Pomocnik
obuwnicy szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 881

Początkująca
księżkowna z ukończoną szkołą handlową, ładnym charakterem pisma przyjmie chętnie posadę w majątku lub jako kasjerka. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 888

Starsza
służąca z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 701

Książkowna
z ładnym charakterem pisma, z ukończoną szkołą wydziałową i kursem handlowym, mająca język niemiecki, pragnie amienić posadę. Oferty Kurjer n w 3 969

Szofer
kawaler, 4 letnia praktyka szoferska, sumienny, trzeźwy, dobrze obeznany w swym zawodzie, z dobrymi świadectwami i poleceniem, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 93 870

Gospośnia
samodzielną, umiejącą dobrze gotować, szuka posady u trzech, ewentualnie czterech osób w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 93 913

Sierota
uczniwa, czysta poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 898

Sierota
uczniwa z dobrymi świadectwami, znająca cośkolwiek gotowania, poszukuje posady od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 896

Kuśnierka
siła samodzielna na prace męskie i damskie również szyje po domach poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 888

Dziewczyna
starsza z dobrem gotowaniem poszukuje posady 1-3 osób. Oferty Kurjer zdw 93 890

Gospodyni
z dobrem gotowaniem prasowaniem sztywnej bielizny szuka posady od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 93 889

Szofer kuczer
szuka posady zaraz lub później na majątek lub handlowy samochód. Oferty proszę uprzejmie nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 93 845

Panienska
do dzieci z szczeniem, cerowaniem poszukuje posady zaraz lub później w mieście lub majątku. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 93 844

Samodzielną
wiejską dziewczyną poszukuje posady od 1. X. Zgłoszenia Kurjer r w 11 699

Biurowy
młodszy znający książkowość, piszący na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 630

Posługaczka
przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 93 662

Kierowniczką
biegłą w swym zawodzie z branży cukierków poszukuje od 1. 10. stałej posady, najchętniej na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 817

Gospodyni
samodzielną zaufaną wiek średni, zna gotowanie, pieczenie, zaprawianie, prasowanie sztywnej bielizny, poszukuje stałej posady od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 93 625

Służący
kawaler poszukuje posady od 1. 10. lub później, może się okazać dobrymi świadectwami i referencjami. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 626

Dziewczyna
uczniwa do wszystkiego z gotowaniem i z dobrymi świadectwami poszukuje pracy 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 669

Gospodyni - kucharka
lat 28, z bardzo dobrymi świadectwami, znająca dobrą kuchnię, niedziennie ciast poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 651

Posługaczka
poszukuje posady. Adres Kurjer zdw 93 666

Panienska
z ukończoną szkołą handlową, biegle w stenografii, z ładnym charakterem pisma, przyjmie posadę początkującej biuralistki w jakimkolwiek przedsiębiorstwie. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 685

Inteligentna
panienka poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 675

Książkowy
poszukuje całodziennego zajęcia ewentualnie też w godzinach popołudniowych. Oferty Kurjer zdw 93 672

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady 1. 10. Oferty Kurjer zdw 93 681

Prośba
Wdowa inteligentna w bardzo przykrem położeniu poszukuje posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 703

Uczennica
poszukuje posady w składzie od 1. 10. branża obojętna. Oferty Kurjer zdw 93 702

Starsza
służąca z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 701

Gospodyni
kucharka poszukuje posady najchętniej do jakiego zakładu. Oferty Kurjer zdw 93 945

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego. Świadectwa dobre od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 696

Osoba
krytycznym położeniu, poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 93 750

Fryzjerka - kursistka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 719

Młodsza
dziewczyna uczniwa do pomocy w domu lub dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 718

Ekspedjentka
szuka posady najchętniej w składzie obuwia. Oferty Kurjer zdw 93 717

Kucharka
pierwszorzędna poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 73 711

Pokojowa
poszukuje posady od 1. 10. z sztywną bielizną cośkolwiek umiejącą szyc. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 735

Który
z p. słońców przyjmie ucznia w naukę (syna jubiera). Zgłoszenia Kurjer zdw 93 731

Inteligentna
panna do dzieci szuka posady zaraz. Oferty proszę do Kurjera pod zdw 93 729

Początkująca
ekspedjentka szuka posady zaraz. Oferty proszę do Kurjera pod zdw 93 728

Posługaczka
szuka posady, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 93 775

23 WOLNE MIEJSCA

Fryzjerka
działa może się zaraz zgłosić. — A. Kuźniak, Marsz. Focha 57. zdw 93 487

400 zł miesięcznie
i więcej zarobią inteligentne panie z własnym mieszkaniem w miastach powiatowych przez moje zastępstwo. Egzystencja stała, żadne podróże. Potrzebna gotówka 100-200 zł. — Zgłoszenia Kurjer zdw 93 800

Uczeń
z porządnej rodziny potrzebny. Ign. Borowczyk, mistrz rzeźniczek, Poznań, Wielkie Garbary 8. zdw 93 404

Służąca
do wszystkiego, umiejąca skromnie gotować, czysta, tylko z dobrymi świadectwami, może się jednakowoż zgłosić z powodu opróżnienia miejsca. Słowackiego 19, drugie piętro, między 3 a 4 lub wieczorem. zdw 93 959

Zaraz
przyjmie inteligentne panie dobrej powierzchowności, do lekkiego podróżeowania na najnowsze konieczne artykuły dla pań. Zarobek czysty 800-500 zł i więcej. Posada stała. Dla zdolnych sił awans. Zgłoszenia przyjmują osobiście kierowniczką oddziału w piątek od 10-12 i od 3-6 po południu Waly Jana III, 12, parter, lewo. Pw 5 210 57.102

6 panów, 4 panie
natychmiast poszukuje do wyszkolenia w doborowej pracy zewnętrznej. Warunek: dobra wymowa i odpowiednia prezentacja. Wyszukanie bezpłatnie. Posada stała, wynagrodzenie dla początkujących 20-40 dziennie, prócz tego udział w obrotach. Zgłoszenia osobiste z dokumentami w piątek i sobotę od 10-11 i 3-6 Poczta 31 a, wysoki parter lewo. Pw 5 211-30.214

Potrzebujemy
zaraz doświadzonego, trzeźwego szofera - słuszarza - mechanika zdolnego do samodzielnego wykonania remontu samochodów i prowadzenia samochodu ciężarowego. Pleszewskie Młyny Parowe, Tow. Akc. zdw 93 558

Ekspedjentka
biegła w rachmictwie tylko siła pierwszorzędna potrzebna. Niklasiewicz Wrocławska 37. zdw 93 622

Dziewczyna
do wszystkiego, dobra rzetelna Nowacka, Piekary 10, zdw 93 620

Fryzjerski
pomocnik i uczeń może się zgłosić zaraz. Marszałka Focha 83. zdw 93 504

Marszałka
samodzielną, która pracowała w lepszych pracowniach, potrzebna. Szczawiński, Aleje 25, zdw 93 876

Dam posadę
za wypożyczenie 2-3 tys. złotych oraz procent w zyskach. Oferty Kurjer zdw 93 756

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza - Warszawa Żółwa 42. Kursy wychowują listownie buchalterów, rachunkowców, kupieckich korespondentów handlowych, stenografów, nauki handlu, prawa kalfografii, pisania na maszynach, towaroznawstwa angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni grammatyki polskiej oraz ekonomii. Po ukończeniu świadectwa. Zgłoszenia prospektów n w 8618

Chcesz
otrzymać posadę? Naucz się pisać na maszynie Remington. Zapisy codziennie w firmie Biok Brun w Poznaniu, Plac Wołoski 8, I. piętro. Pw 4 044-32.111

Ubożny zarobek
bez narazenia godności stanu znajduje inteligentna osoba mająca szerokie kole znajomości - Zgłoszenia listownie. Gospodarczy Zakład Kredytowy Lwów, ul. Wąłowa 11a, Oddział Obligacji. Pw 4 885-72.132

Poszukuję
panienki z ukończonym kursem ogrodniczym, praktyką, do ogrodu handlowego Szkołki warzywo-kwiaty nasiona. Zgłoszenia wraz z podaniem warunków i podpisem świadectw przyjmuję: Zarząd ogrodu Świdnik p. Łukowica, via Stary Sącz, Małopolska. zdw 93 848

Młodsza
służąca lub posługaczka potrzebna. Świogoń, Popliński 10 zdw 93 807

Ekspedjentka
wymowna do składki kapeluszy potrzebna. Szczawiński, Aleje 25, zdw 93 877

Poszukuję
się dobrych podróżeujących na prowincję. Zgłoszenia przyjmuję piśmiecznie Fr. Skoracki, ul. Kościelna 6. zdw 93 796

Inteligentna
dziewczyna, czysta, kochająca dzieci, może się zgłosić od 4-6. Zgłoszenia Grochowa Łąki 3, wysoki parter, prawo. r w 11 703

Służąca
czysta, pracowita, z dobrem gotowaniem, do 3 dorosłych może się zgłosić. Nowak, Wyspiańskiego 9, Zgłoszenia godz. 7 wieczorem. r w 11 705

Szofer
starszy, żonaty, dobrze polecony, kaucja, na autobus potrzebny. — Tokłowicz, Dąbrowskiego 36. jw 4 712

Służąca
młodsza potrzebna Gwarna 8, III., prawo. zdw 93 924

Pomocnik
fryzjerski damsko-męski potrzebny. Półwiejska 16. zdw 93 911

Posada
stała, wspólne zyski, potrzeba 3 000 złotych gwarancja. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 946

Ekspedjentka
do składki pończoch oraz trykotów potrzebna. Komieczne poważne referencje. Oferty Kurjer zdw 93 884

Książkowna
z praktyką biegle w liczeniu, potrzebna na wieś do mierniarzy. Zgłoszenia piśmiecznie z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod dw 1 610

Dziewczyna
uczniwa, dobre świadectwa do prac domowych potrzebna. Karasińska, Matejki 93 III. zdw 93 633

Podróżującego
zdolnego na Poznań, Kaucja 100 złotych. Prowizja tygodniowo lub miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 93 665

Potrzebna
dziewczyna, gotowaniem. Miła 10, Jężyca. zdw 93 618

Ekspedjentkę
uczniwą, pracowitą do składki muzycznego przyjmie zaraz. Wymaną siła fachowa. Oferty Kurjer zdw 93 664

Podróżujący
dzIELNY tylko dobrze zaprowadzony w składach kolonialnych i drogerijnych potrzebny zaraz - Artykuły: pasta do obuwia i zaprawa do podłóg. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 611

Uczeń
stolarski potrzebny. — Głęboki, Górna Wilda 37. zdw 93 894/5

Potrzebne
dziewcze czyste do 2 chłopczyków na przed i po południe. Kuchanowicz św. Marcina 63. zdw 93 726/7

Zastępcy
poszukujemy na miasto Poznań do zbierania ogłoszeń reklamowych do aparatów świetlnych jedynych tego rodzaju w Polsce. Dochód poważny. Reflektujemy na osobę z doświadczeniem akwizytorskim, istosunkowana w przemysle i handlu. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 707

Panna
do małych dzieci potrzebna zaraz. A. Jarzabek, Września, Warszawska 8. zdw 93 689

Dziewczyna
skromna, uczniwa, która ma zamiłowanie do dzieci potrzebna do dziecka i pomocy gospodyni św. Marcina 4 Magazyn futer. zdw 93 495

Potrzebna
dziewczyna do wszystkiego z perf. gotowaniem od 1. 10. na prowincję do 2 osób. Zgłosić się między 9-11 albo 6-8. Przystań. Plac Sapieżyński 2, II. zdw 92 888

Uczniwa
czysta i silna dziewczyna z gotowaniem może się zgłosić Stary Rynek 60, III lewo, między 8-5 zdw 93 730

2 panienki
intel. wymowne do obsługi gości zaraz potrzebne. Adres wskazać Kurjer zdw 93 790

Stenotypistka
z praktyką i stenografacją biegle po polsku od 1. 11. 1930 r. poszukiwana. Oferty z podaniem warunków i opisaniem dotychczasowej pracy do I. Polskiego Towarzystwa Kapieli Morskich - Gdynia. zdw 93 848

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Górna Wilda 52. zdw 93 813

Uczeń
i uczennica fryzjerska również z prowincji mogą się zgłosić. Kanałowa 3. zdw 93 822

Marszałka
młodsza potrzebna natychmiast. Piekary 1, skł. kapeluszy. zdw 93 818

Panowie - Panie
zajmujące się akwizycją, domokrastwem, oraz początkujące mogą otrzymać dobre zastępstwo. Wysoka prowizja, stała pensja. Okazja dla agentów losowych. — Zgłoszenia. Kolos, Katowice, Młyńska 7. zdw 93 826

Ekspedjentka
młoda, wymowna, inteligentna z branży potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 15, futra zdw 93 780

Stałą
posadę w biurze za wypożyczeniem 5.000 złotych w pewnej fabryce wskazuje Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 93 857

Kucharka
i do wszystkiego potrzebna, druga jest do pomocy. Gdzie? wskazać Kurjer zdw 93 852

Młoda
przystojna panienka do obsługi automatu fotograficznego potrzebna. Electrophot, Marszałka Focha 4. zdw 93 860

Do 2 osób